

flacăra

anul XXXII
32 (1469)
VINERI
12 AUGUST
1983

săptăminal editat de frontul democrației și unității socialiste

O idee-forță din Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea de lucru pe problemele muncii organizatorice și politico-educative

Un limpede adevăr despre înaltul nostru ideal, care descătușează noi energii creatoare:

**„...SOCIALISMUL NU ESTE UN MARȘ TRIUMFĂTOR,
CI UN DRUM DE MUNCĂ ȘI LUPTĂ REVOLUȚIONARĂ!”**

**Revoluția nu s-a încheiat,
revoluția continuă,
să muncim, să luptăm,
și să trăim în spirit
revoluționar**

- *Intr-un spațiu în care vii să construiești trebuie să te gîndești la toate : acolo nu vii numai să construiești, ci vii să și revoluționezi, să înlocuiești un mod de viață cu altul*
- *Ceea ce vrei să impui trebuie să fie totdeauna mai bun, să satisfacă nevoile vieții. Nu e o filosofie sterilă asta, ci e filosofia unei necesități*
- *Toleranța ucide disciplina și fără disciplină nu mergem mai departe*
- *Acesta e omul : tăiat după nobilele tipare ale revoluției noastre*

paginile 2-3

Chipul uman al luptei

pentru o nouă calitate

- *Capătul lucrurilor, oricum l-am întoarce, rămîne tot omul*
- *Opțiunea lui Constantin Sterian : să lupte pentru un nou destin al orașului Titu*
- *O realizare majoră a tehnicii românești : INSULA CIBERNETICĂ VIDELE*
- *România poate deveni, în domeniul automatizării triajelor, o importantă exportatoare de utilaj, tehnologie și programe, într-un cuvînt : exportatoare de inteligență*
- *Starea de victorie trebuie restabilită zilnic*

paginile 4-5

Eroi adevărați sînt și constructorii metroului

Fotografie de ELENA GHERA ■

Revoluția nu s-a încheiat, revoluția continuă

„Propaganda noastră trebuie să arate cu toată claritatea că socialismul nu este un marș triumfător, ci un drum de muncă și luptă revoluționară!”

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Cuvintarea la Consfătuirea de lucru pe problemele muncii organizatorice și politico-educative)

Pentru un om nou, cu înaltă conștiință

Desfășurată în aceste zile de puternică eferescență creatoare în care, cu justificată mândrie patriotică, întreaga suflare românească cinstește împlinirea a 18 ani de la Congresul al IX-lea al partidului, pregătind totodată, prin fapte de muncă remarcabile, aniversarea glorioasei zile de 23 August, Consfătuirea de lucru pe problemele muncii organizatorice și politico-educative s-a înscris ca un eveniment de seamă, parte integrantă a amplului și fructuosului dialog pe care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, îl poartă cu țara, cu oamenii ei. Cuvintarea tovarășului Nicolae Ceaușescu rostită cu acest prilej s-a constituit într-un document de mare însemnătate pentru afirmarea puternică a spiritului revoluționar, pentru întărirea rolului conducător al partidului în dezvoltarea societății noastre socialiste, ea relevând, o dată în plus, înțelepciunea clarvăzătoare a Omului și Conducătorului Nicolae Ceaușescu, figură luminoasă a istoriei neamului, revoluționar înzestrat cu o profundă gândire dialectică, îndrăzneță și creatoare, cu o capacitate de analiză, sinteză și prospectare științifică fără egal.

Subliniind că aprecierea muncii organelor și organizațiilor de partid trebuie să țină cont, în primul rând, de modul în care se îndeplinesc, concret, programele de dezvoltare economico-socială și de ridicare a bunăstării materiale și spirituale a poporului, secretarul general al partidului a trecut în revistă, succint, câteva din marile realizări ale României acestor ani, întărind ideea, ferm susținută de fapte, de realitatea imediată, că Partidul Comunist Român și-a îndeplinit și își îndeplinește cu cinste misiunea istorică de a conduce, harnic și devotat, întreaga națiune română pe calea edificării socialismului și comunismului, a bunăstării și fericirii poporului. Astfel, în pofida dificultăților ce continuă să frământă viața economică internațională, economia noastră a făcut importanți pași înainte pe drumul realizării celui de al 7-lea cincinal, obținându-se, de pildă, în prima jumătate a acestui an, o producție industrială suplimentară de peste 6 miliarde de lei. În condiții, de asemenea deosebite, prin rîvna și strădania întregului popor, condus și îndrumat de partid, s-au înregistrat rezultate remarcabile în agricultură, în celelalte ramuri ale economiei, în investiții, în învățămînt, în activitatea de cercetare științifică, în toate domeniile. Aceste împliniri, de care sintem, cu toții, mîndri, reprezintă rodul hărniciei și seriozității poporului nostru, dar ele sînt indestuctibil legate și de intensă activitate desfășurată de organele și organizațiile de partid, care au determinat unirea eforturilor tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, în vederea împlinirii, în cele mai bune condiții, a planului de dezvoltare economico-socială a patriei. Dacă, dintr-o țară săracă și fără veleități, România a ajuns într-un răstimp istoric scurt o țară industrial-agrară antrenată într-un ritm înalt de dezvoltare, de negîndit altădată, o țară tot mai stimată, pentru realizările ei, pretutindeni, asta se datorează faptului că este condusă de un partid puternic, prețuit și urmat cu încredere de întregul popor.

În prezent, pentru atingerea obiectivului fundamental stabilit de Congresul al XII-lea al P.C.R. privind realizarea unei noi calități a muncii și a vieții și trecerea la un stadiu superior de dezvoltare a societății românești, în fața acesteia stau obiective de maximă importanță. În acest context, un rol de seamă revine perfecționării activității organelor și organizațiilor de partid, pentru că un partid, cum e cel al comuniștilor, strîns legat, teoretic și practic, de dialectica materialismului științific și istoric, trebuie să fie gata în orice moment să dea cele mai judicioase răspunsuri la solicitările realității. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a pus în fața comuniștilor noi cerințe privind creșterea rolului conducător al partidului, ridicarea pe o treaptă superioară a activității organizatorice și de conducere a tuturor organelor de partid și de stat. Faptul că planuri și programe există e, firește, îmbucurător și necesar, dar nu suficient. Acestea rămîn, arătat secretarul general al partidului, simple documente dacă nu se acționează ferm, cu întreaga răspundere, pentru transpunerea lor în viață, obiectiv care implică, înainte de toate, organizarea temeinică și în detaliu a muncii pentru realizarea în cele mai bune condiții a hotărîrilor, a legilor, a tuturor planurilor și programelor de activitate. Creșterea rolului conducător al partidului impune o cit mai bună repartizare a forțelor și o cuprindere integrală a tuturor sectoarelor de activitate, în așa fel încît nici o problemă să nu rămînă în afara atenției organelor de partid și de stat, să nu fie urmărită pînă la capăt, soluționată.

În paralel cu ridicarea cunoștințelor profesionale, tehnice și științifice, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, este necesar să dezvoltăm și mai puternic spiritul revoluționar de luptă, în așa fel încît fiecare comunist, înarmat cu știința revoluționară, materialist-dialectică, să se manifeste, în orice împrejurare, ca un conducător capabil să pună interesele partidului, ale poporului, mai presus de interesele sale personale, dăruindu-se cauzei nobile a partidului, luptînd fără preget, pînă la sacrificiu de sine, pentru triumful acesteia. Comuniștii trebuie să se formeze ca adevărați revoluționari, gata oricînd la datorie, oriunde o cer imperatiile momentului, iar un asemenea statut social superior nu poate fi obținut decît prin dublarea cunoștințelor profesionale de un puternic spirit revoluționar, prin însușirea științei materialist-dialectice. Afirmarea puternică a spiritului revoluționar este condiționată de ridicarea permanentă a nivelului politic și ideologic.

Arătînd că formarea conștiinței revoluționare a omului nou a rămas întrucîtva în urma dezvoltării forțelor de producție, tovarășul Nicolae Ceaușescu a trasat, cu limpezime, direcțiile în care trebuie acționat pentru ridicarea nivelului calitativ al întregii activități politico-ideologice și cultural-educative, o direcție majoră de perfecționare a acestei activități constituind-o dezvoltarea, îndeobște la tînăra generație, a dragostei față de țară, față de partid, față de popor. Arta, cultura, învățămîntul trebuie să servească mai bine educării revoluționare, formării omului nou, cu o conștiință înaintată.

Magistrala cuvîntare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, rostită recent la Mangalia, reprezintă un document de excepțională importanță, merit să îmbogățească patrimoniul teoretic, ideologic și politic al partidului, marcînd un nou și relevant moment în orientarea fermă și unirea tot mai puternică a întregului popor în Frontul Democrației și Unității Socialiste, sub conducerea politică a Partidului Comunist Român, pentru desfășurarea cu succes a construcției societății socialiste multilateral dezvoltate în iubita noastră patrie.

○VIDIU IOANIȚOIA

„Într-un spațiu în care vîi să construiești vîi totodată să și revoluționezi”

Există în acest mare oraș pe care îl iubim cu toții, Bucureștiul, o vocație deosebită pentru zidire. Din vatra lui, ca dintr-un cuib hărăzit doar zămislirii, se înalță spre cerul liber al patriei de azi unele dintre cele mai îndrăznețe și mai impunătoare construcții. Într-un oraș în care ne-fast au avut loc bombardamente, cataclisme dintre cele mai ucigătoare, viața a continuat să izbuenească nestăvilită și să fascineze prin forme dintre cele mai diverse. Ne-am putea întreba: de unde forța acestui miracol? Din dragostea noastră pentru viață și pentru frumusețe. Ne-am invitat martori oculari la o astfel de frumusețe într-unul dintre cele mai înnoite sectoare ale Capitalei: sectorul I, avîndu-l interlocutor pe tovarășul ION TRAILA, prim-vicepreședinte al Consiliului popular al sectorului:

— Așadar, stimate tovarășe ION TRAILA, sîntei gospodărar de bază al acestui oraș din marele oraș al Capitalei: ce suprafață are el?

— Ne situăm în nord-vestul Capitalei și ne întindem pe o suprafață de peste 70 km². Aici trăiește o populație stabilă de peste 320 000 locuitori. O caracteristică: în teritoriul nostru se cuprind și principalele artere de pătrundere în oraș, precum și zona centrală. Iar cea mai mare salbă de lacuri a Bucureștiului e tot aici.

— Se constată în ultimul timp o sporire considerabilă a zestrei edilitare, dar și un spor de eleganță în tot ce se construiește. Să luăm, nu mai departe, cartierul Băneasa, în care ne aflăm noi acum: e vorba cumva de un nou concept de arhitectură?

— Am fost și continuăm să fim preocupați, pe lângă durabilitatea construcțiilor, și de frumusețe, de o anume estetică edilitară așa încît ea să definească un nou concept de arhitectură. Cartierul Băneasa, la care v-ați referit, în suprafața de circa 25 hectare, este în curs de finalizare încă din acest an. El se caracterizează printr-o volumetrie inedită a construcțiilor, prin plastică și coloritul fațadelor care oferă un cadru specific acestel frumoase zone. Sînt aici peste 1 600 apartamente în blocuri de P + 3 și P + 4 nivele, blocuri care beneficiază de tot confortul și se integrează perfect în scara vegetației.

— Cartierul, se știe, e separat intru totul de marele oraș: cum a fost dotat?

— Într-un spațiu în care vîi să construiești trebuie să te gîndești la toate. Pentru că acolo nu vîi numai să construiești, ci vîi să revoluționezi, să înlocuiești un mod de viață cu altul. Iar ceea ce vrei să impui tu, trebuie să fie totdeauna mai bun, în stare să satisfacă necesitățile vieții de la naștere și pînă la faza ultimă, firească și ireversibilă: moartea. Nu e o filosofie

sterilă asta, ci e filosofia unei necesități. Arhitecții noștri au ținut cont de ea: trama stradală, rectangulară, subimparte teritoriul în incinte, în jurul cărora se grupează noile locuințe. Ele sînt dotate cu toate utilitățile și serviciile: magazine la parterul blocurilor, diversificate ca profil, școli, locuri de joacă pentru copii, parcaje, spații verzi; se vor mai construi o sală de sport, grădiniță, dispensar și o piață agroalimentară. Acestea și alte utilități în curs de realizare vor asigura cartierului o independență funcțională în cadrul orașului. Este primul cartier care beneficiază de energie solară, într-un sistem pasiv, pentru încălzirea locuințelor.

— Bulevardul Nicolae Titulescu este, de asemenea, o apariție urbanistică nouă pe harta sectorului: e vorba și aici de o anume concepție arhitecturală?

— Bulevardul a avut la bază conceptul de arteră de legătură, început încă din anul 1976, și care s-a realizat prin dotarea lui cu o linie silențioasă de tramvai, în măsură să răspundă tuturor cerințelor de trafic modern. Prin acest bulevard se reface accesul circulației dinspre Piața Victoriei spre Piața primăriei sectorului. E flancat, cum se poate observa, de blocuri înalte cu P + 8 și P + 14 nivele, însumînd 2 500 apartamente și importante spații comerciale: unități de alimentație publică, alimentare, unități de prestări de servicii etc. Elementele, aici, sînt caracteristice arhitecturii noastre populare: ritm vioi, optimist, fațadele au fost tratate cu materiale superioare, amplasamentul s-a făcut pe curbe, decroșurile, denivelările, forma logiilor, a balcoanelor, toate se armonizează perfect cu stilul neoclasic, de factură sobră, al clădirii primăriei.

— Vorbeați, tovarășe prim-vicepreședinte ION TRAILA, de conceptul de arteră de legătură, el vizînd în mod firesc modernizarea circulației: ce alte realizări de acest fel rezervă viitorul?

— În primul rînd, vom beneficia și noi, cei din sectorul I, de introducerea metroului: magistrala nord-sud, de metro, va lega Piața Unirii de Băneasa, pe sub Bulevardul Ana Ipătescu; alte magistrale se vor intersecta sub Piața Victoriei, conducînd către Șoseaua Ștefan cel Mare, Bulevardul Ilie Pîntilie, Bulevardul Nicolae Titulescu, Gara de Nord, Calea Griviței, cartierul Crîngasi, Grozăvești și Militari. Toate aceste intersecții presupun lucrări aferente de mare importanță: stații subterane, pasaje pietonale subterane, modernizări de rețele edilitare, de drumuri, multe alte lucrări conexe.

— Știm, tovarășe prim-vicepreședinte, în sectorul I sînt cuprinse de febra innoitoare a reconstrucției, de un mod uman, profund uman de a revoluționa, multe

Disciplina partidului, asemenea

disciplinei unei oștiri

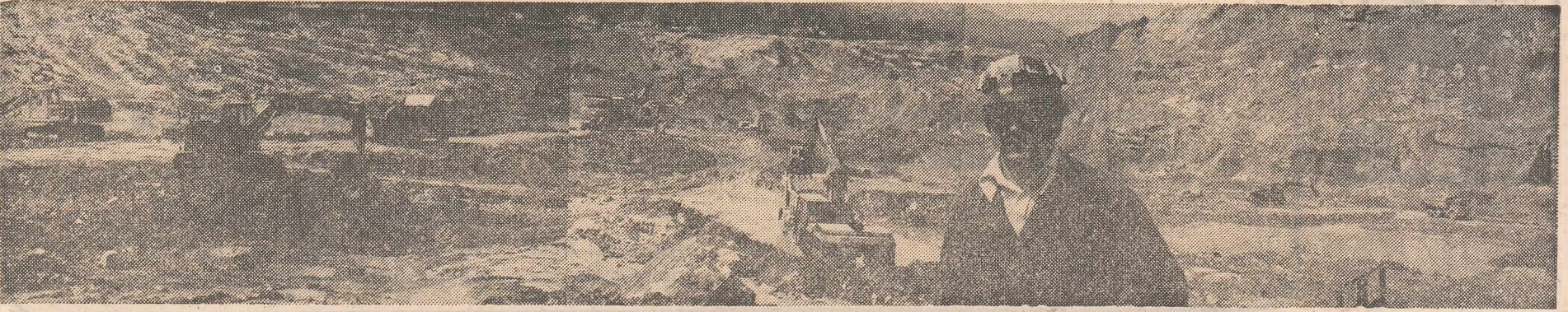
Bărbatul cu care trebuie să mă întîlnesc în stația tramvaiului 24, la „Patinoar”, mi-e o vechă cunoștință. Dar ori de cîte ori mergem la „Timpuri noi”, cu intenția de a-l avea și pe el printre interlocutorii mei se întîmpla ceva neprevăzut, sau pur și simplu omul își aranja astfel treburile încît să evite aparatul de filmat. Timiditate? Modestie? Sau pur și simplu întîmplare? Cert este că de fiecare dată mă consolam cu gîndul că va mai apărea o ocazie și atunci... Vai, ce naivi sintem cînd credem că relațiile în care ne aflăm unii cu alții și fiecare dintre noi cu viața sînt definitive. Ca de obicei l-am căutat la fabrică. „A ieșit la pensie” — mi s-a spus. Am rămas fără replică. Îl credeam acolo, odată pentru totdeauna, ca unul care face parte din reprezentarea mea despre întreprinderea „Timpuri noi”, fără vîrstă ca și munca; unul dintre acei care duc pe umerii lor istoria acestei țări, unul dintre milioanele de muncitori ai istoriei, aș îndrăzni să

zic dacă nu aș atinge false susceptibilități. Oricum nu ale lui David Dolici. Omul nu se încurcă cu astfel de sentimente negative. Viața l-a croit modest în comportament, intransigent în convingeri, urînd toleranța, devotat pînă la uitate de sine cauzei partidului. Acesta e omul! Tîiat după nobilele tipare ale revoluției noastre.

La 1 aprilie, cînd a ieșit la pensie, împlinea 45 de ani de muncă. Venise la București de pe Valea Trotușului, din Comănești. Era unul dintre cei 4 copii ai unui miner. Omul la care venise la București a vrut să-l dea la un negustor, să fie băiat de prăvălie. Nu i-a plăcut. Vroia să fie mecanic. N-avea să fie nici pe-a lui. A ajuns frezor. Fără egal în toată Capitala, știam de la tovarășii de la uzină.

— Munceam de la 7 dimineața la 5 seara la fabrica Filiera, pe strada Foișor, pe lângă Abator, plecam de acolo pe jos pînă la Gara de Est unde făceam profesională. Timp de 3 ani am învățat de la

să muncim, să luptăm și să trăim în spirit revoluționar

cartiere : Beller, Calea Floreasca, Aviației, 1 Mai, Ștefan cel Mare, alte zone mai mici. Ne vom opri însă la unul dintre ele, nepomenit aici : Turda, care își adună elegantele construcții în jurul pasajului rutier Grant, demne de o mare metropolă. Ce noutăți vor mai fi aici ?

— Este un fapt concret care pune în practică și dă sens uneia dintre indicațiile deosebit de valoroase ale secretarului general al partidului. Strada Turda s-a născut și construit la sugestia tovarășului Nicolae Ceaușescu. Astfel se face legătura directă între zona de nord-vest a orașului cu zonele Cringași, Giulești, Militari, arteră care, prin cele două fire pe sens și o cale de rulare tramvai, asigură legături fluente între două principale drumuri naționale : București—Ploiești și București—Pitești. Pe această arteră s-au construit 2.600 apartamente, în blocuri cu P+8 și P+10 etaje, urmând ca în următorii doi-trei ani să fie realizate alte 600 apartamente în zona Pieței România Muncitoare. Se vor construi blocuri unicate, cu un standard ridicat de calitate, complexe diversificate de alimentație publică, unități prestatoare de servicii, iar în jurul pasajului rutier al noului pod Grant se vor completa spațiile cu noi blocuri de locuințe.

— Pomeneți mai sus de filosofia unei necesități. În aceste spații, unele înnoite, altele construite pe terenuri virane altădată, au apărut, credem, multe necesități : unele legate de aprovizionarea cu alimente, cu energie, gaze etc. Cum ați făcut față acestor necesități ?

— V-am spus că în fiecare cartier am avut în vedere satisfacerea acestor nevoi. Unde nu au fost deloc, am construit din nou : complexe comerciale, școli, grădinițe, spitale și dispensare, cinematografe și policlinici. Unde au existat astfel de instituții, dar prin dezvoltarea cartierului au devenit neîncăpătoare, le-am dezvoltat : pe artera 1 Mai, de pildă, am modernizat Piața 1 Mai, a doua piață de pe acest bulevard : cealaltă este Piața 7 Noiembrie. Pe toată lungimea arterei (2,5 km) sunt concentrate, am putea spune, multe dotări social-culturale, comerciale — funcționale în toate anotimpurile anului.

— Grijă pentru om, pentru formarea conștiinței lui socialiste, sarcină subliniată din nou de secretarul general al partidului la Consfătuirea de lucru pe problemele muncii organizatorice și politico-educative, se manifestă la dv. într-un mod foarte concret. Cum au răspuns însă oamenii sectorului la chemările dv., cum și-au manifestat ei această nouă conștiință față de muncă, de păstrarea și conservarea noilor dotări ?

— N-am fi putut transpune în viață aceste realizări dacă nu ar fi existat și aportul esențial al cetățenilor din sector conduși de organizațiile de partid, mobilizați de organizațiile U.T.C., O.D.U.S., sindicate. Mă gândesc, de pildă, la sutele de mii de mp spații verzi amenajate în jurul blocurilor, la terenurile de joacă pentru copii, la parcaje, la arborii și arbuștii plantați, la flori. Mobilizați și îndrumați de organele de partid ale sectorului, cetățenii au participat la ridicarea multora din aceste construcții, la curățenia

și gospodărirea noilor locuințe în calitate de viitori beneficiari ; la întreținerea și gospodărirea unor străzi, cartiere de locuințe, parcuri și zone verzi. E îmbucurător să constăți că sentimentul de producător și beneficiar nu este trăit numai la nivelul întreprinderii în care lucrează un om sau altul și că el este redimensionat, înțeles și aplicat ca atare la nivelul societății în care trăiește. Tot la fel de îmbucurător este să constăți că dragostea pentru orașul, sectorul în care trăiești este astăzi mai mare decât ieri la oamenii săi. Aspectele astea, uneori mai dificil sesizabile, probează valențele noii conștiințe socialiste, calitățile morale ale omului nou, ale omului înveșmântat nu în haine noi, ci într-o conștiință și într-o morală nouă. Și cred eu că într-un astfel de spațiu socio-cultural nou, cu toate înzestrările, nu poate fi vorba decât de un om pe măsură, cu o conștiință nouă.

— Pomeneți mai înainte de salba de lacuri, bogată, a sectorului 1. Cum este ea folosită, cum potențează, esteticeste vorbind, acest microclimat ?

— Sunt amenajate aici, pe lacurile naturale, mai multe baze sportive și de agrement, plaje, prin munca efectivă a oamenilor. Pe terenurile libere, colectivele unor întreprinderi au plantat legume și zarzavaturi pentru consumul propriu, pentru cantine. Au amenajat solarii, tunele, au plantat arbori și arbuști, au tăluzat malurile unor lacuri, munca în aer liber devenind astfel o adevărată sursă de sănătate.

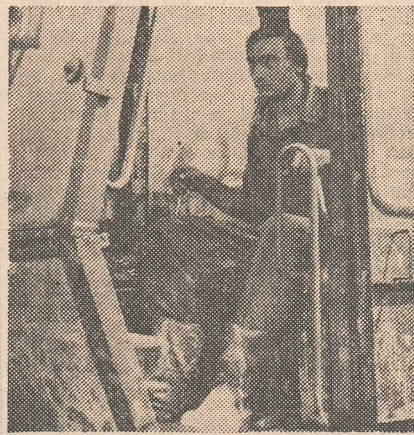
— Realizările de care ne-ați vorbit, altele de care n-ați pomenit, au desigur în spate multe zile și nopți de muncă. Frumusețea lucrurilor implică pasiune și dăruire. Reușitele din sectorul 1 al Capitalei ce au mai implicat ?

— O mai bună organizare a muncii, credem noi : primăria a eliberat amplasamentele noilor lucrări în timp scurt, oferind posibilitatea constructorilor de a se organiza mai bine, iar întreprinderilor edilitate de a aborda cu prioritate lucrările specifice lor. Tipizarea și serializarea elementelor de construcții — planșee, panouri, elemente de structură prefabricate, toate au urmat execuția lucrărilor. În cartierele Băneasa și Aviației, de pildă, se aplică și acum panouri de fațadă finite direct din fabrică. Astfel, termenele de execuție au fost considerabil scurătate, ajungându-se ca unele blocuri de P+4 etaje să fie terminate în trei sau patru luni de zile. Să lucrăm astfel nu e o laudă, ci o obligație, un fapt firesc. În cuvintarea la Consfătuirea de lucru pe problemele muncii organizatorice și politico-educative, tovarășul Nicolae Ceaușescu atrăgea din nou atenția asupra acestei sarcini : „Este necesar, spune, ca organele și organizațiile de partid să asigure organizarea temeinică și în detaliu a muncii pentru realizarea în cele mai bune condițiuni a hotărârilor, a legilor, a tuturor planurilor și programelor de activitate“. Munca noastră, a activiștilor, a cadrelor de stat, nu este și nu trebuie să fie o treabă de rutină, ci una revoluționară, în care să ne implicăm propria conștiință și propriile noastre fapte.

N. GRIGORE MĂRAȘANU ■

Cariera Cîmpu lui Neag

Minerii înălțimilor în bătălia pentru cărbune cocsificabil

Tinărul și inimosul director tehnic al Combinatului minier Valea Jiului a ocolit o descriere „din birou“ a activității întreprinderii-eariere din Cîmpu lui Neag. „Mergeți și vedeți“ a fost nu numai un îndemn dar și o poruncă înțeleasă ca de la meșter la ortac. Îmbărat, totuși, minierește am descins în cariera ca un adevărat amfiteatru sticlind ca abanosul în lumina puternică a soarelui de iulie. Înarmat cu aparatul de fotografiat și pixul trebuie să recunosc că nici vorbele și nici imaginile de față nu-s în stare să redea măreția fronturilor de înaintare și întreaga măsură a muncii oamenilor.

Dumitru Albescu, directorul carierei și însoțitorul nostru, ne face o largă introducere din care reținem că : „Avînd în vedere sarcinile importante primite din partea conducerii superioare de partid și de stat pentru a da țării cit mai mult cărbune, mai ales cărbune cocsificabil, ne-am angajat să sporim substanțial producția zilnică de la 1.140 tone, cit realizăm astăzi, la aproape 3.000 tone, în perspectivă. Printr-o mai bună folosire a parcului de mașini existent, prin înzestrarea cu utilaje de înalt randament, acest lucru este perfect posibil intrucît colectivul nostru, deși cu o medie de vîrstă în jur de 30 de ani, este în stare să se mobilizeze exemplar. Chiar în aceste zile am dat producții care s-au situat în jur de 2.000 tone pe zi. Așa se explică recordul nostru de 75.000 tone de cărbune peste plan de la începutul anului“.

Deși duminică, aici la carieră mi se explica și vedeam că e o activitate febrilă. Promex-uri și Unex-uri, adică excavatoare cu cupe și „ant, apoi basculante zgomotoase ce mărșăluiau într-un du-te-vino asurzitor. Oameni. Unde sint oamenii ? Fiecare, aveam apoi să aflui, mai exact artificieri, excavatoriști-mineri, șoferi-mineri, subingineri-mineri sint la locurile lor, știu ce au de făcut. Spre deosebire de alte mine sau întreprinderi, aici în carieră toate posturile s'nt productive. Ana și Mihai Chistol sint forezori de toată ispravă, Victor Pătrașcu e cel mai bun excavatorist, Adrian Fuiorea și Traian Codreanu, doi foști „lupi de mină“ ce nu stau acasă de frică să nu le pună cineva ceva în pensie, adevărați magiștri pentru mai tinerii care au destule de învățat de la ei, după cum ne spune subinginerul Ioan Ionel, un fel de argint viu al carierei.

Ne oprim aici, cu toate că o zi în carieră, ne-a oferit multe date și fapte de viață. Dar despre mineri vom mai scrie.

Fotoreportaj de ION PREDOȘANU ■

6 la 9 seara. Știți cum se învăța... Meseria se fura. Dacă aveai de făcut un pînion, venea maestrul, făcea calculele ca să-ți dea divizorul la elice și apoi rupea hirtia și o arunca la gunoi ; pe vremea aia nu erau cărți de meserie, nici la școala profesională nu aveam. După ce pleca maestrul luam ghemotoacele și acasă le netezeam chinuindu-mă să văd cum a calculat el. Într-o zi i-am dat de cap. Meșterul Sima s-a uitat, a refăcut socotelile și mi-a spus : „Meseria nu se nvață, ci se fură !“ „Tu ai reușit s-o furi !“ Așa erau timpurile.

— Le vorbiți tinerilor despre vremurile alea ?

— Sigur.

Am ajuns acasă la familia Dolici. Un apartament cu 3 camere în care, pînă mai ieri, trăiau 6 persoane ; copiii și-au luat zborul din cuibul părintesc fiind la rîndul lor părinți. Stau față-n față cu acest om cu silueta neîmplinită, de adolescent, și privirea sa perpendiculară pe ochii mei stă mărturie că toate cele spuse sint drepte. Sintem, rînd pe rînd, împreună, în anii războiului... Iată frontal... 23 August... fuga dintr-un prizonierat absurd și tardiv... Turnu Severin unde soldatul Dolici, unul dintre puținii șoferi ai diviziei, iese la raport cerînd să plece voluntar pe front... linia-nțlia... nopțile fără lună „cele mai bune ca să poți captura o limbă din spatele tranșelor nemțești“... Brno... Zvolen... Cehoslovacia... „Mi se

spunea Vinătorul. Nu-mi era frică deloc“. Îi cred, un om ca el nu poate minți, iar de laudă nici vorbă. Iată-l locșitor politic pe pluton... caporal... lăsat la vatră... secretarul celui de U.T.C. de la fabrica Filiera, instructor pentru cîteva organizații de tineret din întreprinderile din jur.

— Unde n-am fost în anii acela ? ! La APACA... la ANEF... am fost la Breaza, la școala de partid. Ce, am stat să număr că salariul era de trei ori mai mic decît cel pe care-l primeam ca frezor, deși lăsam acasă nevastă, un copil și un altul pe drum ? Și eram cel mai bun frezor ! Niciodată n-am făcut o scuză din asta pentru a mă da deoparte. Am fost și activist la sectorul unu galben, banii pe care-i primeam nu erau nici pe jumătate cit cei pe care-i cîștigam ca meseriaș, am fost și președinte de sindicat ; în producție cîștigam 1.800 lei, ca președinte 960 lei. Dar unde n-am fost în anii aceia ! S-a întimplat vreodată să șovăi, să spun că e greu, că nu-mi convine ? Niciodată ! Toleranța e boala care macină toate valorile morale și unii au cam devenit toleranți : adică acum dacă e bine, îi mai lăsam pe unii la umbră, sau ne facem că nu-i vedem ! Nu, nu e nici just, nu e nici sănătos !

Mă vede că trag cu coada ochiului spre vitrina cu cărți. Titluri bune, de literatură universală, și printre ele ordine și medalii ale republicii, decorații militare române și străine...

— Am fost apreciat de partid. N-a fost an să nu iau distincția de frunză în producție. Eu așa cred că e un bun comunist : foarte bun profesionist, dar și un activist neobosit. E unul dintre motivele pentru care merg cu plăcere la fabrică. Actuala conducere e foarte bună... S-au schimbat multe la „Timpuri noi“. Față de acum cîteva ani sintem în mare progres. Știți ce i s-a întimplat directorului nostru în urmă cu cîteva ani. Da, tovarășul Carol Dina a fost scog din funcția de director de la întreprinderea „23 August“ și mutat la noi, la o întreprindere mult mai mică. S-a supărat el pe partid ? Era partidul de vină că n-a știut el, ca director, să fie exigent cu subalternii și le-a tolerat neglijența ? A venit la noi și s-a pus pe treabă. Adevărat comunist ! Inginer capabil, administrator bun, om cu idei înaintate. A făcut colective, a ales oameni destoinici în jurul lui, fiecare încercat cu probleme... cu termene... cu cerut socoteala, adică „Cutare de ce n-ai făcut ce-am hotărît ? cînd ai de gînd să faci ?“ Mai spuneau unii cîndva „lasă, că uită directorul“, asta nu uită nimic și așa e bine. Omul, comunistul Carol Dina i-a pus pe toți la treabă. Toleranța ucide disciplina și fără disciplină nu mergem mai departe. A promovat ingineri tineri, capabili ; la noi era obiceiul ca unii ingineri pe motiv că sint mai în vîrstă, ca și cum vîrsta e un merit personal, să nu fie cîntiți din funcție de parcă ar fi fost

bătuți acolo în cuie. Acum situația e alta și iată că pentru producția de anul trecut am primit noi, cei de la „Timpuri noi“, Ordinul Muncii clasa a II-a. E puțin lucru ?

...Nu, nu e puțin lucru. Nici ce a lăsat tovarășul Dolici în urma sa : tehnologia de grup puse la punct — execuția cuzinetelor de bielă și a bieletelor, tehnologia blocurilor de motor — mulți muncitori de înaltă calificare și un model de comunist care de mulți a fost imitat. Acum, cînd mă conduc spre stația de tramvai, de unde mă luase în primire, ieșii din priză dialogului gazetăresc, care, iată, a fost făcut, deși cu alte unelte, aflui că soția sa, femeia aceea cu trăsături armonioase peste care viața a trecut fără să-i înăsprescă chipul, o gazdă perfectă și discretă, muncitoare la Crinul, iese la pensie. Acasă la el, de cîteva ori, îmi reprimasem gîndul de a face un supliment la interviul cu soțul ei, un interviu despre cum i-a fost ca soție unui bărbat care n-a știut și nu știe nici acum astîmpărul odihnei. Poate altădată, m-am consolat pe drum, uitînd din nou că noi oamenii nu sintem în relații definitive nici unii cu alții și nici fiecare în parte cu viața. Sau poate că ne-am obișnuit cu gîndul că sint milioane ca acei din familia Dolici pentru care a-și face datoria de oameni, de comunisti e o stare normală, și atunci li credem fără vîrstă, ca și munca ?

VARTAN ARACHELIAN ■

Chipul uman al luptei

„Înfăptuirea Programului partidului, făurirea societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintarea spre comunism cer ca fiecare comunist să muncească, să lupte și să trăiască în spirit revoluționar!”

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Cuvântarea rostită la Consfătuirea de lucru pe problemele muncii organizatorice și politico-educative)

**„Capătul lucrurilor,
oricum ne-am întoarce,
rămâne mereu omul”**

Maistrul Constantin Sterian, un bărbat de pricepere cărui depind multe în secția de scularie a întreprinderii de aparataj electric și de instalații din Titu, a împlinit nu demult 32 de ani. În adolescență, licean fiind, era îndrăgostit până peste cap de chitară. Nu credea că se va despărți vreodată de ea. Și totuși s-a despărțit. Și asta nu neapărat pentru că ar exista o vîrstă potrivită chitarei și o vîrstă la care chitara se agată în cui. Dar a terminat liceul. Apoi a urmat un curs intensiv de calificare, la Electroaparataj București, sub îndrumarea unui maistru de toată isprava, pe nume Ion Drăgușin. Între două nave, a fost repartizat la I.A.E.I. Titu, în martie 1978, cu câteva zile înainte ca întreprinderea să fie inaugurată. Apoi a urmat și o școală serală de maiștri, timp de doi ani, la I.O.R. București, ieșind din întreprindere ca să se urce direct în tren, în 1978 a putut respira cit de cit ușurat: era un om întreg. Între timp, în 1974, se căsătorise, primise apartament. Și nici nu și-a dat seama cînd s-a despărțit de chitară. Nu neapărat pentru că vine o vîrstă cînd chitara se agată în cui. Ci pentru că în inima lui Constantin Sterian, destul de larg de dealtfel, meseria a fost mai tare decît chitara. Și a sfîrșit prin a învinge. Ca pasiune înrobitoare, definitivă.

Însă există pasiuni și pasiuni și pe lângă cele înrobitoare, definitive, cu vremea se îngăduie și altele. Să zicem albinăritul. Și cu toate că între albinărit și treburile de toată ziua ale unui atelier de matrițe pentru piese de bachelită nu ar trebui să existe nici o lezătură, Constantin Sterian ne asigură că există. De cînd s-a așezat la casa lui, de cînd s-a potrivit mai bine în șaua înaltă a meseriei, pe urmele unui vis mai vechi și mereu aminat, vise de pace și liniștire a cugetului, Constantin Sterian și-a format o prisacă. Și, de la un timp, a înțeles că acolo, între albine, în zumzetul lor liniștit, gîndurile i se limpezesc cu un spor nemăiercat în alte împrejurări. Și ori de cîte ori i se ivește în atelier o problemă de răsucit pe toate fețele ei, Constantin Sterian s-a obișnuit să se retragă după program în prisacă. Și să răsucească problema ivită pe toate fețele. Acolo a înțeles că matrița pentru socluri de prize S.T., cu patru cuburi, de fapt, îngăduia o productivitate a muncii minimă. Și în scurt timp a conceput pentru băieții de la mașinile de injectat bachelită o matriță cu 24 de cuburi. În mai a.c., I.A.E.I. Titu s-a aflat înaintea unei comenzi pentru export care trebuia onorată într-un timp record: între altele, 160.000 întrerupătoare bipolare și tripolare și 150.000 dulii B 22. Partenerii străini nu sînt numai pretențioși. Uneori, ei sînt de-a dreptul capricioși și orice nimic poate compromite în ochii lor o muncă făcută cu bună-credință. Întrerupătoarele ca întrerupătoarele, nu aveau vreun curs. Dar în privința duliiilor, în timp ce-și vedea de albine și stupi, pe Constantin Sterian l-a încercat o anume temere. Matrițele vechi, la turnare, debitau piesele cu anume bavuri. Bavurile se rectificau manual, dar urmele lor nu se ștergeau cu totul de pe dulie. Cu alte cuvinte, era vorba doar despre fasonul lor estetic. Și despre o marjă de risc minimă. Dar de ce să riscăm? — s-a întrebat Constantin Sterian și chiar acolo, în prisaca lui, a conceput o matriță din care să rezulte dulii fără nici un fel de bavuri. A doua zi, proiectul său s-a transpus în viață. Apoi, spre a se onora la timp și în totalitate contractul, s-a muncit zi și noapte. În sfîrșit, tot în prisaca sa, Constantin Sterian a răsucit pe toate părțile povestea intrucitva tulbură a colegului său de muncă Ion Popa. Era un băiat excelent acest Ion Popa. Sau, cum îi place lui Constantin Sterian să spună, un băiat de nota 10. Dar de la o vreme a început să se miște mai anevoie. Parcă aerul în care lucra se indesea și fiecare gest, fiecare mișcare îi cereau un efort îndoit. Însă asta, deja, e o altă poveste. Este una din

povestile multe prin care acest tîrg numit Titu, devenit oraș abia în 1968, se rupe de trecutul său, de lincezeala și stagnarea din trecutul său, croindu-și un destin nou. Prin oameni și pentru oameni. Și uneori cu un preț pe care oamenii nu au încotro și trebuie să-l plătească.

Întîiul preț al acestui destin nou ar fi deznădăcinarea. Totuși, din acest lucru, Constantin Sterian chiar că nu face o dramă. S-a născut la o aruncătură de băț, la Răcari, și cine îndrăznește să privească peste umerii zilei de azi înțelege destul de repede că mai devreme sau mai tîrziu și Răcarii se vor cuprinde de sine în Titu. Și Constantin Sterian a socotit ca foarte firească hotărîrea sa de a se subjugă la un nou destin al orașului Titu și, totodată, la un nou destin al Răcariilor baștinei sale. Mai mult, privind în jur, opțiunea lui se arată a fi intru toate asemănătoare opțiunii tova-ășilor săi de muncă. Ca maistrul al atelierului de matrițe, Constantin Sterian nu se simte răspunzător doar de calitatea producției colegilor și subalternilor săi. Ci și de suma devotamentului investit în această producție. Și uneori chiar de viața de zi cu zi a oamenilor din atelier. Și e vorba, cu totul, de 18 vieți. Și oricum am răsuci lucrurile, în prisacă sau alături de ea, o viață de om e mai însemnată decît o dulce. Și decît să împăcăm prețul vieții cu prețul duliei. Cit de cîte dacă nu pe de-a-n-tregul.

Să începem cu sculerul matrițelor Mirică David, sosit și el în întreprindere tot în martie 1978. E și el din apropiere de Titu, din Odobești; om serios, știe meserie; și numai din întâmplare Constantin Sterian i-a luat-o cu un minut înainte. Dumitru Andrei a descins aici din Costești Vale, e cu șapte ani mai tînăr și n-a avut încotro: meseria a învățat-o de la Constantin Sterian. De loc din Branște, Lucian Zaharia a descălecat și el la Titu chiar în luna cînd Constantin Sterian devenise maistrul. Și maistrul său l-a urcat pînă la categoria III bază și abia după asta, cînd s-a văzut și el om, Lucian Zaharia a plecat în armată. Se va întoarce curînd. Ca și Ion Nicolae, și el tot din Branște, intrat și el în piinea matrițeriei o dată cu Lucian Zaharia. De asemenea, prin grija lui Constantin Sterian au învățat meserie, căsătorindu-se toți în Titu, Dumitru Andrei, amintitul Ion Popa, amintitul Mirică David și Nicolae Popescu, la nunta căruii Constantin Sterian chiar a și jucat. Soțiile lor, Liliana, Elena sau Coca, lucrează și ele la I.A.E.I. Titu. Cîteodată, în prisacă, vrînd-nevrînd, Constantin Sterian se gîndește și la viața de zi cu zi a celor care încă își mai caută neveste. Și pe unii din ei chiar îi înțelege. Florin Sandu, spre o pildă, e dator înainte de toate să aibă grijă de taică-său, lovit nu demult de o boală năpraznică. Dar Constantin Matei? Sau Nicolae Păun, Ștefan Buturceanu și Marin Voicu? Oare ce mai așteaptă să întemeieze și ei un cămin? Deunăzi, unui alt burlac din echipă, lui Constantin Niță, maistrul nostru chiar i-a făcut o vizită în camera de la căminul de nefamiliști. Și cămine de nefamiliști mai văzuse Constantin Sterian, dar ordine ca în camera lui Constantin Niță n-a mai văzut. La capitolul ordine, băiatul acesta se înscrie printre cei cărora femeile obișnuiesc să le ridice statuie. Și, atunci, Constantin Niță ce mai așteaptă? Fi-rește, cum e lesne de înțeles, fiind vorba despre întrebări care nu se rostesc și în viață cu aceeași dezinvoltură cu care îi le adresezi în prisacă, în sinea ta.

Să nu-l uităm nici pe Mihai Ștefan, rînduit și el de curînd din zodia mediei de vîrstă de 27 de ani din atelierul lui Constantin Sterian. Apoi, să nu uităm că o anume meserie, citeodată, nu se prinde și pace de un anume om, cu toată bună-voința lui. Iancu Ilie, din Odobești, cu cinci ani mai tînăr, a venit la I.A.E.I. Titu cu cele mai bune intenții. S-a calificat și el, n-a mers rău în producție, dar se pare că nu i-a plăcut treaba asta din cale afară de vreme ce a sfîrșit prin a deveni impiegat de mișcare. A pierdut I.A.E.I. Titu, dar a cîștigat C.F.R.-ul. Iar alți se lasă prea repede copleșiți de necazuri. Asemeni lui Iosif Barbu. Tînd un salcîm în grădina, Iosif Barbu a pătînt un necaz la un ochi și i s-a părut că n-ar mai fi bun pentru fabrică. S-a transferat la o cooperativă din același oraș. E apreciat, n-a uitat disciplina fabricii, dar parcă în urma lui a rămas un gol totuși. Cum a rămas un gol și în urma lui Ion Popa, în a cărui reîntoarcere Constantin Sterian totuși speră. Cum speră un tată la reîntoarcerea unui fiu dum în lume. Și

Ion Popa nici măcar nu a fost un fiu rău. E și el de aproape, din Slobozia Moară. A venit aici cu meseria învățată la București. S-a căsătorit în Titu, a tras tare, fără nici un răgaz, poate prea tare, a aginisit un apartament proprietate personală, a vrut să-l și mobilize, în același an, a vrut să-i aștearnă și podelele cu covoare mai acătării, în același an, și așa mai departe. S-a înglodat în datorii și cu timpul i s-au cam răvășit gîndurile. Pe șleau spus, a vrut foarte multe într-un timp foarte scurt și a obosit înainte de vreme. Acum se odihnește și își trage sufletul într-un sanatoriu. Nici așa nu e bine — și-a mai spus Constantin Sterian, în prisacă. Totuși, nu este vorba despre un om pierdut fără nici o speranță.

Și așa, de la om la om, de la vorbă la vorbă, reporterul a avut revelația unei mari și unite familii. Cimentul solidarității ei fiind de regăsit sub toate faptele de muncă ale unui atelier de a cărui activitate producția întreprinderii de aparataj electric și de instalații din Titu depinde nemijlocit, în cel mai deplin înțeles al cuvîntului. Produsele întreprinderii nu e nimic nou în asta, și-au cucerit de mult faima lor. Atît în țară, cit și peste hotarele țării. Dar cu totul nouă și semnificativă ni se arată a fi, deși s-ar fi cuvenit s-o cunoaștem ceva mai devreme, chiar această față umană a luptei pentru calitate purtată la I.A.E.I. Titu, unde n-am auzit vorbe mari, unde cifrele nu ni s-au scuturat la ureche ca niște zurgălăi zgomotoși. Un om a renunțat la chitară, deși nu credea că va renunța vreodată la ea. S-a îndrăgostit în schimb de o meserie și din cînd în cînd reintors în sine, stăruie într-o prisacă, tot cu gîndurile la meserie și la viața celor 18 oameni de care răspunde. Chiar și aceste împrejurări, cînd sînt rupte de mediul lor, nu ne spun mare lucru. Și nu întimplător, deși i s-a oferit prilejul să ne umple capul cu cifre, Constantin Sterian nu rostește o cifră fără a limpezi, pînă la capatul lucrurilor, acoperirea ei în viață, acoperirea ei în dreptate, acoperirea ei în speranță. Cînd îi ceri o cifră înainte de a fi ajuns el la ea, cu logica sa așezată și cu bunul său simț în-născut, Constantin Sterian pare rupt din familia sa, care e viața sa. Și capătul lucrurilor, oricum ne-am întoarce, rămîne mereu omul. Și capătul și măsura lor. Cînd renunțăm la înțelegerea acestui adevăr omul nou e un monument de hirtie. O hime-ră în căutarea căreia gazetarul ajunge să pescuiască balene pe Herăstrău. Chiar mirîndu-se că nu-l crede nimeni.

MIHAI PELIN

**Start spre viitor din
Insula cibernetică
Videle**

În acest prag de 23 August a apărut pe harta feroviară a țării un indicator atît de neobișnuit încît mai întîi, din goana trenului, îi se pare că aerul încălzit de răsufierea fierbinte a pămîntului joacă o festă ochiului. Voi care bateți drumurile de fier din Bodrogu Nou în Bogata Mureșului, din Vîrtopapele Haltă la Caransebeș Tîglărie (vor fi existînd și asemenea trasee fistichii din moment ce stațiile cu pricina apar în sacrosancta călătorie albastră „Mersul trenurilor de călătorii valabil de la 29 mai 1983 la 2 iunie 1984”), și mai cu seamă voi ce folosiți cu încredere prima și cea mai importantă magistrală feroviară a țării, cea cu numărul 100, București — Roșiori Nord — Craiova — Timișoara Nord, priviți cu atenție clădirea modestă a triajului Videle! Pe zid, sus pe familiarul panou albastru cu litere albe de o șchioapă nu mai stă scris, ca de obicei, VIDELE, ci — de cîteva zile — INSULA CIBERNETICĂ VIDELE. Chiar așa. Ne și închipuim pe conductorii anunțînd la accelerația nr. 137, care poposește aci dimineața în zori: „Insula cibernetică, un minut!”

Așadar, în această cîndva adormită așezare de cîmpie, a cărei gară este și azi amplasată într-o clădire construită în

'77 (1877, firește) s-a semnat actul de naștere a ciberneticizării căilor ferate române — sensul mai exact al acestei aserțiuni fiind arătat mai jos. L-am întrebat deunăzi pe șeful de stație, coordonator inginerul Tudor Ștefan dacă insolita placă va rămîne agățată acolo chiar în această formă. Mi-a răspuns: „N-o va desprinde nimeni. Nu știu dacă o va adopta ca atare și viitorul Mers al trenurilor, dar orice ar fi, de azi înainte sîntem și rămînem Insula cibernetică Videle.”

Sîntem bucuroși că în acest august sărbătoresc putem vorbi, în premieră, despre o realizare majoră a tehnicii românești, la care a concurat un număr impresionant de specialiști, de institute de cercetare și de întreprinderi, vizînd la mecanizarea și automatizarea activității de prelucrare a trenurilor, pentru început în acest nod feroviar foarte important de lângă București. Semnificația și însemnătatea practică pentru economia națională, în prezent și în perspectivă, devine evidentă pornind de la un adevăr banal, dar fundamental: de funcționarea fără greș a transportului feroviar de mărfuri — mai ales într-un moment cînd circulația auto, tot mai costisitoare, se restrînge — depînd, în măsură hotărîtoare, viața noastră de toate zilele și bunul mers al întregii economii naționale. Închipuiți-vă cum ar fi afectată viața unui singur oraș de întrerupere temporară, să spunem doar pentru cîteva zile, a influenței de mărfuri pe rețeaua C.F.R. ca urmare a unor defecțiuni tehnice majore în gara respectivă. Consecințele ar fi catastrofale, numeroase întreprinderi industriale ar fi nevoite să-și închidă porțile, ar lipsi alimentele de bază, combustibilul, tot ce este indispensabil unei activități normale. Dar nu situațiile excepționale ne interesează — tocmai fiindcă ele sînt excepționale — ci accelerarea pompării „singelui” pe arterele noastre feroviare, al căror puls se identifică, în bună măsură, cu însuși pulsul economiei României. Or, tocmai datorită dezvoltării economice multilaterale din ultimii ani și atragerii în circuit a tuturor zonelor din țară (traficul C.F.R. de mărfuri într-o singură lună a anului 1983 întrece de multe ori întregul trafic feroviar anual al României antebelice!) actualul sistem de triere a trenurilor, giuit de volumul mereu crescînd de mărfuri, riscă să provoace grave perturbări.

De aceeași situație s-au lovit în ultimele două decenii toate țările dezvoltate din punct de vedere economic, motiv pentru care S.U.A., Republica Federală Germania, Franța, Anglia, Italia, Suedia, Elveția, U.R.S.S., Japonia etc. își dotează stațiile de triaj cu calculatoare electronice pentru automatizarea penibilului și greoiului proces de triere în uz pînă nu de mult și pentru conducerea operativă a căilor ferate. Așadar, nu ne referim la utilizarea ordinarilor pentru simple operații de gestiune, de „contabilitate”, ci la conducerea operativă.

Ce este un triaj? O fabrică de trenuri. Fiecare vagon de marfă urcat pe „cocoșă” triajului este îndreptat spre o linie sau alta în funcție de garnitura căreia îi este destinat. Vagonul coboară în virtutea forței gravitației, cîștigă viteză și atunci trebuie frînat. Operația se repetă zilnic cu sute și mii de vagoane. Aci interven sabotarii, muncitorii al căror loc în istoria de un veac și jumătate a căilor ferate nu a putut fi luat — pînă acum cîteva ani — de nimeni și de nimic în nici o țară din lume.

Vorbem la Videle cu ceteriști simpli, cu ingineri și doctori ingineri feroviar, mai tineri sau mai vîrstnici, supuși toți de decenii legii aspre dar drepte a C.F.R.-ului: nimeni, absolut nimeni nu are dreptul să ocupe un post de conducere dacă nu a trecut efectiv și a muncit ani de-a rîndul în eșaloanele inferioare, nimeni nu poate fi numit, bunăoară, șef de gară, dacă nu a lucrat și ca impiegat de mișcare. Doar astfel va ști ce și cum să ceară viitorilor subalterni. Îmi vorbeau cu emoție despre sabotarii din stațiile de triaj; acești anonimi purtînd în fiecare mină cite un kilogram de cinci kilograme fug înaintea vagonului care a luat-o „la vale” de pe cocoșă și aruncă sub roți în secunda (de fapt, în mili-secunda) și în locul potrivit sabotul pentru frînare. Dacă întîrzie sau calculează greșit, penalizarea nu este administrativă, ci este aplicată de roțile vagonului.

I se strigă sabotarului, de la macaz: „Vagon greu!” sau „Vagon ușor!”, ori „Bun alergător...” sau „Rău alergător!”, după caz, aceste cuvinte referindu-se la caracteristicile tehnice ale vagonului. Apoi, într-o frîntură de secundă, sînt hotărî-

pentru o nouă calitate

toare doar agilitatea omului, experiența, dârzenia, chiar spiritul de conservare, o luptă minut de minut, oră de oră, zi de zi, pe viscol și pe caniculă, pe ploaie și pe ceață, fiindcă, nu este așa?, C.F.R.-ul nu stă nici pe viscol, nici pe furtună, nici de Anul nou, nici la orele amurgului când umbre înșelătoare te fac să apreciezi mai greu distanțele, și nici în bezna nopții, la lumina pală a felinarelor manevranților. Arunci saboții și alergi în fața vagonului, arunci saboții și alergi, astfel încât denumirile pentru vagoane se aplică, în egală măsură, și muncitorului: **bun alergător... rău alergător**. Nu întrebăm ce se întâmplă cu rău-alergătorii și nici cu acei care nu știu să ținească în lături din calea unui vagon încărcat, să zicem, cu acid sulfuric, cu o clipă înainte ca acesta să se ciocnească (firesc) cu vagonul spre care se îndreaptă și să imprăștie (la fel de inevitabil) stropii care ard carnea până la os.

I-am evocat, la Videle, pe acești anonimi ceferiști nu fiindcă eliminarea muncii lor grele grație mecanizării și automatizării triajelor ar reprezenta esența experimentului Videle, ci fiindcă dincolo de implicațiile economice și tehnice mai largi, precumpănitoare, nu trebuie ignorat — mai ales în aceste zile premergătoare lui 23 August — aspectul pur uman și muncitoresc al Insulei cibernetice.

În fond, ce se întâmplă în momentul de față la Videle, cu câteva zile înainte de darea în exploatare a primului triaj automatizat din România? Pentru prima oară la noi un calculator electronic a „coborât” într-o stație de cale ferată pentru a asigura gestiunea practic instantanee a multitudinii de informații (parcul de vagoane din triaj, predătorul vagonului, stația de încărcare, destinatarul, natura și cantitatea de marfă din vagonul respectiv și unde se află acesta în fiecare secundă etc., etc.), dar mai ales pentru a conduce efectiv operațiile și manevrele, din care munca fizică, brută, va rămâne pentru totdeauna exclusă.

Călătorul spre Craiova sau Timișoara care privește distrat prin fereastra acceleratului triajul Videle nu va observa nimic deosebit în aceste zile: aceleași opt linii, aceleași macaze, aceleași forfote. El nu știe că în subteran s-a instalat o adevărată uzină care tractează prin cabluri, la comanda calculatorului electronic, cărucioarele de presat vagoanele ce înlocuiesc locomotivele de manevră. El ignoră că linia ferată este „măturată” permanent de invizibile raze radar; că noua construcție alăturată gării adăpostește două calculatoare electronice românești Coral-4011 și alte complexe echipamente de comandă românești; că la pupitre nu trebăluiesc ceferiști cu șapcă roșie, ci proaspete absolvenți ale secției de informatică a Facultății de matematică îndrumate de inginerul Radu Cazacu, din sectorul de informatică al Regionalei C.F.R. București.

Desigur, Insula cibernetică Videle nu a apărut peste noapte, ea se înscrie ca punct terminus al acțiunii de mecanizare a 12 triajelor din țară în anii 1974—1982, și ca stație-pilot, deci punct de plecare pentru automatizarea tuturor triajelor în perioada 1983—1990. Nu vom intra în detalii tehnice, mulțumindu-ne să amintim că materialul utilizat a fost gândit și realizat în întregime în România — de la calculatoarele și frinele de fascicul și de țintă la cărucioarele de presat și la centrala de comandă și control (inclusiv radarul). Iată de ce Operațiunea Videle s-a finalizat abia în ultimii doi ani, când industria românească a putut furniza absolut toate echipamentele necesare. Firește, acțiunea de concepție a premers cu mult materializarea practică, aceasta din urmă încununând eforturi colective care s-au întins pe mai mulți ani. După opinia calificată a specialiștilor cu care am discutat — unii s-au întors recent după călătorii mai îndelungate în străinătate pentru documentare și specializare — ciberneticizarea de la Videle, ca realizare și concepție, se situează la un nivel comparabil cu acela din cele mai dezvoltate țări europene.

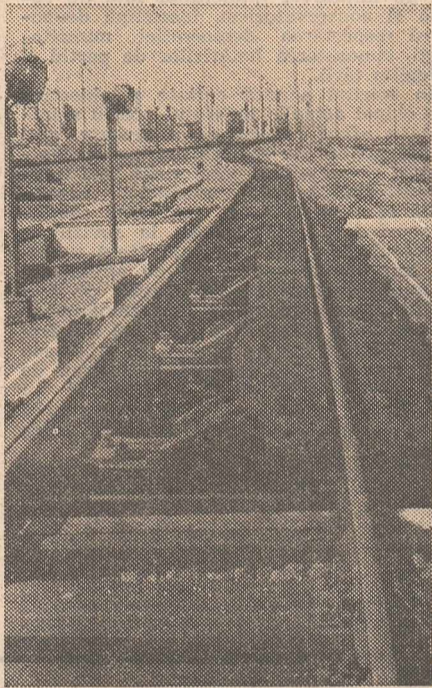
— Este însă necesar — subliniază inginerul Vasile Pascu, de la Centrala de construcții căi ferate, antrenorul și coordonatorul general al lucrării — ca efortul de gândire și de cercetare al afitor specialiști să fie cât mai rapid valorificat. Cibernetizarea triajelor sporește spectaculos calitatea muncii C.F.R., eficiența economică a transporturilor, scade rebuturile. Or, la C.F.R. rebuturile înseamnă prăpăd! Dar în vederea cibernetizării — Videle nu reprezintă decât începutul — se impune o adaptare rapidă a formelor noastre de organizare, folosirea calculatoarelor de proces (pentru conducerea operativă, ca la Videle, nu numai pentru gestiune și „economisirea” contabililor) implicând apariția unor noi compartimente și profesii, care trebuie să-și găsească rapid și oglindirea scriptică, altfel riscăm să ne împotmolim în târăgăneli birocratice.

(Deschidem o paranteză. Ne povestea cineva că pentru introducerea și prelucrarea unor operații pe calculator — deci asigurând o eficiență economică substanțial sporită în exploatare — a fost nevoie să aștepte doi ani ca să-și probeze... formularul conținând convenitele operații. Fără formular, nici bietul ordinar, cit de doritor ar fi fost, nu s-a putut pune pe treabă.)

Continuă inginerul Pascu, acest exce-

lent specialist și om de inimă care, din copilărie și până azi, nu departe de pensionare, și-a legat cu pasiune viața de C.F.R. și ai cărui doi băieți studenți sînt și ei pe cale de a deveni ingineri feroviari. El spune:

— Așadar, s-a încheiat o valoroasă cercetare științifică românească. Este impresionantă lista specialiștilor care au adus fiecare o frîntură de nou, soluții originale, o pecete, fie și modestă, dar proprie. E poate obositoare lectura listei, dar cei care figurează în ea și-au închinat ani acestei realizări. Iată pe cîțiva din ingineri: de la Institutul de cercetări și proiectări tehnologice căi ferate Ion Râmnicănuș, de la Institutul de proiectări căi ferate Constantin Borțoi (fost maistru la „23 August” I), Vladimir Gheorghiu, Gheorghe Fecioru, Mac Daniel; de la șantierul 14 grup construcții căi ferate București, Costache Bizgan, Adrian Olaru, Mihai Nestor; de la șantierul 16 instalații Gheorghe Borza, Marin Rușianu; de la Întreprinderea de semnalizare feroviare Iulian Bădescu, Jean Nicolau, precum și alți specialiști de la Întreprinderea de produse metalice și prefabricate beton Pitești, Întreprinderea de aparate de cale Buzău, Întreprinderea mecanică de material rulant — ingineri,

muncitori, maiștri, șefi de echipă, nu-l putem numi pe toți. De reținut masiva concentrare de forțe practice pe întinsul întregii țări. Se știe însă că orice cercetare științifică finalizată are o durată limitată, ea se uzează rapid fizic și moral, fiindcă nici „cei alții” nu stau pe loc. Trebuie deci o propagandă comercială promptă, activă și peste hotare, intrucit — în lumina celor mai sus arătate — România ar putea deveni, în domeniul de mare actualitate și perspectivă pe plan mondial al automatizării triajelor, o importantă exportatoare de utilaje, tehnologice, programe, într-un cuvânt: exportatoare de inteligență, cel mai prețios „articol” de export. Să ne grăbim...

Apelul nu este pur retoric, deoarece la Videle, deși încep să se perinde „clienți” potențiali din Republica Populară Bulgaria, Republica Populară Chineză, Argentina (în curind, Grecia), nu a apărut până în prezent, se pare, nici un singur delegat al unei... întreprinderi de comerț exterior românești. Măcar de curiozitate. Nu e tîrziu nici acum, fiindcă oricine ancorează în aceste zile la cheul Insulei cibernetice Videle poate face gratuit, fără bilet, o călătorie în viitor.

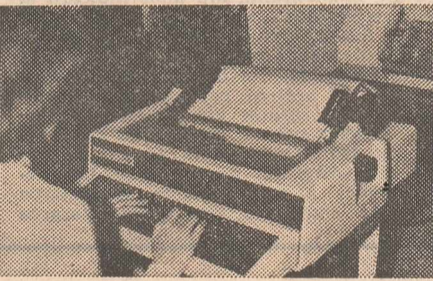
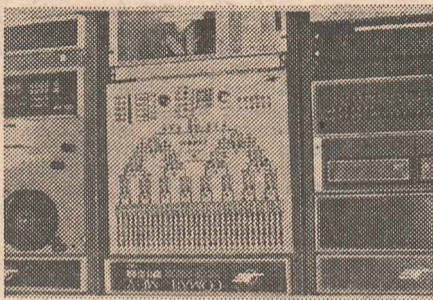
LIONEL NIȚESCU ■

„Cînd vorbim despre nou, eu mă gîndesc tot la oameni”

Șansa face parte, indiscutabil, din cariera reporterului. Iată povestea acestui interviu, care deși nu-și propune să fie un model al genului este, sînt înclinat să cred, un interviu nimerit, adică cel ce răspunde la întrebările privind bătaia pentru nou nu numai că e în prima linie, prin natura ramurii pe care o slujește — electronică — dar e și unul dintre învingătorii ei. Chiar dacă în această bătaie starea de victorie trebuie restabilită zilnic. Anton Vătășescu este directorul Întreprinderii de piese radio și semiconduc-

tori Băneasa, întreprindere fruntașă pe ramură. Șansa reporterului a fost dublă: în primul rînd e vorba de un interlocutor pe care și l-ar dori orice gazetar — și nu numai de la noi — și asta pentru că nu evită răspunsurile mai „delicate”, e combativ, are farmec în ce spune și mai ales cum spune etc., iar în al doilea rînd am avut norocul de a-l prinde dispus de interviu în ultima zi de muncă, înaintea primei zile de vacanță. Da, nu e o greșală, aprobarea ca un director să plece în concediu în plină vară echivalează cu o victorie personală și e dovada sigură că întreprinderea pe care o conduce merge bine. Iar ca acest director să se facă disponibil pentru un interviu despre promovarea noului, disponibil în detrimentul pregătirii vacanței sale și a familiei sale e o dovadă certă că obsesiile producției nu-l vor face ca deșpre zilele de concediu să spună mai tîrziu că au trecut ca pasărea în zbor grăbit. Deși jură că va fi altfel de data asta:

— Anul ăsta vreau să nu văd pe nimeni. Nu mă duc nici la mare, nici la munte, ci am să-mi pun cortul undeva pe malul unui rîu, facem un foc, citesc niște cărți (secretara de partid l-a promis că-i dă romanul Zbor deasupra unui cuib de cucui, poate mi-l împrumută m-am

gîndit să spun dar mi-am pus pofta-n cui, doar altul era motivul prezenței mele aici — n. rep.), aruncăm ceva pe grătar, ce mai: fără electronică, fără probleme, fără insomnii. Deși, ca să fiu sincer, domeniul componentelor electronice ar trebui să ne facă optimiști asupra viitorului. (Nu schițez nici un gest de surprindere. Tac și ascult. — n. rep.). Da, nu e nici o exagerare. În timp ce toate produsele se scumpesc, componentele electronice se ieftinesc continuu. Iată cazul întreprinderii noastre: anul trecut prețul lor reprezenta 20 la sută din prețurile anului 1970. Deci o ieftinire de cinci ori, în ciuda creșterii exagerate a prețurilor materiilor prime... (Zimbește din celălalt colț al gurii ce nu e ocupat de pipa scurtă, care bag seama că n-a fumegat, „pipa comandantului” îmi zic și adaug tot pentru mine: „visul electronicului o fi fost să fie lup de mare? Poți ști ce refulări ascundem noi,ăștia, modernii?!). Acum 22 de ani cînd am venit ca stagiar, aici nu era încă nimic, mi s-au dat pe mină 3 tranzistori sovietici. Luecram atunci cu profesorul meu, Drăgănescu, și am stricat unul. Ce dramă a fost! Și acum facem peste 50 milioane pe an iar unul costă doar 1 leu! Prin '65, mi-amințesc, dacă trebuia să proiectăm un tranzistor nou se cerceta 5 ani și dacă nu ieșea nu ieșea, basta, astăzi un component electronic dacă nu iese după 4—5 luni sîntem negri de supărare. Dar ce fac eu comparațiile astea?! Prin '65—'70 dacă făceam un produs nou pe an era bine, acum introducem în fabricație o sută pe an și tot nu ajung! (Bruce cel ce se lăsase purtat spre epoca romantică a electronicii românești redevine directorul de astăzi al unei întreprinderi care numără cam 6000 de beneficiari pentru care ea face câteva sute de milioane de componente în 10 mii de tipodimensiuni). De ce vă spun toate astea?! În primul rînd datorită faptului că spectaculoasa ieftinire se datorește atît creșterii productivității muncii, cît și unui spectaculos salt tehnologic. Toată lumea așteaptă de la noi componente electronice, nu există

program de dezvoltare economică — automatizări, foraje, construcții navale, aeronautică, căi ferate etc., etc. — în care să nu fim implicați prin cele câteva sute de milioane de componente electronice pe care-i facem anual. Iată de ce ar trebui să fim o întreprindere extraordinară de bună și nu doar bună cum sîntem noi acum! E adevărat că unele solicitări nu sînt eficiente și mă mai enervez cînd ni se cere o producție care nu se justifică economic, ba, aș zice, se întoarce împotriva economicului. Ca să obținem un produs care are 200 micrometri pe 200 de micrometri se muncește cu anii și dv., ca ziarist, nici n-aveți ce admira la el; nici nu se vede măcar cu ochiul liber, nu e telegenic, nu e locomotivă sau mai știu eu ce colos. (Ne intrerupe telefonul: directorul unei mari clinici din Capitală îl roagă, află mai apoi, pentru 12 condensatori: altfel aparatele medicale electronice vor continua să rămînă înghețate, deși s-au dat bani grei ca să fie aduse din afară. Întreruperea aceasta mă face să compar I.P.R.S.-ul cu un nod de cale ferată prin care trebuie să treacă toate trenurile economiei; lipsa de linii întîrzie ajungerea la destinație, dă peste cap toate orarele planificate etc.) Așa, să nu uit, să mai adaug ceva la lupta pentru perfecționarea tehnologiilor. În paranteză fie spus, noi lucrăm o lună pe an cu materiale economisite. În sfîrșit, saltul acesta tehnologic — lucrăm cu peste 1200 de tehnologii — l-au impus oamenii, noua calitate umană. De aceea cînd vorbim despre nou eu mă gîndesc la oameni, dar nu numai atunci. Uite, se spune desori că n-avem valută, dar avem creiere de bună calitate, aur curat. Avem probleme și la nivelul lucrătorilor. Sînt unii care s-au obișnuit ca alții să gîndească pentru ei. Dacă-l pui pe unul să stea strîmb la o masă de montaj, la nu știu ce operație, tot într-o rîmă o să-l găsești și după 8 ore; nici nu-i trece prin cap că poate să-și schimbe poziția, că acești lucrători e mai bine și pentru el și pentru producție! Mai e apoi problema detaliilor, unde nu prea sîntem încă tari: prea des se mai spune „merge și așa”. Sigur că merge dar mergem în urma altora! Sînt o mie de probleme cu care trebuie să ne batem ca să învingă nou! Nu, nu e o viață ușoară... sînt înnebunit de cîte probleme sînt asaltat în nopțile cu insomnie; nu reușesc să dorm bine decît 2—3 ore pe noapte și ca să chem somnul fac programe pentru a doua zi, deși știu că nici 20 la sută din ceea ce mi-am propus n-o să pot face. (Telefonul sună din nou. E vorba de o analiză la nivelul sectorului, asupra programului de integrare a întreprinderii). Da, viitorul întreprinderii e legat de problema integrării; sîntem condiționați de mii de sorturi de materiale pe care trebuie să ni le dea metalurgia, chimia, industria ușoară; dar, vedeți, pentru ei nu sîntem un partener gras... La ei, ca și la noi, sînt aceleași dificultăți cu seriile mici... Da, trebuie să le facem și pe astea căci altfel... Uitați, plec în concediu și știu că nu-mi vor da pace multe chestiuni printre care și faptul că nu toți beneficiarii noștri sînt asigurați cu produse și în spatele acestei probleme, numai, se află zeci de mii de oameni care așteaptă să aibă de lucru în continuare, pentru a-și asigura retribuția... Nu e ușor lucru să-ți stea asta pe cuget! În clipa de față problema esențială este cea a integrării și nu numai pentru noi cei de la Întreprinderea de piese radio și semiconductori... Acum cursa de reducere a costurilor este amenințată de integrarea în țară a materialelor; acestea vin acum, la început, cu prețuri mari, care uneori depășesc chiar eforturile noastre tehnologice. Aspectul ăsta ne trage înapoi și în competiția pentru export, înrăutățind cursul de revenire. De ce vă spun toate astea? Păi dacă noi facem eforturi continue pentru promovarea și afirmarea noului, același lucru sînt dator să-l facă și colaboratorii noștri de la care primim materia primă și materialele. Sîntem, cum se zice, zălele aceluiași lanț și țărnia lanțului se măsoară de la cea mai slabă verigă.

(Dramatică situație poate provoca și un interviu. De ce? Păi după ce ai luat aprobarea ministrului și a ministrului adjunct, după ce ai încuviințarea sectorului, pentru că stai bine la toți indicatorii, și juri să te duci pînă pe malul unui rîu, departe de lumea electronizată, să apară nitam-nisam un gazetar și să facă să-ți găsești sălaș de vacanță lîngă o localitate unde ajunge revista Flacăra, nu e o situație dramatică? Numai că aș vrea să-mi asigur interlocutorul că riscul acesta face parte și el din starea de victorie: învingătorii în lupta pentru nou au o datorie din dreptul la cuvînt, iar starea de victorie trebuie restabilită zilnic, chiar dacă există și un concediu legal de odihnă...)

VARTAN ARACHELIAN ■

Știința și conștiința — două entități inseparabile

Titlul nu ne aparține. El ne-a fost sugerat de către un cunoscut om de știință român, inginerul dr. George Cojocaru, directorul Institutului de proiectări tehnologice pentru industria ușoară. Nu este vorba însă de un simplu crez politic sau de reafirmarea în plan teoretic a unui mod de lucru și de gândire specific societății noastre. Afirmarea se sprijină și se susține — așa cum vom arăta de îndată — pe faptele de muncă ale unui prestigios colectiv de cercetători și proiectanți, pe roadele și victoriile creației și creativității, pe tot ceea ce conferă dreptul la întietate și originalitate.

— Mai mult decât oricând — avea să ne mărturisească interlocutorul nostru — omul de știință, cercetătorul, lucrătorul din proiectare este astăzi implicat profund în politica de dezvoltare social-economică, el trăiește în prezent, girind viitorul, într-un permanent efort de adaptare la exigențele comenziilor sociale, de înțelegere și utilizare maximă a resurselor pe care societatea i le pune la dispoziție. Tocmai de aceea, mai mult ca oricând, activitatea de proiectare, de inginerie tehnologică, de cercetare este un act politic, a cărui combustie internă — constituie pasiunea, dărulirea de sine, dragostea de țară, acțiunea permanentă, revoluționară, pentru cunoașterea realităților interioare și exterioare omului, dar toate acestea nu oricum și niciodată în scopuri egoiste, ci numai prin subsumarea întregii activități intereselor generale ale patriei socialiste. Între știință și conștiință legătura nu poate fi decât necesară și indisolubilă. Este ceea ce s-a afirmat din nou cu neapăsătoare claritate și putere de înțelegere în Cuvântarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Consfățuire de lucru pe problemele muncii organizatorice și politico-educative. Trebuie să avem permanent în vedere, a ținut să precizeze cu acest prilej secretarul general al partidului nostru, că procesul revoluționar, lupta revoluționară nu s-au încheiat ci continuă în noile condiții istorice, că a fi revoluționar nu înseamnă să fii doar bun inginer, bun muncitor sau economist, ci în primul rând să poți mai presus de orice interesele partidului, ale poporului, să lași la o parte orice interese de ordin personal.

Definită ca cea mai înaltă formă de reflectare psihică a realității, conștiința presupune în relația sa cu știința, intenționalitate, orientare spațio-temporală, raționalitate, creativitate, toate racordate însă unor țeluri precise: ridicarea multilaterală a țării, ridicarea nivelului de viață și civilizație al poporului nostru. Omul de știință, cercetătorul, proiectantul apar astfel angajați într-un permanent proces de reinnoire, de luptă cu sine, de adaptare perpetuă la exigențele și comandamentele momentului. Un exemplu edificator în această privință

il oferă, cred, și industria ușoară, compartiment supus unor presiuni ale schimbării, pe de o parte datorită vieții scurte a produselor sale destinate consumului, iar pe de altă, schimbărilor care se produc în cadrul resurselor de materii prime și energie, transferurilor de tehnologie și diverselor situații și conjuncturi din economia mondială. În acest larg context, munca de cercetare și proiectare apare ca o luptă continuă cu necunoscutul, cu un adversar neistovit, dar în același timp și ca o robie plăcută, izvodită din pasiune profesională și comuniune sufletească. Iar aceasta deoarece numai munca creatoare poate fi cu adevărat măsura definitorie a personalității umane, a omului și misiunii sale de erou civilizator.

Revista „Flacăra”, care a avut amabilitatea de a urmări concretizarea acestor concepte și linii directoare în incinta Institutului nostru, va avea, sper, prilejul de a găsi exemple edificatoare vizitând atelierelor noastre de proiectare. Dar înainte de a da cuvântul colegilor mei, îmi revine, consider, obligația de a pune la dispoziția cititorilor câteva date de sinteză ce oglindesc efortul colectivului nostru pentru promovarea noului, a ideilor generoase. Măsura acestui efort îl dau în primul rând, în anul 1982, cele 30 de invenții brevetate și cele 118 invenții aplicate, iar în cursul primului semestru al acestui an, cele 97 invenții aplicate, toate concretizate prin obținerea unei economii de peste 800 milioane lei. Mai amintesc apoi că, în 1983, prin finalizarea celor 70 de teme și obiective de cercetare și investiții, se vor putea economisi anual peste 25 000 tone combustibil convențional, vor fi valorificate 10 000 tone textile refofosibile, iar economiile de valută se vor cifra la peste 30 milioane dolari ca urmare a realizării și amplasării unor tehnologii și instalații, a unor sisteme de mecanizare și automatizare, între care, manipolatoare și roboți industriali.

Dând curs invitației interlocutorului nostru, am poposit în câteva ateliere de proiectare, noi noștri interlocutori fiind ingineri proiectanți și autori ai unor brevete de invenție.

Adrian Ionescu: Înfăptuirea la timp și în bune condiții a unui nou obiectiv economic nu poate fi o simplă obligație de serviciu. Ea trebuie să constituie în primul rând un act politic prin care cercetătorul, proiectantul, vin în întâmpinarea unei comenzi sociale, a unor imperative ale momentului, ale unor indicații și recomandări ale conducerii superioare de partid. Astfel, una din ideile-program ale partidului nostru se referă la înlocuirea materiilor prime din import prin produse indigene de aceeași calitate, deci dezvoltarea acestor resurse virtuale și proiectarea utilajelor pentru producerea sau prelucrarea lor. Un merit în acest sens revine și Institutului nostru, care, în ultima vreme, a participat la proiectarea utilajelor complexe pentru recuperarea

unei materii prime valoroase: este vorba de lanolina anhidră, produs cumpărat până de curând în exclusivitate din import. Invenția aparține unui colectiv al Întreprinderii de blănuri „Vidra” din Orăștie și are în vedere colectarea concentratului de lanolină din apele de spălare a pieilor de ovine. În acest scop, Institutul nostru a proiectat modulele de colectare (amplasate în șase întreprinderi textile) și stația de eburare, instalată la unitatea din Orăștie. Stația are o capacitate de 800 tone lanolină anhidră pe an, sau ceea ce înseamnă o economie de 950 000 dolari. Lanolina a obținut avizul Ministerului Sănătății, puritatea ei atînd cotele reclamate de industria farmaceutică.

Stimion Mateescu: În recenta cuvîntare rostită la Consfățuirea de lucru pe problemele muncii organizatorice și politico-educative, secretarul general al partidului a reamintit din nou cit de importantă este acțiunea de organizare a activității productive, de depistare și folosire a rezervelor interne, a unor energii latente. Într-adevăr, o întreprindere reprezintă o entitate economică, a capacități productive, dar care nu înseamnă nimic în afara omului. Ea devine cu adevărat rentabilă și competitivă numai în clipa în care cei ce o pun în mișcare și îi sînt stăpîni și beneficiari fac acest lucru animați de o comuniune de idei și interese și sînt angajați într-un efort conjugat pentru îndeplinirea unor deziderate comune. Dar acest lucru reclamă deopotrivă o înaltă conștiință muncitorească, spirit de inițiativă, intoleranță față de rutină și conservatorism, înseamnă deopotrivă respectarea democrației muncitorești, cunoașterea hotărîrilor de partid și a legilor țării.

În spiritul acestor cerințe și obiective ale etapei actuale, Institutul nostru a inițiat în afara muncii de proiectare, mai multe acțiuni de revalorificare și organizare a potențialului creator din mai multe întreprinderi ale industriei ușoare. Fără să ne substituim conducerii acestor întreprinderi, am procedat la revizuirea procesului de producție, am făcut sugestii, am propus noi soluții de optimizare a muncii. Acțiunea s-a dovedit de bun augur. Întreprinderea textilă „Dunăreana” din Giurgiu, Filatura și finisajul din Balotești, Fabrica de prelucrat și din cineoă din Sînnicolaul Mare, Întreprinderea de încălziminte „Progresul” din Capitală au redevenit unități fruntase, sporindu-și sensibil producția și productivitatea muncii.

În continuare am stat de vorbă cu autorii unei realizări de ultimă oră. Este vorba de inginerii **Mihai Ivan, Dinu Bărsan și Mihai Finichiu** cărora le revine meritul proiectării unor linii de fabricație în cadrul Întreprinderii de textile nefesute din Rimnicu Vâlcea. Acestea sînt destinate prelucrării unor deseuri textile, pînă de curînd practic nefolosite, și trans-

formării lor în vată de tapiserie și mochetă. S-au folosit procedee și soluții originale, liniile de prelucrare urînd să producă circa 10 milioane metri pătrați de vată pe an și 4 milioane metri pătrați de mochetă.

În final am notat și aceste gânduri, încredințate revistei noastre de un alt reprezentant al Institutului, tovarășul inginer **Mihai Gavril Pop:**

— A prevedea este primul semn anticipativ al reușitei. Dar a prevedea, cercețind dialectica vieții și scrutînd viitorul patriei înseamnă a te confunda cu destinul și interesele națiunii tale, înseamnă a cunoaște în profunzime hotărîrile de partid și a recunoaște în măsurile politico-educative un ghid permanent al activității cotidiene. Omul nou nu este un supraom ci un om obișnuit, dar care, așa cum preciza recent tovarășul Nicolae Ceaușescu, se distinge prin înalta sa pregătire politică și ideologică, este un constructor conștient al noii orînduirii sociale, stăpîn pe destinele sale și acționînd conștient pentru făurirea propriului său destin.

Autorul acestor gânduri nu este un simplu teoretician, ci în primul rînd un practicant nemijlocit și autorul unor invenții și inovații ce vin în întâmpinarea indicațiilor de principiu privind economisirea de energie convențională. De numele lui sînt legate proiectarea unor cazane recuperatoare de căldură, a unor instalații de recuperare care au determinat obținerea unor importante economii de gaz metan la Întreprinderea de sticlă din Turda, la Vitrometan Mediaș, la Întreprinderea de sticlă Azuga etc.

Declarațiile și faptele de mai sus aduc mărturia unor realizări de prestigiu ce se recomandă prin soluții tehnice originale, prioritare, prin zborul înaripat al ideilor generoase, prin abordarea cu temeritate a unor obiective și deziderate stabilite de conducerea superioară de partid. Dar înainte de a fi ceea ce sînt, aceste lucruri ale minții și îndemînării sînt roadele muncii libere, ale unor oameni care, asemeni altora, dobîndind conștiința de sine, consideră devenirea noastră ca un permanent proces de redescoperire istorică. A fi revoluționar — au ținut să sublinieze interlocutorii noștri — înseamnă a te dăru cu pasiune și dezinteres muncii, a cunoaște legile țării și hotărîrile de partid, a participa intens la opera de decantare a valorilor, de condamnare a inerției, conservatorismului, a tot ceea ce contravine politic și ideologic partidului nostru. Înseamnă a da viață și statornicie acestor deziderate scumpe Partidului Comunist Român, reafirmate cu tărie în recenta și magistrală Cuvîntare a tovarășului Nicolae Ceaușescu rostită la Consfățuirea de lucru pe problemele muncii organizatorice și politico-educative.

LIVIU MAIOR ■

Pentru iniția oară în România:

Rezultate spectaculoase în tratamentul bolilor de ochi prin mijloace homeopatice

În legătură cu experimental terapeutice inițiat de oftalmologul dr. Aurel Rosin, revista noastră a publicat o primă relatare în martie anul acesta. Am avut atunci în vedere datele oferite de o cazistică sumară, precum și exemplul unor rezolvări „incurajatoare”, bilanț modest dar îndejuns de promițător pentru a permite formularea unor prime concluzii privind eficiența homeopatiei în tratamentul bolilor de ochi. Am scotit totuși că pentru a reveni în coloanele „Flăcării” cu informații și consideratii semnificative și de amploare, va trebui să așteptăm încă cel puțin un an. Dar nu s-a întâmplat așa. Mai multe scrisori primite din partea unor foști sau actuali pacienți ai doctorului Rosin ne-au obligat să revenim asupra hotărîrii noastre. Iată ce ne-a scris de pildă pensionarul Tiberiu Ilieș din București, șos. Ștefan cel Mare 5:

„Doresc să vă mulțumesc pe această cale pentru articolul apărut în coloanele revistei dumneavoastră despre unele boli de ochi și tratamentele aplicate de tovarășul dr. A. Rosin de la Policlinica Universitară „Titan” din Capitală. Sufăr de mai multă vreme de un gen de retinopatie evolutivă. După citirea articolului respectiv m-am adresat tovarășului doctor care mi-a aplicat grefă de placenta și mi-a prescris o medicație homeopatică. De atunci simt o stagnare a bolii și chiar o ameliorare a vederii. Vă mulțumesc încă o dată pentru articolul publicat și vă îndemn să veniți în continuare în întâmpinarea miilor de suferinzi cu asemenea informații prețioase.”

Tratamentul homeopatic, aplicat de doctorul Aurel Rosin la un lot de 282 de pacienți, aduce într-adevăr dovada unor rezultate neașteptate. Ele au întrecut toate previziunile specialiștilor, deci și pe cele ale autorului experimentului care a ținut să ne mărturisească de la bun început următoarele:

— Nu mi s-a întâmplat niciodată, în cei aproape 40 de ani de cînd practic oftalmologia, ca un nou tratament să se

concretizeze prin rezultate cu adevărat spectaculare. În sute de cazuri homeopatia a dus la ameliorarea sau stoparea în evoluție a unor afecțiuni oculare extrem de greu de rezolvat prin mijloace obișnuite, alopatice.

În rîndurile care urmează vom folosi atît datele de sinteză puse la dispoziția „Flăcării” de către medicul Rosin, cît și declarațiile unor beneficiari ai tratamentului. Relatarea noastră se adresează publicului larg, dar și unor specialiști în materie, care, sperăm, vor găsi în cuprinsul prezentului articol, un prim îndemn pentru preluarea și extinderea terapiei homeopatice la bolile de ochi.

Lotul supus testului homeopatic a cuprins, așa cum arătăm mai sus, un număr de 282 de pacienți. Marea majoritate a acestora au prezentat dovada unor afecțiuni oculare cronice și progresive, tratate în prealabil, fără rezultate eficiente, prin procedee clasice, alopatice.

Lotul cel mai mare a fost alcătuit din 115 bolnavi suferinți de cataractă senilă, maladie cu caracter progresiv ce provoacă în final opacitatea totală a cristalinului și împune de regulă intervenția chirurgicală. După efectuarea tratamentului homeopatic, care a durat, de la caz la caz, între 3 luni și un an, s-au putut constata, la aproximativ jumătate din numărul acestora, mici ameliorări funcționale (deci o stopare a evoluției bolii) și la 31 de bolnavi, o creștere a acuității vizuale, caracterizată anatomic prin resorbția parțială a opacității cristaliniene. Aceștia din urmă și-au putut relua în condiții normale activitatea profesională, iar în prezent pot să scrie și să citească fără dificultăți deosebite. Rezultatele cele mai bune au fost dobîndite în stadiile incipiente ale bolii. Medicația prescrisă nu a avut nici un efect în 31 de cazuri.

Tratamentul miopiilor foarte progresive a fost urmărit pe un lot de 47 de subiecți, marea majoritate a acestora fiind persoane tînere. La sfîrșitul tratamentului (care a durat între 8 luni și un an) a devenit evidentă, în aproape toate ca-

zurile, oprirea creșterii dioptrice și chiar sporirea acuității vizuale. Într-un singur caz (singurul dealtminteri din totalul celor 282 de persoane supuse testului homeopatic) a fost înregistrată o agravare a bolii. Iată ce ne-a declarat pacientul H.D., unul din beneficiarii tratamentului:

— Am apelat timp îndelungat la tot felul de tratamente obișnuite, dar boala progresează de la un an la altul, astfel că, în ultima vreme, în anumite situații, a trebuit să apelez la ajutorul celor din jur pentru a-mi putea duce la bun sfîrșit unele obligații profesionale sau pentru a mă putea deplasa pe stradă. În prezent mi-am reluat în condiții normale munca la birou, iar pe stradă circul fără dificultate. S-a produs un adevărat miracol!

În cazul retinopatiilor diabetice (38 de pacienți), terapia homeopatică a avut drept rezultat final o îmbunătățire a funcționalității oculare, performanță greu sau aproape imposibil de obținut prin tratamente alopatice. În acest sens, exemplul inginerului S.V. este mai mult decât concludent:

— Am folosit toate remediile posibile, tratamente generale și locale, între care și terapia cu raze laser, dar boala a continuat să se agraveze. Am început să am mari dificultăți în exercitarea profesiei mele și în disperarea mea am început să mă confrunt cu gîndul sinuciderii. Și atunci a venit salvarea. Tratamentul homeopatic al doctorului Rosin mi-a ameliorat boala, hemoragiile și exudatele au dispărut, astfel că am putut să-mi relau studiul de specialitate (în prezent sînt la un curs de specializare), iar la serviciu munca mea se desfășoară în mod normal.

În retinopatiile degenerative, maladie caracteristică persoanelor în vîrstă, remediile homeopatice au avut ca efect îmbunătățirea vederii, sau staționarea fenomenelor degenerative. Fișa medicală a pacientului S.A. aduce în acest sens o mărturie concludentă. Ea notează o afecțiune veche de mai bine de 40 de ani, caracterizată prin leziuni degenerative retiniene progresive. Tratamentul homeopatic a avut ca rezultat nu numai stoparea maladiei ci chiar ameliorarea ei. Cu efecte asemănătoare s-a soldat și tratamentul aplicat asupra unui alt pacient, este vorba de pensionarul Aureliu Stănescu din București, Bulevardul Leontin Sălăjan 87, care ne-a mărturisit următoarele:

— În cazul meu, remediul homeopatic a dus la rezultate pe care nu le-am putut

obține ani la rînd folosînd medicația clasică, alcătuită în principal din medicamente din import. Cimpul vizual mi s-a îngustat mereu, astfel încît nu mai puteam nici să citesc, nici să urmăresc emisiunile de la televizor. După numai două luni de la începerea terapiei homeopatice, vederea mi s-a îmbunătățit. În prezent pot să citesc, să vizionez filme și emisiuni TV.

Medicația homeopatică a mai fost extinsă și asupra unor cazuri de retinopatie pigmentată, de blefaroconjunctivită și de cheratită degenerativă, obținîndu-se și în aceste afecțiuni ameliorări sau o staționare a acuității vizuale. Iată acum situația globală:

Testul homeopatic a cuprins 282 de pacienți (135 bărbați și 147 femei), rezultatele evidențînd ameliorarea maladiei în 132 de cazuri și îmbunătățirea acuității vizuale în 49 de cazuri. La o sută de bolnavi, terapia nu și-a demonstrat eficiența. Au fost tratate următoarele afecțiuni:

Blefaroconjunctivită: 10 cazuri, cataractă: 115 cazuri, miopie forte progresivă: 47 cazuri, retinopatie degenerativă: 19 cazuri, retinopatie diabetică: 38 cazuri, tromboza venei centrale a retinei, 6 cazuri, retinită exudată nocivă: 4 cazuri, retinopatie pigmentată: 12 cazuri, atrofie de nerv optic: 4 cazuri, tulburări de vitros: 3 cazuri, glaucom: 17 cazuri.

De notat că trei bolnavi de ochi au solicitat medicație homeopatică și pentru tratamentul astmului bronșic, iar pentru alți opt pacienți doctorul Aurel Rosin a prescris și medicamente împotriva arteritei obliterante. Tratamentul asociat și-a demonstrat eficacitatea în nouă cazuri.

Terapia propusă și experimentată de doctorul Rosin nu se recomandă prin soluții sau prescripții deosebite. Ea implică o anamneză largă, pacientul fiind invitat să răspundă la un chestionar alcătuit din 150 de întrebări, după care, pe baza indicațiilor terapeutice, bolnavul își procură și își administrează singur pilulele homeopatice. Acestea au fost în unele situații asociate cu mici tratamente locale, alcătuite din instalații, pomezi, injecții subconjunctivale sau retrobulbare.

Experimental doctorul Aurel Rosin reprezintă fără îndoială un veritabil eveniment medical și o nouă dovadă că, prin redescoperirea remediului hahnemannian, bătălia pentru sănătate și-a sporit sensibil eficacitatea.

LIVIU TIMBUȘ ■

Pentru prima oară în România

Pansament biologic pe bază de colagen

O știre lapidară anunță palmaresul României la Expoziția Internațională de Invenții de la Bruxelles: 7 medalii de aur, 3 locuri doi și 3 locuri trei pe podium. Una din medalii de argint la această disputată competiție mondială a inteligenței a fost obținută pentru realizarea unor pansamente oftalmologice de mare noutate și originalitate. Autori: medic primar doctor Ana Maria Dumitrescu de la Spitalul clinic de oftalmologie din București, inginer Maria Constantin de la Institutul de cercetări pielărie și încălțăminte, medic veterinar doctor Nicolae Țigăeru și inginer Mihail Constantin de la Ministerul Industriei Ușoare. La prima vedere ar părea ciudată o asemenea diversitate de meserii a componentilor echipei. Dar actualmente știința pune tot mai acut problema caracterului interdisciplinar al cercetărilor, iar spectaculozitatea interferenței unor domenii pulverizează barierele artificiale ce au existat între profilurile de pregătire a specialiștilor. Să vedem însă ce îmbunătățiri a adus această realizare în tratamentele unor boli de ochi. În cazul unor agresiuni violente ale plăcilor sau substanțelor chimice asupra ochiului, manifestate prin arsuri ale pleoapelor, conjunctivelor și corneelor, procedura clasică era aplicarea unor unguente pe zona lezată. Se formau în acest caz cicatrici groase, neelastice și unele bride care trebuiau zilnic înlăturate cu efecte dureroase pentru pacient și nu rareori, această refacere precară a țesuturilor lezate conducea la sudarea pleoapelor pe globul ocular, scurtarea fundurilor de

sac ale acestora și chiar imobilizarea ochiului. Or, tocmai în acest punct delicat, noul pansament aduce ameliorări notabile. Denumit Oftacol, el nu mai este un pansament inert, ci unul biologic, activ și nutritiv, pe bază de colagen tinăr extras din piele de vițel. Să ne lămurim de fapt ce înseamnă miraculosul colagen! El este principala proteină a pielii, întinut în constituția tuturor organismelor animale. Pansamentul provenit din pielea de vițel este de fapt o plăcuță buteroasă, albă, o rețea de fibre de colagen tinăr, care lasă între ele microcavitate care permit respirația țesutului pe care se aplică și totodată și hrănirea lui cu aminoacizii conținuți în această structură dermică animală. Vă dați seama ce spectaculoasă este repararea, reconstrucția locală a țesutului atacat, în condițiile unei acrisiri perfecte și ale unei nutriții eficiente prin această adevărată „osmoză” de substanțe hrănitoare de la pielea animală. În plus, Oftacolul, care are înglobate în el aneștize locale și antibiotice, prelungește și potențează acțiunea binefăcătoare a acestora. Procesul de epitelizare a plăgilor este sensibil scurtat, rezultând cicatrici elastice, aproape de țesuturile normale, care permit apoi, în cazurile mai grave, intervenții chirurgicale pe un „santier” de condiții mai bune. Prin pansamentul de colagen din pielea de vițel, dealțul nerespins și bine tolerat de ochi, modificările scurților pleoapelor, lipirea acestora și înlăturarea dureroasă și repetată de către medic a bridelor nedorite, sint de domeniul trecutului. Credeți cumva că fabricarea noului pansament

a scos din circuitul productiv normal al industriei de pielărie cine știe ce materii prime valoroase? Nici vorbă! Și din acest punct de vedere, el este modern, fiindcă se produce prin recuperarea deșeurilor de piele ce nu se pot tăbăci, găsindu-li-se o valorificare superioară în teritoriul medicinei. Drumul pe care au mers specialiștii români nu a fost pavat și nici lipsit de meandre. Au fost luni de cercetări în laboratoarele Institutului de pielărie și încălțăminte până s-a ajuns la tehnologia optimă de fabricare, au fost ani de căutări în sălile Spitalului de oftalmologie pentru experimentări pe animale până s-a ajuns la rezolvarea fericită a unei numeroase și variate cauzistici de afecțiuni ale oamenilor. Dar dăruirea, pasiunea pentru profesie au catalizat eforturile acestei echipe în defrișarea hățurilor de necunoscut ale acestui domeniu nou. Îmbunătățirile spectaculoase aduse în epitelizarea rapidă, suplă și fiziologică a unor leziuni oculare produse de traumatisme, arsuri, ulceratii, sutele de bolnavi care păraseau spitalul cu multe zile mai devreme și scutiți de multe suferințe, au făcut ca metoda tratamentului cu pansamentele Oftacol să stărnească aprecierea specialiștilor de la multe clinici din țară. Ea se aplică și la Spitalul Militar Central purtând și girul acelei autorități profesionale de nivel mondial care este profesorul doctor docent Mircea Olteanu. Dar cum eficacitatea tratamentului depinde mult de precocitatea aplicării pansamentului de colagen, ar trebui ca metoda să fie generalizată la nivelul tuturor clinicilor și policlinicilor de profil, ca tratament de urgență. Nu vedem ce stă în calea extinderii experienței valoroase a doctoriței Ana Maria Dumitrescu, cu atât mai mult cu cât microproducția Institutului de pielărie poate satisface comenziile. Atita vreme cât la Bruxelles specialiștii străini s-au interesat cu admirație de realizarea românească, au „argintat-o” cu un premiu internațional, se impune, ca înainte de a ieși pe piața mondială, ea să devină uzuală la noi acasă.

În premieră absolută

Metodă românească de chirurgie buco-dentară

Medicului stomatolog Dragoș Penteleiciuc de la Dispensarul policlinic „Știrbei Vodă” din Capitală îi revine meritul de a fi elaborat și experimentat în premieră absolută o metodă de chirurgie buco-dentară, capabilă de a duce la rezolvarea unor carente ale arcului mandibular, survenite fie ca urmare a unor accidente, fie mai ales, datorate unor cauze de ordin ereditar. Actul operator se bazează nu numai pe o nouă tehnică de lucru ci, așa cum vom arăta de îndată, în primul rând pe o observație privind capacitatea de regenerare și dezvoltare a mugurilor dentari. Mai notăm de asemenea că la baza întregului edificiu conceptual și chiar a metodei de transplant folosite se află o întimplare petrecută cu mulți ani în urmă. Iată faptele:

— Acum aproximativ 20 de ani — ne spune interlocutorul nostru — lucrăm ca medic generalist într-o comună din actualul județ Mureș. Într-una din zile a fost adus la dispensar un copil lovit în mandibulă de copita unui cal. Am făcut pe loc tot ceea ce se putea face într-un modest cabinet medical lipsit pe vremea aceea de serviciu de stomatologie: fixarea oaselor rupte și toaleta plăgii bucale. Am recomandat apoi părinților să ducă de urgență copilul la Tirgu Mureș la un serviciu de chirurgie buco-dentară.

După mai mulți ani de la consumarea evenimentului, hazardul m-a făcut să-mi reîntinlesc fostul pacient, care devenise între timp un flăcăiandru de vreo 15—16 ani. M-am interesat de îndată ce s-a întreprins pentru rezolvarea traumei mandibulare și am aflat că părinții accidentatului nu au apelat la nici un serviciu de specialitate, lăsând ca rana să se vindece de la sine. Am cerut tânărului să-mi examineze cavitatea bucală și atunci am putut constata cu stupeoare că din gingie apăruseră în neorindinală mai multe șiruri de dinți cu morfologie normală. Mi-am dat seama pe loc că mugurii dentari ai copilului, zdrobiți, fragmentați, în urma loviturii, și răspinși la întimplare în structura paradontului, nu fuseseră eliminați de organism, ci pur și simplu „încolțiseră”, dând naștere unei dentiții haotice. Întimplarea m-a făcut, cu alte cuvinte, să fiu martorul unei dovezii indubitabile privind puterea de regenerare și dezvoltare a mugurilor dentari.

Așa s-a născut ideea de multiplicare și reimplantare a germenilor dentari.

În 1968 am avut ocazia să tratez un tânăr pacient sosit dintr-o comună a județului Argeș. El prezenta o gravă anodontie de natură genetică; caracterizată prin lipsa totală a dinților în partea frontală a paradontului. Am rezolvat situația pe baza unei autogrefe, intervenția permițându-mi ulterior instalarea unei proteze fixe. (Intervenția a constituit tema unei dizertații prezentate și în revista „Flacăra”, — n.r.). Cîteva ani mai târziu, pacientul argeșean, de data aceasta om în toată firea, înșurat, a revenit în cabinetul nostru însoțit de fetița sa Florina. Copilul prezenta, ca și părintele său, o malformație gravă și ea tot de natură genetică: arcul mandibular era lipsit complet de măsele, avind doar patru muguri dentari frontali. Unul din germenii crescuse însă în poziție orizontală, amenințind astfel dezvoltarea normală a vecinului său. Situația de perspectivă se dovedea dramatică deoarece nu exista nici o posibilitate ca, ulterior, dentiția să fie refăcută pe bază de proteză fixă. Atunci, cu consimțământul tatălui, am hotărât să pun în practică repositionarea fragmentelor rezultate prin secționarea mugurului dentar. Operația, relativ ușoară, a decurs normal, și pacienta are toate perspectivele ca, în viitor, să i se aplice o proteză fixă.

O operație asemănătoare a fost efectuată și unui băiat în vîrstă de șase ani, de data aceasta fiind vorba de secționarea mugurelui dentar și de introducerea între cele două fragmente a unei plăci de tantal. Cei doi dinți obținuți pe această cale, se dezvoltă normal, ei au în prezent o singură rădăcină, dar ulterior, printr-o nouă intervenție chirurgicală, ei vor fi separați și repositionați, astfel încît să se poată obține un cimp protetic normal, deci o bază sigură pentru introducerea protezei fixe.

Metoda doctorului Dragoș Penteleiciuc constituie o premieră absolută, reprezentînd în fapt o variantă a metodei intitulată „Grefon alveolo-dentară” și procedeu de obținere și recondiționare a acestuia în vederea transmutării, realizată în colaborare cu dr. Magdalena Penteleiciuc și prof. dr. Eugen Costa, și brevetată în 1972 sub numărul 60675. Pentru înțelegerea în lume se oferă astfel posibilitatea rezolvării pe cale operatorie a anodontiilor ereditare. Extinderea metodei va însemna în fapt renunțarea la clasicele proteze de redresare ortodontică pe care le folosesc unii copii fără să obțină de cele mai multe ori rezultatele dorite.

Proteza ortopedică din porțelan

Cel ce a reușit surprinzătorul transfer al porțelanului în domeniul niciodată încă de-așteia de explorat al medicinei, sint specialiștii, cu deosebit har profesional, de la Clinica ortopedică și traumatologică și filiala „Cero” a Institutului de cercetări și proiectări tehnologice pentru sticlă și ceramică fină, ambele din Cluj-Napoca. Alcătuiți într-o echipă, al cărei puternic liant a fost dragostea de oameni, medicii și inginerii au construit și experimentat cu succes proteza ortopedică de porțelan, realizînd o spectaculoasă premieră românească și pășind printre primii în lume în acest teritoriu de nouă științifică. Dar să parcurgem mai bine împreună biografia primei proteze ortopedice românești din materiale bioceramice cu actul de naștere la Cluj-Napoca. Profesorul doctor inginer Nicolae Ciontea, directorul Centrului de cercetări ceramică „Cero”, împreună cu chimistul Petre Tat, au cercetat și au reușit să breveteze primul porțelan fosfatice obținut numai cu materiale din țară. Specialiștii români au preparat în laboratoarele institutului, din oase calcinate, feldspat de Muntele Rece și caolin de Sălaj, cel mai valoros tip de porțelan, porțelanul fosfatice, cu componente din țară și după o rețetă originală. Puține țări din lume, cum ar fi Anglia, India, U.R.S.S., Japonia sint producătoare de acest porțelan de cel mai ridicat rafinament, și iată că la enumerarea de mai sus s-a adăugat și România. Această perla a ceramicii fine care este porțelanul fosfatice are cu cel puțin 15 grade de alb-mai mult ca porțelanul

obișnuit, prezintă o transluciditate și un luciu mult mai ridicate, care-i conferă o frumusețe deosebită, și nu în ultimul rînd, o rezistență mecanică foarte mare. Cunoșcîndu-i aceste calități de excepție, medicul primar, doctor Nieu Ghergulescu și doctorul inginer Nicolae Ciontea s-au gândit să implanteze porțelanul fosfatice în organismul omeneș, cînd unul din subsansamblele acestuia se află în suferință. Așa se face că după multe căutări, privind rețeta și tehnologia de fabricare, geometria cea mai adecvată, pe poarta Institutului „Cero”, noul porțelan a ieșit nu numai ca obiecte de menaj și produse ornamentale de lux, ci și ca proteze de cap femural. Luni de zile în Clinica de ortopedie și traumatologie, sub îndrumarea profesorului doctor Emil Gherman, doctorul Nieu Ghergulescu a făcut experimentări ale protezei pe iepuri, ca apoi să se facă marelui spectaculosul pas al transplanturilor la oameni, în special în cazurile de afecțiuni ale soldului. La ora actuală, în palmaresul acestor inventatori sint trecute 18 operații de această aloplastie, toate cu efecte remarcabile și cu o bună recuperare funcțională a pacienților. În special transplantul protezei bioceramice s-a practicat în îmbolnăviri ale articulației coxofemorale, și anume în cocsartroze, fracturi de col femural, necroze aseptice de cap femural și displazii congenitale de sold. Scepticii ar putea ridica neîncrezător din umeri întrebînd: „Cum să reziste porțelanul grefat pe un os atît de solicitat cum este femurul?” Ei bine, stu-

dii inginerii tensiometrice au arătat o rezistență foarte bună a protezei bioceramice, examenele clinice și radiologice au confirmat succesul intervențiilor, iar argumentul decisiv a fost starea foarte bună postoperatorie a foștilor bolnavi, care s-au întors la locurile lor de muncă. Ce a adus nou proteza din porțelan fosfatice? În primul rînd, este mai ușoară decît cele metalice, nu dă fenomene de respingere fiind foarte bine tolerată de organism, nu este toxică și realizează o simbioză perfectă cu mușchiul și articulația. Ea are o dublă mișcare în colul femural, făcînd posibilă mișcări ale piciorului mai libere, mai ample. În plus, pînă acum, în general protezele se executau din alumina adusă din import, care fiind foarte dură, era șlefuită cu mare dificultate. Ne întrebăm ce împiedică această metodă care aduce atîtea efecte favorabile pe toate planurile să nu fie extinsă în practica curentă și a celorlalte clinici de profil din țară? La Cluj-Napoca nu se bate pasul pe loc. Medicii se gîndesc și la alte tipuri de proteze bioceramice, iar inginerii au în proiect o instalație pilot în care porțelanul fosfatice să se experimenteze, în afară de ingineria medicală, și la executarea unor dinți din acest material de mare rezistență și finețe, la fertilizatori ceramici de sol pentru unele plante tehnice mai deosebite, precum și la alte domenii de avangardă. Între Clinica de ortopedie și Institutul „Cero” nu s-a semnat un contract de colaborare cu parafe, termene de predare și virări de sume de bani. Între ele s-a semnat, prin acești împătimiti în munca pentru binele bolnavilor, un contract al omeniei.

FLORIN CONDURĂTEANU ■

Cartea de știință

Filosofie și istorie

Disciplină de graniță, filosofia istoriei cere cunoștințe vaste de istorie și un acut simț al argumentației filosofice. Confundată cu peste două decenii în urmă cu materialismul istoric, s-a realizat atunci abordarea frontală a aspectelor fundamentale ale teoriei și metodologiei istoriei, care așa cum bine se știe, nu au fost dezvoltate iar unele nici măcar enunțate de către întemeietorii marxismului. Sechelele dogmatismului s-au resimțit puternic în acest domeniu științific deosebit de complex.

O recentă lucrare se inseră în rîndul celor citorva cărți similare apărute în ultimul timp. Intenția ei vădită este de a surprinde unele dintre tendințele esențiale ale filosofiei istoriei contemporane. Cei doi autori: Marin Badea și Pamfil Nichitelea, cercetători cu preocupări îndelungate în materie, și-au propus să analizeze aceste orientări în scopul descifrării elementelor perene apte a fi valorificate într-o teorie materialistă asupra istoriei. Volumul este rodul colaborării dintre un istoric și un filosof, el fiind prima lucrare de acest gen din publicistica noastră. Parcurgerea cărții demonstrează cît de utilă este o asemenea colaborare și înlătură, totodată, prejudecata în legătură cu dificultățile ce s-ar ridica în procesul elaborării unor asemenea lucrări. Fapt subliniat de inșiși cei doi autori. Și anume că dacă unii filo-

sofi s-au încumetat să stăruie asupra teoriei istoriei, mai dificil este de evidențiat același interes din partea istoricilor care, de regulă, manifestă reticențe pentru latura teoretică a investigației istorice. Se constată o anumită inapetăță a istoricului față de filosofie datorată în bună parte și inadecvării demersului filosofic la specificul cercetării istorice. Depășirea unei atari situații este posibilă numai prin colaborarea dintre istoric și filosof.

Premisa avută în vedere în lucrarea de față este aceea că pentru constituirea unei filosofii materialiste a istoriei este necesară o confruntare creatoare cu toate concepțiile teoretice și filosofice din acest domeniu. Nu prin negare dogmatică ci prin dialog constructiv se poate dovedi legitimitatea tezelor și ideilor materialismului istoric. Un asemenea punct de vedere este nu numai afirmat ci și prezent în toate capitolele cărții, concretizat prin suplețea analizei, rigoarea metodologică, poziția fermă față de opinii eronate, nuanțarea ideologică, valorificarea unor idei în cadrul teoriei materialiste despre istorie, concomitent cu respingerea descriptivismului, a factologiei, a abordărilor abstracte sterile.

Investigarea unora dintre principalele curente este precedată în mod firesc de clarificarea conceptului de filosofie istoric. Aceasta este „teoria însăși a acestei științe (istoria, n.n.). Ea este deci înțeleasă nu numai ca un domeniu al filosofiei aplicate în sfera istoriei sau ca o simplă meditație asupra sensului devenirii societății umane, ci ca o teorie științifică despre unitatea, structura și dinamica procesului istoric, despre specificul cunoașterii istoriei umane, despre problemele metodologice și axiologice ale cer-

cetării acestei istorii, despre logica științelor istorice”. Este o definiție, neindoielnic, exactă la care noi am mai adăuga la conținutul teoriei istoriei și acțiunea istorică, altfel spus, problemele generale esențiale pe care le pune activitatea oamenilor în procesul de creație istorică, într-un cuvînt subiectul istoriei care nu este nimeni altul decît omul însuși.

Lucrarea se oprește la cîteva dintre orientările dominante în filosofia istoriei: teoria sintezelor, structuralismul, prezentismul, noua gîndire economică și istoria cantitativă urmărindu-se studiarea unor aspecte esențiale: determinismul, causalitatea, virtuțile și limitele metodei structuraliste în investigarea fenomenelor istorice etc.

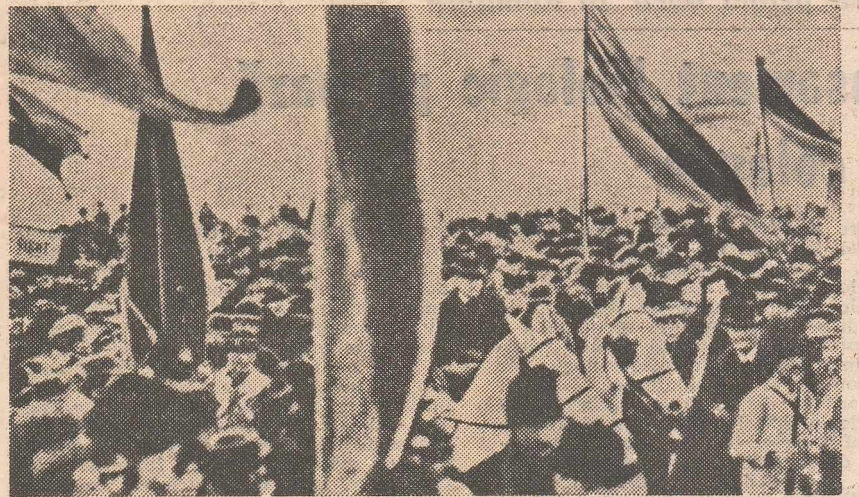
Un capitol se ocupă de adevăr, concept atît de controversat, istoria fiind terenul afirmării adevărului dar și al neadevărului, al falsului și minciunii, al încercărilor de a impune ca adevăr subiectivismul, voluntarismul și reaua credință, lipsa de demnitate etc. Un aspect tulburător și dramatic al problematicii adevărului este teama sub toate înfățișările ei ce merge de la teama față de adevăr și pînă la teama de a spune adevărul. Teama, consideră cei doi autori, se originează în momentele de criză ale societății, ceea ce este corect. Ne întrebăm însă ce resurse acționează în manifestarea acestui fenomen în perioadele lipsite de convulsii sociale? De bună seamă nu putem obiecta autorilor că nu au dat răspuns și la o asemenea întrebare. Cartea lor a avut un obiectiv precis. Meritul ei constă printre altele în stimularea cititorului în a-și pune întrebări în legătură cu problematica abordată. Și aceasta nu este puțin.

CONSTANTIN SCHIFIRNEȚ ■

LIVIU TIMBUS ■

SPRE ALBA IULIA, SPRE ÎNFĂPTUIREA MARI UNIRI

**„Înainte tradițiilor acestei țări
nu stă acceptarea unor condiții
de pace rușinoase“**

„THE NEW YORK TIMES“ din 9 februarie 1918: „tragedia fără precedent ce are loc acum în România. Strigătele de suferință ale unei națiuni în agonie, cu greu pot ajunge la noi, datorită zidului de incercuire german, iar situația acestui popor torturat este teribilă, aliații neputându-l ajuta. Nu i se pot trimite nici muniții, nici alimente. Evenimente extraordinare au aruncat această țară într-un abis în care ea luptă împotriva morții cu curaj și hotărâre. Acolo se produc lucruri pe care istoria nu le-a cunoscut încă“.

Deși victorioasă în vară la Mărăști, Mărășești și Oituz, spre sfârșitul anului 1917 situația României s-a înrăutățit simțitor. Cauza: încheierea armistițiului între Puterile Centrale și Rusia sovietică (20 noiembrie 3 decembrie). Obligat de situația creată, guvernul român a trebuit să pască, la rindul lui, pe aceeași cale, pentru că era, practic, imposibil ca pe un front în care trupele române și rusești se aflau amestecate unele cu altele, primele să se bată iar celelalte nu. În aceste condiții a fost semnat armistițiul de pace de la Focșani (26 noiembrie/9 decembrie 1917). Cînd Rusia Sovietică și Ucraina au început negocieri de pace cu Germania și aliații săi (încheiate la 9 februarie și, respectiv, 3 martie 1918, prin semnarea tratatelor de pace de la Brest Litovsk), situația României a devenit dramatică.

În țările Antantei numeroase voci au recunoscut gravitatea situației. „The Times“ din 18 decembrie 1917: „Moralul armatei este nezdruccinat, dar nu se poate contesta că situația țării este foarte critică. Armata română este ca o insulă într-un ocean... Nici una din țările beligerante nu a trecut încă printr-o încercare atât de teribilă“.

I. GH. DUCA: „Toate aceste greutăți... prefăcuseră viața noastră într-un adevărat și permanent chin și încă o dată totuși, moralul nostru era ridicat. În fiecare zi ne convingeam mai mult de temeinicia vechiului proverb: «să nu dea Dumnezeu omului cit poate să rabde»... Loviturile soartei veneau din toate părțile, unele după altele și le răbdam, minunându-ne singuri cit ne era răbdarea de mare. De altminteri, două sentimente se zbăteau în sufletul nostru. În ce privește viitorul apropiat, oricît de dureros ar fi fost, el reprezenta o speranță față de nesuferita îndoială în care trăiam de atâtea săptămîni. Și, deci îl priveam cu ușurare. Referitor la viitorul mai depărtat, credința noastră în izbînda finală a aliaților se întărea tot mai mult“.

În fața presiunilor Puterilor Centrale, care refuzau să mai prelungească armistițiul și voiau să profite de situația favorabilă lor pentru a impune României o pace separată, I.I.C. Brătianu transmite puterea unui nou guvern, condus de generalul Averescu (23 ianuarie/8 februarie 1918). La 11/24 februarie, în întrevederea pe care noul prim-ministru o are la Buftea cu împuțernicului Puterilor Centrale, guvernul român află condițiile păcii: rectificări de graniță pe Carpați, obligații economice, pierderea Dobrogei.

RĂCĂCIUNI, 14/27 FEBRUARIE 1918.
REGELE FERDINAND SE ÎNTILNEȘTE CU OTTOKAR CZERNIN, MINISTRUL DE EXTERNE AL AUSTRO-UNGARIEI

Din raportul lui Czernin: „Convorbirea mea cu regele Ferdinand a durat circa trei sferturi de oră. Eu am început convorbirea spunîndu-i că n-am venit în nici un caz pentru a căuta pacea, ci pur și simplu din însărcinarea Maiestății Sale, preamiliostivul meu stăpîn, care în ciuda josnicei trădări a României, fapt fără precedent în istorie, vrea să exercite blîndețe și menajament, dacă regele Ferdinand vrea să facă pace imediat în condițiile convenite de cele patru puteri aliate, condiții din care nu poate fi schimbată nici o iotă și a căror comunicare constituie scopul venirii mele azi. Dacă regele nu le acceptă, continuarea luptei este inevitabilă și aceasta înseamnă sfîrșitul României și al dinastiei. Căci azi deja superioritatea noastră militară este foarte importantă și acum, cînd frontul nostru este liber de la Marea Baltică pînă la Marea Neagră, ne-ar fi ușor ca în cel mai scurt timp să ne sporim superioritatea. Noi știm că România nu poate avea în curînd nici un fel de muniție și dacă se reia lupta, regatul și dinastia vor înceta să existe în cel mult șase săptămîni.“

Regele n-a făcut în general vreo obiecție, a spus însă că condițiile sînt îngro-

zitor de dure. Fără Dobrogea România nu poate respira; în ce privește cedarea Dobrogei de sud se poate discuta. Eu am replicat regelui că dacă el se plînge de condiții dure, aș voi să-l întreb care ar fi fost condițiile sale, în caz că trupele sale ar fi ajuns la Budapesta.

Regele s-a plîns din nou de asprimea condițiilor puse lui și a opinat că nu va găsi niciodată un guvern care să le accepte. Eu am replicat că formarea cabinetului este o chestiune internă a României, dar că, după părerea mea personală, un cabinet Marghiloman se va împăca cu condițiile puse, pentru a salva România. Pot numai să repet că nu este de schimbat nici o iotă din condițiile de pace ale cvadruplei Alianțe, comunicate regelui. Dacă regele nu le acceptă, voi primi peste patru săptămîni o pace cu mult mai bună decît aceea pe care România se poate considera fericită că a primit-o azi...“

Cînd regele a voit să intre mai de aproape asupra diferitelor puncte, de exemplu cedarea întregii Dobroge și a exprimat părerea că România nu poate respira fără acces la mare, am spus că se va asigura României un acces la mare iar forma pentru aceasta trebuie să constituie un obiect al tratatelor de pace. Cînd regele Ferdinand a ajuns să vorbească iar despre trecut și a voit să-mi explice multe, i-am spus că acest lucru nu mai are azi nici un rost. El poate să considere ca cea mai mare fericire și să mulțumească lui Dumnezeu că există un monarh care gîndește atît de mărinimos. Încît îi oferă o mină prietenească, în ciuda trecutului, și din ordinul căruia sînt eu aici, pentru a vorbi cu el despre pace. Dacă respinge mina prietenoasă întinsă generos, s-a isprăvit și niciodată nu o va mai putea apuca.

Altă discuție este azi fără rost. Eu aștept timp de 48 ore o răspuns clar, neechivoc, dacă regele este dispus să intre în tratative pe baza condițiilor cunoscute, de neschimbat. Dacă face acest lucru, România poate avea o pace onorabilă; în caz contrar lucrurile își vor lua cursul lor imuabil“.

ȚARA PROTESTEAZĂ

BUFTEA, 20 FEBRUARIE/5 MARTIE 1918. Este semnat tratatul preliminar de pace între România și Puterile Centrale.

Cînd știrea a devenit certitudine, toată țara a fost cuprinsă de durere. Iorga adresează atunci un protest regelui și-i dă „un sfat sincer, care nu i s-a cerut“: „Ne găsim fără putința unui ajutor al prietenilor, înaintea amenințării unui dușman care nu voiește să ne cruțe. Dar ne găsim și, fiecare, înaintea răspunderii față de acest admirabil popor al tuturor sacrificiilor și răbdărilor și înaintea ju-

decății urmașilor, care ne vor întreba ce-am făcut cu moștenirea înaintașilor noștri. Ne găsim și înaintea tradițiilor acestei țări, despre care ca istoric pot vorbi. În aceste tradiții nu stă acceptarea unor condiții de pace rușinoase. Strămoșii noștri au preferat moartea acestei umilințe. Soldații Maiestății Voastre nu merită să fie supuși unei capitulări fără luptă. Și cu nimic nu ne vom putea îndreptăți față de cei după noi, dacă le-am primi (...). Ce e mai bun în această țară cere respingerea, orice s-ar întîmpla, a condițiilor care ni se pun astăzi și mai ales a celei care privește sfîșierea, fie ea numai provizoriu în gîndul nostru, a pămîntului țării“.

O parte dintre membrii parlamentului fac, la rîndul lor, „un ultim apel“ către rege: „...Subsemnații, membri ai parlamentului, reprezentînd deosebitele părți ale țării și puțînd da expresie astfel sentimentelor de îngrijorare și durere care mișcă țara în acest moment, cînd integritatea ei e amenințată, cred de datoriei lor să arate că: părerea tuturor oamenilor care au simțul onoarei naționale și care sînt imensa majoritate a țării, de acord în această privință cu întreaga noastră armată biruitoare, este că nu se poate ceda nimic din pămîntul pe care ni l-au transmis strămoșii noștri și pe care s-a vărsat din nou atîta sînge pentru cel mai legitim ideal“.

PAX GERMANICA

La 24 aprilie/7 mai guvernul Marghiloman semnează „pacea de la București“. Din protestul adresat guvernelor Puterilor Aliate și Asociate de români aflată la Paris (10/23 mai 1918): „Poporul român a fost șters din rîndul națiunilor libere. Pacea pe care Puterile Centrale au impus-o României constituie însăși negarea independenței politice și economice a patriei noastre. Această pace este un instrument de ură și de războare, obținut prin violență, fără a ține seama de cele mai elementare principii de justiție. Poporul român nu îl poate accepta! România a intrat în război alături de puterile Antantei pentru cauza libertății și a democrației. Aspirațiile sale îndreptate spre unitatea și independența întregului popor român i-au înarmat brațul. Pentru acest ideal sute de mii de români și-au vărsat sîngele. A renunța la ceea ce înseamnă rațiunea sa de a exista ca națiune, poporul român n-ar consimți niciodată! România a fost zdrobită de trădarea țaristă și complicitățile ulterioare din Rusia. Îndoliată, izolată, complet separată de aliații săi, pusă în imposibilitatea de a primi cel mai mic ajutor militar, privată de orice mijloc de aprovizionare, epuizată de îndelungi e-

forturi și de cumplite epidemii timp de 20 de luni, România a capitulat; dar ființa sa curajoasă nu și-a pierdut nici încrederea în dreptatea cauzei sale, nici certitudinea în victoria Dreptului! Dușmanii săi i-au impus ceea ce ei numesc o pace de prietenie germană, în realitate este cea mai crudă și mai jignitoare aservire. Aservire militară prin pierderea întregului lanț al Carpaților. Aservire politică prin amestecul german în toate marile administrații de stat. Aservire comercială prin răpirea Dobrogei, singura provincie maritimă a României și prin sechestrul asupra navigației pe Dunăre. Aservire industrială prin acapararea principalei bogății miniere a țării, petrolul. Aservire financiară prin exercitarea unui control german asupra producției principale a țării, cerealele. Acesta este sclavajul politic și economic pe care germanii speră să-l aplice României. Forța a primit în fața Dreptului. Germania a călcat în picioare principiile sacre de libertate și dreptate pentru care luptă toate națiunile unite împotriva barbariei germane. Români liberi care trăiesc pe pămîntul nobil al Franței își ridică glasurile pentru a protesta împotriva acestei crime monstruoase. Ei se fac, astfel, ecoul sentimentelor întregii națiuni române. Actul de la București nu este un tratat de pace; el este în contradicție flagrantă cu noțiunea de pace așa cum o înțelege lumea civilizată. Clauzele acestui tratat exclud, în mod evident, liberul consimțămînt al României; este un act de cea mai dură violență impus de un dușman neîndurător. /.../ În numele poporului român, ne declaram astăzi, ca și ieri, aliații puterilor Antantei și proclamăm nul și neavenit tratatul de la București, cu toate clauzele și convențiile sale aditionale. Și tot în numele poporului român facem apel la guvernele aliate, rugîndu-le să nu abandoneze România în justele sale revendicări. În secolul al XX-lea, libertatea națiunilor ca și libertatea cetățenilor, trebuie să fie sacre. Nici o forță, nici un tratat nu pot suprima dreptul unui popor să aspire la unitatea sa națională și la independența sa. Orice convenție care tinde să ignore aceste drepturi imprescriptibile este inexistentă în fața Istoriei! Interpreți ai sentimentelor neamului nostru, noi adresăm acest protest guvernelor și popoarelor care luptă și suferă pentru un ideal generos. Tuturor le cerem: Dreptate și Libertate!“.

Correspondenți de presă din țările Antantei prezenți în România arată opinii publice internaționale adevărul despre România: „The New York Times“ din 15 martie 1918 scria: „România este la sfîrșitul resurselor sale, nu și a curajului său. Cu cuțitul la gît ea trebuie să accepte o pace impusă prin forță și nu de bună voie“; „Gazette de Lausanne“ din 8 martie 1918 publică articolul cu titlul semnificativ **O pace mai mult decît putredă** care exprima convingerea că „lipsa de înțelegere a militariștilor și a pangermaniștilor de la Berlin va lăsa în poporul român ranchiunuri eterne“.

POPORUL ROMÂN CREDE ÎN VIITORUL SAU

...Trădat de prieteni, înconjurat de dușmani, strivit sub greutatea unei păci de sclavie, infometat, poporul român crede în viitorul său.

„ROMÂNIA NOUĂ“ DIN 30 MAI 1918: „Germaniei și Austriei li se pare că e o mare vitejie să sfărîm un popor mic pe care o împrejurare neafermă de el l-a pus la o astfel de strîmtoare. Așa li se pare și tilharilor, care pîndesc vreme îndelungată viața unui om cumsecade, pe care-l prind și schingiuiesc. Dar se înșală amar Germania dacă crede că prin orice fel de măsuri ale ei ne va putea sfărîma. Nu, noi nu vom muri. Prea mult ne iubim și pămîntul, prea mult sînge am vărsat de veacuri pentru idealul nostru, prea e puternică conștiința națională în toți românii... încît să ne fie astăzi teamă că ne va nimici Germania... Mai este în noi destulă vlagă. Am dovedit-o înaintea lumii întregi pe cîmpul de luptă, a dovedit-o românii din Transilvania cînd cu zecile de mii au alergat de bună voie sub steagurile României... Sînt tari tunurile nemțești, dar e mai tare sufletul nostru și credința noastră... Pacea nedreaptă de astăzi va fi începutul unui război nou, pe care-l va duce întregul neam românesc pînă la învingerea deplină“.

ION BULEI
ION CALAFETEANU
CONSTANTIN BOTORAN

2 almanahuri de vacanță

Almanah estival

Lucașfărul — 1983 este un... volum dedicat curiozității omului aflat la odihnă sau pur și simplu în orele de relaxare, fără să mizeze pe agument de dragul agumentului, atent drămuț cu un sumar bogat în informații și comentarii, în reportaje senzaționale și reportaje document, fotografii de epocă și de arhivă, mărturii, caricaturi etc. Almanahul Lucașfărului are un pronunțat caracter istoric. Aduce aminte cititorului de azi evenimente și personaje implicate în drame din trecut, reconstituie momente din istoria literară mai mult sau mai puțin reținute pe pelicula fotografică dar prezente în manuscrise, în epistole.

Almanahul reface atmosfera Societății Scriitorilor Români de acum 75 de ani, iniția șezătoare literară care a avut loc cu trei sferturi de

veac în urmă, reamintesc condițiile și instrumentele polemicii literare de-a lungul unor perioade mai mult sau mai puțin zbuciumate, publică documente ale buneii veninătăți care îl readuc în prim plan pe Nicolae Iorga, amintesc cititorilor prin mărturii o aniversare mai recentă a Lucașfărului care a implinit 25 de ani de existență și face loc în paginile viu ilustrate unor reportaje și documentare din lumea întreagă.

Almanahul Lucașfărului dedicat vacanței reprezentată o lectură care depășește cadrele unei petreceri estivale și devine un instrument de cultură.

Caietul de vacanță al revistei Lumea pe anul 1983 reface câteva momente fundamentale din activitatea internațională a țării noastre, a președintelui Nicolae Ceaușescu, într-o croni-

că expresivă, comentată de fotografii reprezentative. În același timp Almanahul deschide câteva dosare importante din viața internațională pe mapamond. Printre altele, un nou raport către Clubul de la Roma dedicat microelectronicii și societății moderne, o Geografie a foamei la timpul prezent, o privire retrospectivă asupra marilor crize de acum 50 de ani, un scurt istoric al urmării și prinderii națiunilor care au scăpat la un moment dat de judecata popoarelor, un mister asupra „afacerii“ filmului serial Dallas-Compania petrolieră Ewing, etc. Caietul de vacanță Lumea oferă o privire atentă și expresivă asupra unui glob care se invirtește în jurul axei sale cu memoria încărcată de ne-numerate situații conflictuale și elemente de tensiune, dar și sub o permanentă rază de speranță.

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

„Avem nevoie de o artă, de o cinematografie, de un teatru care să prezinte esența, modelul omului pe care trebuie să-l făurim!”

NICOLAE CEAUȘESCU

Nevoia de modele

Promovarea valorilor naționale

— La recenta Consfătuire de lucru pe problemele muncii organizatorice și politico-educative tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, a insistat asupra necesității promovării în continuare a valorilor naționale. V-aș ruga, Valeriu Răpeanu, ca în calitatea dumneavoastră de director de editură, de istoric și critic literar să ne spuneți ce credeți că s-a realizat până acum în acest sens și ce mai trebuie făcut în continuare.

— Promovarea valorilor naționale reprezintă una din direcțiile esențiale ale gândirii secretarului general al partidului nostru, afirmată încă din

(Continuare în pag. 14)

GEORGE ARION ■

Înfrumusețarea prin artă

— Stimate tovarășe Mircea Albușescu, credeți că metoda înfrumusețării omului poate fi convingătoare în artă? Credeți că publicul care vine la teatru, de pildă, va adera la un tip de erou devenit mai frumos decît în realitatea de toate zilele?

— Aș dori să vă vorbesc întii și întii despre o problemă fundamentală: dacă lumea are sau nu are nevoie de modele? Esența unui nou tip de om se naște din viața de toate zilele dar un model reprezintă o sinteză a trăsăturilor oamenilor de calitate superioară. Artă își extrage rădăcina pătrată a modelului său din viață, dar la

(Continuare în pag. 14)

ADRIAN DOHOTARU ■

Deschiderea spre viitor

— De ce credeți dumneavoastră, tovarășe profesor Alexandru Tănase, că este nevoie în acest moment, mai mult decît în altele, de un nou model uman în literatură și artă?

— Trăim un moment de mari acumulări teoretice și practice. Experiența formării omului nou pe care ni l-am propus de-a lungul anilor de edificare a societății socialiste ne determină să reevaluăm imaginea omului de tip nou care prefigurează un om ideal, așa cum apare în literatură și artă. De fapt, orice societate, și cu atât mai mult societatea noastră, care face din problematica omului axa valorică a întregului sistem de civili-

(Continuare în pag. 14)

ARON DOMIDE ■

Pentru o artă închinată omului

— Sinteți, stimate Horea Flămăndu, unul dintre cei mai de seamă reprezentanți ai sculpturii din România zilelor noastre. Aceste cuvinte nu sînt, cum s-ar putea crede, doar de circumstanță, ci o sinteză a tuturor comentariilor de care s-au bucurat în ultima vreme creațiile dumneavoastră. V-am propune, deci, nu neapărat o sinteză a cuvintării tovarășului Nicolae Ceaușescu la recenta consfătuire de lucru de la Mangalia, ci mai ales o succintă relatare a ecoului pe care această cuvintare l-a avut în rîndul artiștilor plastici.

— Animată de un fierbinte patos revoluționar și structu-

(Continuare în pag. 14)

VICTOR NIȚA ■

O obligație morală

— Stimate Mircea Mureșan, ca regizor de film — unul dintre cei cu îndelungi state în producție — cum considerați actualul moment cultural ideologic?

— Consfătuirea de lucru din 2-3 august de la Mangalia, cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, orientînd în actualitate problemele muncii organizatorice și politico-educative ale partidului, constituie fără îndoială un moment de cotitură în dezvoltarea pe mai departe a creației literar-artistice și în mod particular a celei din domeniul producției cinematografice. Cuvîntarea secretarului general al partidului, o

(Continuare în pag. 14)

HORIA PATRAȘCU ■

Desene pe asfalt

Un jubileu la Tirgoviște

„Aș fi avut norocul de a cobori prin Tunelul Timpului de-a dreptul în copilărie. O timiditate cunoscută unora, bizară pentru alții, m-a împiedicat să iau parte la festivitățile marcînd împlinirea a 150 de ani de cînd ființează Școala nr. 1 „Vasile Cîrlova” din Tirgoviște căreia — în vremea refugului de după război — i-am fost doi ani elev.

Dar s-a întors ea, copilăria, la mine și încă în cel mai bun mod cu putință, grație poeziei care mi-a depus în brațe un plic din partea scriitorului Lucian Penescu, plic în care am găsit o mică gazetă tipărită în număr special și unic („Jubileu”), o broșură conținînd istoricul școlii, un exemplar din revista școlii, o insignă superbă și o medalie cu dragul chip al lui Cîrlova, gravate amîndouă după inspirate schițe semnate de arh. Radu Stroe. Trezoreria mea

de obiecte sentimentale s-a îmbogățit nesperat și eu mulțumesc prietenilor tirgovișteni care nu l-au uitat (ba chiar îl socotesc de-al lor, într-un muzeu) pe bucureșteanul bănuît anul în șir a fi argeșean fiindcă își scrie cărțile în Cîmpulungul Muscelului.

Omagiez în primul rînd truda inspirată a directoarei școlii, profesoara Paraschița Bădin, sufletul sîrbătorii (sărbătorilor) recente de la Tirgoviște. Pun la inimă articolul pe care mi l-a consacrat unul dintre cei mai dragi dascăli ai mei, profesorul pensionar Victor Brînduș (în „Jubileu”), li mulțumesc lui Lucian Grigorescu pentru rîndurile ce mă amintesc.

Să vorbesc despre școala mea? Au vorbit (scris) înainte de a o face eu, absolvenții ei cu care am fost (fără să fi fost) coleg, strălucii scriitori Mircea Horia Simionescu și Radu Petrescu, aceia cu care destinați a vrut să-mi întilnească numele, curînd lîpit de al lor în cataloagele liceului și el glorios, „Ienăchiță Văcărescu” (pe vremea mea existînd cu „pseudonimul”, e drept, sublim, Nicolae Bălcescu).

Am avut profesori (la o „blată” școală elementară) ce puteau ușor să urce grație fantastei lor erudiții pe

înalte jeturi de catedre universitare. Și astăzi există merituosii urmași ai lor ce-i continuă, confirmînd tot mai apăsător provincialismul e în amurg, dacă nu a expiat cu totul în viața României și că s-a produs acel fericit fenomen de nivelare a culturii provinciei și cea a Capitalei („capitaliștilor”, zice un personaj al Scrierilor pierdute — nu e așa? — la Tirgoviște).

Pun și eu un mînunchi de flori vîrărice la picioarele statuii (superbe) imaginîndu-l pe Cîrlova de către harul marelui meșter Vasile Blendea, ce mi-a fost și domnia-sa generos profesor fiind eu cu totul nedăruit la materiile cîndva denumite dexterități.

Sufletul celest al Tirgoviștei respiră netulburat măreție și seninătate, forță și devoțiune pentru artă. Orașul, acum al oțelului, nu-și uită obirșile consacrate. Fiindcă prin rîvna poezilor tirgovișteni din primăvara literaturii române și prin meșteșugul tipografilor săi, cetatea zalei voievodale a fost, mai întii un oraș al plumbului, după ce, secole fusesse prin singele vărsat, o așezare-cetate de scaun a aurului...

GHEORGHE TOMOZEI ■

August

Esti flacăra rodurilor măiestre cînd clipele de aripi se desprind de veacuri a polenului fierbinte,

estii omul însuși regăsit în sine-și mult mai curat și luminat la chip împărtășind și altora iubirea lăuntricului său etern Olimp,

estii viața dăruindu-se-nălțîmii din care trup de miere se coboară pentru-a fertiliza oglinda zării în timp ce umbra păsărilor zboară,

dogoare estii nelstovită-n veci din viață pentru viață, s-o-nțelegi.

VASILE ZAMFIR ■

Eveniment

O colecție excepțională

În această vară la Iași, în parcul Copou, într-o clădire de lângă bătrînul tei s-a deschis **Centrul expozițional Eminescu**. Este meritul organelor municipale de partid, de stat, de cultură din Iași care au avut receptivitatea, încrederea și au acordat tot sprijinul material și moral celui ce a propus și inițiat acest valoros muzeu dedicat celui mai mare poet al românilor. Iar cel care l-a propus, de aproape un sfert de veac adună, colecționează, achiziționează totul de și despre Eminescu. Documente, cărți, ediții rare, ilustrații, exegeze, ziare, reviste, studii medicale, conferințe, discuri, benzi de fonotecă... Tot ce poate aduce în conul de lumină viața și opera eminesciană. Cu migală, cu tenacitate, cu încăpăținare, învățînd să navigheze și să acosteze, fără riscuri, într-o mare fascinanță a lumii și oamenilor cărții din toată țara — colecționari împătimiti, anticari, maniaci, speculanți, intermediari —, sacrificîndu-și banii, timpul, viața personală și citeodată chiar sănătatea. La 38 de ani ai săi deține o colecție Eminescu numărînd peste 6000 de exemplare, unele care nu există încă nici în fondul Academiei R.S.R., unele neindicate nici în cea mai completă bibliografie pe care o avem pînă acum, datorată istoricului literar Augustin Z. N. Pop. Acesta este **Dumitru I. Grumăzescu**, un autodidact sublim.

Calm, domol, moldovenest, pe un fundal de muzică preclasică, Vivaldi, parca, (ce învăluie mica încăpere a expoziției dintr-un loc nevăzut, ascuțindu-ți și mai mult emoția și sensibilitatea), ne prezintă câteva dintre aceste rarități aranjate cu o subtilă știință, gradual, cronologic, în funcție de valoarea și raritatea edițiilor, cu o subtilă știință a atmosferei, fiecare exemplar detașându-se din cadrul general ca personajele de prim-plan dintr-un tablou. Un exemplar din revista „Familia”, unde a avut loc debutul (recunoscut) al poetului. Alături, **Lepturariul lui Aron Pumnul** (provenit de la Blaj) și despre care există mărturie că ar fi cel răsfătat de marele poet. **Edițiile de opere datorate lui Maiorescu**, de la volumul I la XI (nespecificate în Bibliografia Academiei). **Ediția a IV-a**, din 1936, lăliput, a **Luceafărului**, de o mare frumusețe și acuratețe tipografică, suav exemplar de artă. **Ediția I de Poezii**, apărută în 1907, sub îngrijirea lui Ion Săndulescu, despre care nu se mai știe că există și neafată încă în nici o instituție de profil. Descoperită de Grumăzescu și confirmată de profesorul universitar ieșean **Gavril Istratie**, specialist în ediții Eminescu. Circa 200 dintre **ilustrațiile lui Salmer**, tipărite în sepie, la texte eminesciene, și o altă carte ce răstoarnă punctul de vedere pînă acum consacrat privind datarea acestora. **Biografia și cercetătorii operei poetului** au susținut, se știe, că ele ar fi fost din perioada dintre cele două războaie, cam între 1920—1930. **Dumitru I. Grumăzescu** aduce ca mărturie cărtuța de **Poezii** editată de Ion Scurtu, în 1910, conținînd ilustrații de Salmer. **Revista Nouă** a lui B.P. Hașdeu cu necrologul poetului, precum și toate numerele anului nefast, 1889, al morții sale. Ziarul comemorativ apărut la „10 ani de la moartea lui Eminescu”, din 1899, de asemenea, exemplar rar în care sînt inserate amintiri ale contemporanilor Luceafărului poeziei noastre. O broșură și mai rară „**Eminescu economist și gânditor politic**” a lui I. Hașieganu, licențiat în științe economice și doctor în litere, apărută la Brașov, în 1941, și care deschide un cîmp mai puțin cercetat asupra operei unei mari conștiințe civice care a fost Eminescu și care invită pe economiști precum și pe sociologi și filozofi în abordarea unor noi cercetări și exegeze, ce pot constitui tot atîtea teze de doctorat și iluminări asupra operei plurivalente a poetului, precum și o mai profundă cunoaștere, investigație istorică și socială a societății românești din a doua jumătate a secolului al XIX-lea. **Buletinul Mihai Eminescu**, apărut la Cernăuți pe o perioadă de 12 ani, între 1930 și 1942, sub îngrijirea lui Leca Moraru, cuprinzînd „**Lămuriri pentru viața și opera lui Eminescu**”. Broșura „**Frederic Chopin și Mihai Eminescu**” existentă azi, după cite se știe, doar în câteva exemplare, fiind tipărită într-un tiraj foarte mic, intrucît face parte din seria conferințelor ținute la Ateneul Român (nr. 9), conferința din seara zilei de 2 februarie 1936 de dr. C. Bacalogu și apărută în colecția Biblioteca Ateneului Român. De asemenea, conferința lui Vlahuță din 12 martie 1892 și intitulată „**Curentul Eminescu**”...

Spațiul nu ne îngăduie a enumera fondul de carte rară din colecția (și mai rară pentru un particular și atât de generos pusă la dispoziția publicului) Grumăzescu. Oricum, el invită la reflecție pe vizitatorul copleșit de ceea ce poate simți orice român în fața operei unuia dintre cele mai mari spirite pe care le-a dat poporul nostru.

CICI IORDACHE-ADAM ■

CRITICA

Stilul artist

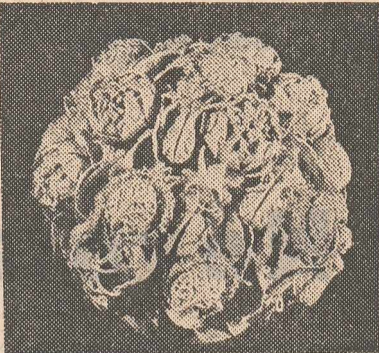
Ca și Mircea Iorgulescu, de care îl leagă o seamă de afinități structurale, Petru Poantă adaugă, cu fiecare nouă carte a sa (cu excepția volumului despre Coșbuc) un nou argument într-o implicită pledoarie pentru reabilitarea „genului scurt” în critică. Pornind de la disocieri foarte exacte („recenzia este o specie, cronica literară o rubrică” — **Radiografia**, 1978), autorul **Modalităților lirice contemporane** tinde către sinteză nu prin construcție, ci prin concentrare, fragmentul dînd întotdeauna seamă de caracteristicile întregului. Între portret și profil critic, recenziile sale îndeplinesc adesea rolul exegezelor de întindere. O remarcabilă expresivitate a formulei caracterizatoare conferă greutate fiecărei sintagme critice, iar acestea, prin alăturare, figurează liniile de forță ale unui comentariu succint, dar aprofundat. Multe din paginile scrise de Petru Poantă pe marginea creației unor poeți ai zilelor noastre înmănunchează, la nivelul intuițiilor, cam tot ce se poate spune în subiect. Astfel, numai în ultimul volum de **Radiografia** (vol. 2, Ed. Dacia, 1983) pot fi citate în acest sens articolele despre Marius Robescu, Florin Mugur, Dorin Tudoran, Doina Uricariu ș.a.

Dacă în **Modalități lirice contemporane** criticul viza — în ciuda precauțiilor exprimate în **Premise** — un pianoptic al celor aproape trei decenii de poezie românească de care se ocupă, întreprindere presupunînd ierarhizări, ordonări, regrupări, clarificări (a se vedea în acest sens opiniile criticului în „cazul Labiș”), odată cu **Radiografia** (vol. 1) criticul devine mai încrezător în puterea de cristalizare spontană a sintezei, în componența axiologică a desfășurărilor sale analitice. Tot mai puțin preocupat, de explicitări metodologice, Petru Poantă mizează acum pe o **ierarhie a opțiunilor**. Treptat, proba identificării (în linia criticii de identificare a lui Georges Poulet, în a cărui descendență îl fixează Gheorghe Grigurcu într-un excelent profil din ultima sa carte) grupează în perimetrul de interes al lui Petru Poantă poeți din generații diferite, fiecare reprezentativ într-un fel sau altul pentru una sau alta din direcțiile generației respective. Sumarul acestui al doilea volum de **Radiografia** a lăsat pe drum câteva nume, care par să nu fi validat în timp investigația de încredere a criticului, reluînd însă altele (Adrian Păunescu, Ioan Alexandru, Florin Mugur, Vasile Nicolescu, Mircea Dinescu, Dorin Tudoran, Daniela Crăsnaru, Doina Uricariu, Anghel Dumbrăveanu, Aurel Șorobetea ș.a.) și adăugînd citeva din perimetrul ultimului „val” (Traian Coșovei, Matei Vișniec, Augustin Pop).

Petru Poantă pătrunde „avocătește în cele mai ascunse interstii ale personalității poetului. Îl interesează cu precădere „cazul” astfel, „esența lirismului păunescian constă în altceva: „retorică” sa fugoasă și neașteptată ascunde o sensibilitate depresivă care, paradoxal, vine dintr-un exces de vitalitate”, el este „o intemperie benefică”; Ioan Alexandru, și mult discutată lui metamorfoză poetică, este cuprins într-o inteligentă bipolaritate: **poezia metaforică versus poezia alegorică** din a doua perioadă, nu evită însă rectificările polemice (Marius Robescu este „unul dintre cei mai valoroși poeți români contemporani, dar fără

priză la critica literară”) și nici execuția tăioasă, deși elegantă (Daniela Crăsnaru părește „spațiul de grație” apelînd la „prefabricatele stilistice” ale generației). Recenziile sale sînt lecturi integrale ale autorului respectiv, privind opera în dinamica sa, întemeindu-și concluziile pe argumentele operei.

Chiar dacă **Radiografia 2** nu este numai o carte despre poeți și poezie, ea consolidează însă valoarea unui indiscutabil **critic de poezie**. Comentariul asupra citorva prozatori — în special din spațiul transilvan — sînt, deocamdată, simple interludii, dacă nu chiar prelungiri (în unele cazuri, cum este cel al lui Vasile Igna, comentat la apariția unei cărți de proză) ale comentariului de poezie. Încercînd o istorie concentrată a „stilului artist” în critică („I-a dat strălucire în somptuoase fațade baroce G. Călinescu, i-a găsit grația insinuantă a rococoului Perseciucius, la o subtil-nefirească retorică manieristă l-a ridicat Vladimir Streinu, pentru ca acest

„asianism” autohton să-l regăsim în anii noștri în diverse formule, de la eleganța paradoxurilor și a ambiției de a stupefia ale lui Nicolae Manolescu, la „vitz”-ul lui Ion Vartic sau la alexandrinismul comentariilor lui Șerban Foartă”), Petru Poantă își delimitează de fapt „familia” stilistică, în care își face tot mai mult loc.

TANIA RADU ■

ESEU

Ce este infraestetica ?

Grid Modorcea semnează un studiu despre **Perspectivile creației** apărut la Editura „Univers”. Studiul e compus din câteva articole în care încearcă să demonteze mecanismul creației, să pătrundă în zona complicată și ascunsă a infraesteticii actului creator. Senzația este că parcurgem jurnalul de lector al unui creator care se inițiază în tainele deconcertante (adeseori) ale creației și că notele sale sînt redactate chiar în timpul lecturilor obsedante. Practic, studiul său are un dublu sens: pe de o parte reprezintă experiența de laborator a autorului lor, adică munca sa de inițiere în tehnica scrisului, iar pe de altă parte reprezintă dezvăluirea și comunicarea experiențelor inițierii sale. Aventura sa în spațiul dramaturgiei este impresionantă. Aventură nu lipsită de riscuri și plină de obstacole pentru că infraestetica oricărui autor se lasă greu detectată, pentru că de obicei concepțiile privind actul de creație al autorilor e difuzat subtil în opera de artă și rareori structurat într-un sistem explicit și exterior operei de artă. Puțini autori au

fost și buni critici de artă. Puțini autori au reușit să-și sintetizeze concepțiile despre propria lor creație. Pe cei mai mulți nu i-a interesat acest lucru. I-a obsedat procesul de creație în sine, lucrul direct asupra operei de artă și mai puțin teoretizările. Ceea ce își propune, prin urmare Grid Modorcea reprezintă o întreprindere extrem de complexă și de complicată, care mizează mai puțin pe elemente pur științifice și care poate fi taxată oricînd de interpretare subiectivă. Și toate acestea deși Grid Modorcea este matematician și critic de artă, deși a debutat în literatură ca dramaturg nejuțat (din motive independente de voința sa) și ca romancier apreciat.

Ceea ce impresionează, cum am spus, la această carte este aprofundarea pînă la ultimele înțelesuri a unor texte de referință din literatura dramatică, analizele subtile, analizele încăpăținate și zburcitate ale modalităților de investigație a realului sau fantasticului, de organizare a conflictului, de expresie și de fascinație prin care marii autori au dat lumii opere de artă nemuritoare. Pe Grid Modorcea îl interesează, ambițios și răscolitor, neliniștit și riguros, cum se scrie o mare operă de artă, o mare piesă de teatru și cum se construiește o mare dramaturgie. Studiul său asupra infraesteticii shakespeariene, asupra infraesteticii lui Racine, Caragiale, Brecht sau Garcia Lorca sînt extrem de utile și pline de revelații surprinzătoare care ascund o seamă de opinii nu lipsite de candoare pe alocuri dar de mare prospețime și întotdeauna incitante. Evident, Grid Modorcea nu și-a strîns observațiile critice și interpretările într-o sinteză, într-un sistem. Pentru că, de fapt, la baza studiului său serios și grav, pertinent dar și obositor, „telefonat” acolo unde teoretizează fără aplicare imediată la opera de artă, stă ideea că „există atîtea infraestetici cîtă creații sînt”. Astfel încît lectura studiului lui Grid Modorcea poate fi continuată de către fiecare dintre noi în căutarea infraesteticii autorilor preferați printr-o analiză și investigație pînă la implicare și asumare în miezul operelor de referință ale literaturii dramatice.

ADRIAN DOHOTARU ■

PLASTICA

Impotriva unei posibile lumi a spaimii

Marcel Chirnoagă face parte din acea foarte rară speță de graficieni care nu se adresează neapărat ochiului. Nu ochiului, în primul rînd, ci direct, cît mai direct cu putință, conștiinței noastre. Acolo, înăuntrul ei, în chiar miezul conștiinței noastre lucrează, ca o furtună înspăimîntătoare, plină de fulgere și tunete, arta sa, viziunea sa, mesajul său. Acolo, în chiar miezul conștiinței noastre lucrează, adică ard, ca un fier roșu, incins, rinjetul fioros al cailor săi, ochiul inchizitorial al păsărilor sale, rădăcinile contorsionate ale arborilor săi, infricșoșoarele sale himere, oamenii săi cuprinși de panică, striviți parcă de efortul supraomnesc pe care-l fac pentru a fi, pentru a supraviețui într-un halucinant labirint din care nimeni nu poate scăpa, nu poate

CAP LIMPEDE

■ Numărul doi. **Realitatea literară și artistică ilustrată**, supliment al revistei **Contemporanul**, îmbracă haine grafice noi la cel de-al doilea număr, fără îndoială mai izbutite decît anterioarele, totuși nu încă fără cusur. Dar nu despre aceasta e cazul să vorbim față în față cu cele 24 de pagini care, dincolo de calitățile sumariului, vădese dorința formulată în mod expres a dialogului cu cititorii. Aceștia sînt invitați nu numai să-și exprime părerile și sugestiile privind conținutul revistei sau să răspundă unui chestionar-surpriză, ci și să colaboreze efectiv la îmbunătățirea acesteia. **(Pentru o cronică a muzicii ușoare făcută de cititorii noștri, Pentru înflorirea comediei — un „top” al succeselor regizorale și actoricești ale genului) plus invitația de a trimite fotografii din realitatea socio-culturală, și economică imediată. Cu**

excepția paginilor sportive, mai puțin semnificative, **Realitatea ilustrată** își merită din plin numele, varietatea și gradul de interes al rubricilor fiind evidente: știință, teatru, muzică, literatură, film, plastică, istorie literară, facsimile, balet, frînturi din „culisele” starurilor etc.

■ Nici acum nu e clar? Într-o notă intitulată **Critica... botanică a textelor literare**, apărută în **Scintila tineretului** din 6 august a.c., E. Mihaescu se prefăca a nu înțelege revista noastră față de aceste pseudoversuri dintr-un cîntec interpretat de Florica Bradu la una din **Serările Scintilei tineretului**: „Pe Cimpia Libertății / Vin românii, vin cu toții / Vin românii toți ca unul / Vin să-nconjure gorunul”. Sintem blind și suav admonestați, ca niște „dragi confrăți” dar și ca niște repetenți care n-au terminat de ci-

tit nici măcar manualul de botanică din clasa a V-a, că n-am avea habar că numitul gorun crește în zona de deas și cîmpie. Adică, vezi Doamne, l-a mirat și l-a indignat neșpus pe E. M. întrebarea noastră „Gorun pe Cimpia Libertății?”! Ei bine, or fi fiind ei, acolo, în jurul Cimpiei Libertății, niscaiva goruni, niscaiva sălcii, ceva mesteceni, niște meri, pruni, eventual duzi și așa mai departe. Dar un gorun, un gorun simbol, un gorun istoric, un gorun aidoma celor de la Tebea — singurii pe care-i știm și-i venerăm, după cum se vede, intrucît în jurul acestora, da, vin românii, toți, ca unul, să-i înconjure și să-i cînte — un astfel de gorun, pe Cimpia Libertății, nu există. Aceasta era revista noastră, nu de sorginte foioasă, cum o cataloghează E. M., ci una **de bun-simț, de respect față de istorie și adevăr**.

Pe de altă parte, dacă-n jurul „istoriciei Cimpiei sînt citiva falnici goruni”, cum ne asigură E. M., versulețele numitului cîntec urmau să sune așa: „Vin românii, toți ca unul / Vin să-nconjure gorunii”. Dar, să recunoaștem, limba română, mai ales cea poetică, n-ar fi suportat un astfel de tratament barbar. Ce mai incoace-încoale, totul a pornit de la faptul că necunoscutul autor al versulețelor în cauză avea neapărat nevoie de o rimă la „unul” și, fiind vorba de Cimpia Libertății, care poate fi comparată cu Tebea, intrucît poezelul crede că, la urma-urmelor, ce mi-e Londra, ce mi-e Viena, amîndouă sînt pe Sena, a pus repede mina, fără a se osteni prea mult cu gîndirea, pe cuvîntul „gorunul”. Zis și făcut, dar a-i lua apărarea unui astfel de autor înseamnă a te prefăca că nu înțelegi sensul reproșului

nostru, al acelei întrebări pe care, ca să fie cit mai limpede, iată, o repetăm: Gorun pe Cimpia Libertății?! Nici acum nu-i clar, dragule confrate E. M.? Și ar mai fi ceva de spus: cei patru reporteri ai revistei **Flacăra** (mai exact spus trei, plus un colaborator extern) semnează nu o notiță, ci un grupaj de note, adică o întreagă rubrică, amănunt care, credem noi, va spulbera și ultima nedumerire (ne îngăduim să sperăm, pentru el, să fie ultima, nu-i așa?) a confratelui E. M.

■ Serie nouă. Cu numărul 30, revista timișoreană **Orizont** începe o serie nouă. Aerul sărbătoros și intructiva programatic al gazetei (pe prima pagină, în chenar, un preambol ne anunță „un șir de numere speciale” dedicate Timișoarei, Banatului, prezentului acestor locuri), numărul de pagini (16!) ne

îndreptățește să sperăm că **Orizontul** este pe cale să-și dobîndească un alt (meritat și mult așteptat) statut publicistic. Stînd sub semnul unei ample dezbateri, intitulată **Timișoara: topos și adevare** (în care arhitecți, istorici, critici de artă, muzeografi, scriitori, oameni de cultură au convorbit pe marginea expoziției cu același titlu organizată recent în Bastionul Cetății, despre probleme ale arhitecturii tradiționale și de viitor ale „capitalei” Banatului), **Orizont** nr. 30 grupează evocări ale Timișoarei de altădată (**Punctele cardinale ale orașureană** **Orizont** începe o serie nouă. Aerul sărbătoros și intructiva programatic al gazetei (pe prima pagină, în chenar, un preambol ne anunță „un șir de numere speciale” dedicate Timișoarei, Banatului, prezentului acestor locuri), numărul de pagini (16!) ne

evada. Un labirint care este, în ultimă instanță, înlăturând toate trimiterile posibile și imposibile, pământul însuși, planeta Pământ, această lume ale cărei valori morale, spirituale, materiale ș.a.m.d. sint continuu amenințate, degradate, deformat. Mai mult decât atât, aceste străvechi bunuri și cureriri ale lumii, în viziunea lui Marcel Chirnoagă, sint pe cale de a fi distruse definitiv, drept pentru care viziunea sa este cea a groazei, a spaimei și a rătăculii ce s-ar putea întâmpla peste o astfel de posibilă lume pustie și lipsită de liniște, de pace, de frumusețea creației, de iubire, de adevăr. O lume din care binele lipsește cu desăvârșire. O lume în care pînă și zborul, această permanentă tentație a omului, acest simbol al măreției, al demnității, al plenitudinii, nu este arătat cu o aripă descărnată, scheletică, pentru ca în altă lucrare, **Rădăcinile zborului**, să deslușim două aripi care nu pot să se desprindă dintr-o încrengătură de rădăcini înflorite adînc în pămînt. Nu, Marcel Chirnoagă, vorbindu-ne despre o lume care încă nu există, dar care ar putea să existe, nu se adresează ochiului, nu urmărește să innobileze retina, ci se adresează conștiinței noastre incitînd-o, atenționînd-o, inarmînd-o. Arta sa este, ea însăși, o parte din conștiința noastră, a lumii întregi. O conștiință amenințată, violentată, electrocutată. Cit despre modul, artistic, vorbind, în care se exprimă Marcel Chirnoagă, despre măiestria strict tehnică în care este susținut acest patetic discurs pentru salvarea omenirii, vom subscrie, firește, la numeroasele elogii ce-au fost formulate pînă-n clipa de față de absolut toți comentarii săi. Elogii care au remarcat siguranța și forța liniei, perspectiva amplă și ritmul trepidant al compozițiilor, în care distingem fervoarea unei teatralități baroce și, nu în ultimul rînd, frumoasa imaginație cu care zămislăște un univers artistic terifiant, coplesitor prin mesajul atît de limpede și clar exprimat chiar de către artist: „Am făcut lucrările mele cu gîndul că-mi clarific, mie și celor ce vor privi, sensul unor fenomene umane la care asist, la care particip, fie doar prin existența mea. Vreau comunicare prin limbajul artei și, în ciuda caracterului oarecum special al acestui limbaj, consider că pot pretinde să fiu auzit, ascultat, înțeles... Spațiile emoționale pe care le reerez în conținutul evenimentelor, narațiunilor, metaforele, elementele cu sensuri simbolice. Intenția, scopul: să creez pentru mine, pentru om, pentru oameni condițiile unei depline responsabilități ale istoriei sale; să creez imagini ale istoriei sale; să creez imagini care să dea emoția, sentimentul, ideea că omul nu este supus în mod necesar condițiilor sale, că este capabil de salt, de ruptură și, deci, liber”.

VICTOR NIȚA ■

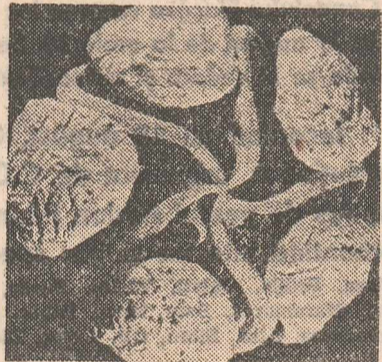
Dialectica la Engels (IV)

Concluzia care se desprinde din concepția lui Engels poate fi formulată astfel: a. adevărurile dialectice se constituie în relația dialectică subiect-obiect, de unde rezultă că ele nu coincid nemijlocit cu proprietățile obiectului, dar nici

cu cele ale subiectului, ci cu proprietățile construite în această relație. (Remarcăm faptul că adevărurile dialectice satisfac exigențele teoriei aristotelice a adevărului, teorie care nu vizează o anumită corespondență, ci orice corespondență; mai mult: corespondența nu se realizează într-o relație liniară, ci, în virtutea intelectului activ, într-una neliniară, fapt care ne dă dreptul să considerăm că ne aflăm în fața unei teorii dialectice a adevărului); b. adevărurile oricărei teorii nu sunt nemijlocit generale cu atît mai mult cele ale dialecticii; c. caracterul mijlocit al adevărurilor dialectice este produsul dialecticii ca epistemologie; d. caracterul mijlocit al adevărurilor dialectice permite descoperirea caracterului mijlocit al adevărurilor teoriilor comandate de principii empiriste, natura lor constructivă. Invariabilitatea la nivelul adevărurilor dialectice echivalează cu anularea ei, cu ruperea ei de procesul cunoașterii. Dacă construcția realizată de subiect face ca adevărurile să fie variabile procesuale, atunci rezultă că dialectica se construiește în permanență, că ea nu trebuie confirmată de altcineva prin adevăruri la care ea nu participă, ci trebuie să se confirme prin adevărurile pe care le construiește, prin nivelul obiectual pe care îl produce. Analiza adevărului nu este posibilă decît de pe poziția unei teorii dialectice a adevărului, deci de pe poziția unui adevăr mai dezvoltat. Adevărul oricărui adevăr este dialectica pe care o conține, iar eroarea oricărui adevăr este mascarea dialecticii pe care o conține. Orice adevăr conține un adevăr al său, dar el se dezvăluie în alt adevăr. Adevărul adevărului se află prin descoperirea dialecticii adevărului. Adevărurile dialectice materialiste reprezintă adevărul adevărurilor. Din această cauză dialectica materialistă este: a. cunoaștere, moment constitutiv nou al cunoașterii (= universalul deschis ca adevăr); b. teorie a cunoașterii care respinge principiile empirismului; c. teorie a existenței, a obiectului; d. metalogică; e. teorie a umanului în expansiune.

Capacitatea conceptelor dialectice de a tine gîndirea în orizontul dialecticii dezvăluie rolul filosofiei în orice cunoaștere autentică. Ca metodologie, filosofia premerge cunoașterii. Ca cunoaștere, ea verifică filosofia ca metodologie.

Diverse, adevărurile dialectice asigură comunicarea conștiinței cu lumea omului real, îl deschide calea înnoirii prin înnoirea sa.

În încheiere, considerăm că diversitatea ridicată pînă la nivelul conceptelor dialectice asigură veritabila menținere a gîndirii în sfera universalului autentic. Dar această diversitate nu se constituie pornind de la opoziția absolută dintre natură și societate, ci de la unitatea lor dialectică, unitate realizată de conștiința activă a oamenilor reali. În această situație, a vorbi despre dialectica naturii în afara societății și a cunoașterii echivalează cu a umbla după cai verzi pe pereți.

ION STROIE ■

DOSAR

Un best-seller

Tînărul și excelentul ziarist Dumitru Constantin a scos o carte care a trecut ca fulgerul prin librării: **Miliardarii și mizeria lor morală** (Ed. Facla, 1983). Subiectul este, trebuie să recunoaștem, deosebit de ispititor. Cine n-ar dori să afle cum a reușit Sir Basil Zaharoff, „regele armelor”, Ivar Kreuger, „regele chibriturilor”, Getty I. avarul în variantă modernă, Onassis, Niarchos, Vanderbilt — „corsarul cu blană de bronz”, Howard Hughes — „miliardarul invizibil” să ajungă în vîrfurile piramidei sociale și să stăpînească, la adăpostul unor avari fabuloase, destinele a mii de oameni? Cine n-a fost curios să știe cit mai multe detalii referitoare la viața intimă a acestor potențai? Dar Dumitru Constantin nu s-a mulțumit să ne plimbe prin spatele ușilor închise, dincolo de care se desfășura de obicei existența lor, deși întreaga carte este presărată din belșug cu informații mai mult sau mai puțin picante despre relații de familie, despre prietenii și amoruri din înalta societate. Dacă ar fi procedat astfel, volumul său n-ar fi depășit nivelul unui reportaj care caută senzaționalul cu orice preț, cotrobînd prin tainele mai marilor zilei și pescuind cele mai ignobile amănunte. Însă autorul a compus cu un mesteg deosebit un volum care este nu numai o aglomerare de fapte care tin de culisele destinelor personajelor sale ci a și analizat, într-un chip atrăgător, deloc pedant, felul în care s-a produs ascensiunea financiară a șapte din cei mai bogați oameni din lume și, mai ales, înrîurirea pe care a avut-o acumularea imensă de bani asupra comportamentului lor. Cu o privire lucidă, necrutătoare, Dumitru Constantin, înarmat cu o bibliografie substanțială a cazurilor cercetate, dezvăluie mizeria morală a celor care deveniseră mituri în imaginația multora și care, din apropiere, se prezintă ca niște indivizi hrăpăreți, acționînd numai în propriul lor interes, manevrînd pe oameni după bunul lor plac, înșelîndu-i și speculîndu-i, închipuindu-și că pot dicta la nesfîrșit fără a da vreodată nimănui socoteală. Lucrurile se dovedesc pînă la urmă a nu fi tocmai așa. Cititorul descoperă cu surpriză că adevăratul chip al miliardarilor care cheltuiesc sume exorbitante pentru a acredita o imagine idilică asupra lor este altul decît cel înfățișat publicului în scopuri de propagandă, din care el știu să tragă profituri serioase. „Altfel zis, Sir Basil Zaharoff, Ford, Rockefeller, Deterding, Astor — pentru a-i cita pe unii dintre cei de ieri — s-au vrut și uneori au reușit să pară bravi eroi ai aventurii cifrelor în care beneficiarii sint... semenii lor. Dar cunoscuindu-le îndeaproape viața și activitatea, reies numeroase și marile fisuri ale acestui legendarism de paradă”.

Un montaj ingenios de fapte și de comentarii fluente asigură cărtii coerență și tensiune. Ea se citește cu sufletul la gură, ca dealfel și tandra prefață semnată de poetul Adrian Păunescu.

Miliardarii și mizeria lor morală este un veritabil best-seller.

GEORGE ARION ■

Opinii

Profilul moral al scriitorului

este chiar opera sa

— Care credeți că este, stimate AL. ANDRIȚOIU, dimensiunea morală a omului de cultură în consecința imperativelor politice ale momentului actual?

— Literatura noastră, ca toate marile literaturi, este o literatură mare pentru că a fost întotdeauna implicată în politic și social, în sensul tulburător de frumos al cuvîntului. Ca și celelalte literaturi, ea a premers, a pregătît marile revoluții istorice, a combușionat spiritele, în osmoză cu esteticul, firește, satisfăcînd cititorului atît setea de adevăr cit și de frumos. Din toate documentele de partid, precum și din opiniile manifestate ale scriitorilor de azi se desprinde un adevăr etern și fundamental, acela că justificarea scriitorului față de societate și față de omenire este cartea, opera literară. Firește, în biografia unui scriitor intră și micile lui păcate, dar ceea ce reține posteritatea este cartea din raft și, firește, atitudinea însăși a scriitorului, activitatea lui socială, vasele comunicate dintre el și societate, dintre el și cititor, dintre el și evenimentele la zi. Pentru că pașoptiștii, Eminescu, Arghezi, Goga au fost implicați adînc în viața socială, în miezul evenimentelor epocii lor. Limitele epocii sint și limitele lor, dar marile lor idei sint și ale epocii. Ceea ce ne rămîne de făcut în perspectiva dimensiunii morale a omului de cultură este să ne întrebăm necontenit ce am scris, ce scriem, ce se citește și ce rămîne din ceea ce facem azi. Profilul moral al scriitorului este în primul rînd opera sa literară, singura adevărată oglindă a spiritului său.

— Este fenomenul istoric, privit în dialectica sa, un program pentru revista pe care o conduceți?

— România are azi, între țările socialiste (și nu numai), unul dintre cele mai bogate peisaje revuistice. Toate zonele deficiente ale țării au, la ora actuală, o publicație culturală. În al doilea rînd, mai toate revuistele noastre literare vin cu un trecut bogat: **Ramuri, Convorbiri literare, Ateneu, Vatra** etc. Firește că alături de marile restituiri editoriale ale zilelor noastre (Călinescu, Părvan, G. Dem. Teodorescu, Iorga etc.), revuistele intră și ele în această operă sfîntă și necesară a repunerii în circuit a tot ce a avut mai bun cultura noastră de dinainte de noi. La **Familia**, revista pe care o conduc, programul în această direcție are rădăcini adînci. Să nu pomenim decît faptul că Vulcan al nostru a fost un om cu mare deschidere umanistă, dusă pînă la temeritate revoluționară. El a publicat, de pildă, primul articol despre Karl Marx în limba română. Ceea ce am făcut noi! la rîndul nostru, în paginile revistei, readucînd la lumină valori de ordin istoric și cultural, demonstrează luciditatea și bunul simț cu care s-a răspuns la vremea respectivă tendințelor revizionist-istorice asupra Transilvaniei. Ele conving de faptul că întotdeauna continuitatea istorică se armonizează cu cea culturală. Nu se poate face cultură fără istorie, nici istorie fără cultură. Noi ardelenii avem un sentiment acut al istoriei și, implicit, avem în Transilvania mulți cititori de istorie. Gîrăscu, tatăl și fiul, Dăicovicu, tatăl și fiul, Ștefan Pascu au publicat la noi o multă bunăvoință, contribuînd în bună măsură la prestigiul istoric de care pomenești al **Familiei**. Din fericele cam toate publicațiile noastre de tinută intelectuală fac așa, chiar dacă unele nu îndeajuns de apăsat.

— Un aspect îmbucurător, care dă o notă avarie **FAMILIEI** este echilibrul realizat între colaboratorii de renume și tinerii critici și esești afirmați în anii din urmă. Ce ne puteți spune despre această osmoză dintre generații?

— Noi, ca o cultură sănătoasă, serioasă și mare, nu trebuie să retrăim conflictul dintre generația tînără și cea care se cam duce, ca la premiera piesei **Hernani** a lui Victor Hugo. Știm că generațiile tinere aduc cu ele sufletul nou, ele fiind mai receptivă prin vîrstă și temeritate la modernitate — în sensul substanțial al cuvîntului și nu în cel de modă. Încă din primul an de apariție, **Familia** și-a deschis paginile tinerilor, mai cu seamă celor din domeniul gîndirii critice. Pentru că o revistă fără osatură critică bine pusă la punct și, firește, argumentată de material beletristic, devine un simplu almanah. De aceea, alcătuirea aparatului critic al oricărei publicații literare trebuie făcută cu seriozitatea cu care se face un guvern. Firește, ei — cei tineri — au făcut și mi mai face încă greșeli. Există un spirit de iconoclastie propriu generațiilor proaspete, pe care, la timpul nostru, l-am avut și noi. Dar nu trebuie să ne speriem de erori, ci să le corectăm din mers și să facem mai cu seamă ca tinerii critici să nu devină numai avocații propriei lor generații, ci să înțeleagă valorile tuturor generațiilor creatoare, așa cum a făcut întotdeauna o critică autentică.

TANIA RADU ■

cit de patina melancoliei, o frumoasă convorbire cu decanul de vîrstă al scriitorilor de limbă germană, Franz Liebhart, realizată de Nikolaus Berwanger ș.a. Salutăm suflul de înnoire și competență din paginile gazetelor timișorene.

■ **Redute critice.** Un număr (7) de tinută intelectuală ne oferă revista orădeană **Familia**. Paginile de critică — și de astă dată cele mai dense — surprind fenomenul literar actual în cîteva ipostaze care se numesc: Ion Horea (Viorel Horj semează o recenzie amabilă și comprehensivă la ultima carte a poetului), Florin Murgur (Al. Cistelean — o cronică mai degrabă „aprehensivă” și deloc amabilă, impermeabilă la poezia din **Viața obligatorie**, o cronică în care poezia este recuzată, paradoxal, nu în numele poeziei, ci în numele unei atitudini poetice),

Gheorghe Grigurcu (Nicolae Oprea), Șt. Aug. Doinaș (într-un interesant eseu al lui Cristian Lăvescu), N. Grigore Mărășanu (David Ionescu) etc. Cum se vede, **Familia** rămîne în continuare un punct fierbinte pe harta receptării, evaluării și interpretării actualii literar.

■ **O tînără artistă.** Anul acesta se împlinesc 100 de ani de cînd Agatha Bărsescu termina conservatorul din Viena și debuta triumfal pe scena Burgtheatrelui, după ce, cu 3 ani înainte, Elena Teodorini urcase, ca primă cîntăreață româncă, pe scena de prestigiu mondial la „Scala” din Milano, scenă pe care avea să cunoască același triumf și Haricleea Darclee, prima cîntăreață în rolul Floriei din opera **Toșca** de Puccini, cu premiera mondială la Teatrul Castanzî din Roma.

Imi port gîndul de la aceste mari cîntărețe

române de renume mondial la una dintre cele mai tinere și mai active soliste ale teatrului nostru liric, Daniela Vlădescu, din mai multe considerente.

În primul rînd pentru talentul Danelei Vlădescu, pentru posibilitățile ei vocale firești stăpînite de o voință și o înfeligentă vie, pătrunzătoare cu care știe să se impună în diferitele genuri pe care le abordează, de la arile din operele **Rigoletto, Don Pasquale** și operele **Țara surisului, My Fair Lady, Victoria și al ei husar** pînă la românești și valsuri.

Această tînără sollistă, formată la școala muzicii contemporane românești, a interpretat rolul Anei din filmul **Ochi de urs** și rolul Ralucăi din piesa **Zorile**. Iar vocea sa curată a răsunat în filmele **Gloria** nu cîntă și **Drumuri în câmpăni**. Mai trebuie să mai adăugăm participarea sa, ca studentă, la Festi-

valul național „Cîntarea României”, unde a obținut premiul I, și la două concursuri internaționale de la Barcelona; Maria Canass — 1979, și Francesco Vinas — 1980, unde a obținut medalia de argint și premiul special al juriului — Motarteum.

Iată cîtă muncă îi definește arta! Și toate acestea numai în 2 ani, de cînd a terminat conservatorul.

■ **Actualitatea arhivelor.** Sub semnătura lui Justin Constantinescu, Florea Firan și Tudor Nedelcea, Editura științifică și enciclopedică a dat la iveală un prețios instrument de lucru pentru cercetătorii istoriei, civilizației și culturii (tinutul dintre Dunăre, Olt și Carpați; bibliografia „Arhivelor Olteniei” (1922-1943). Cea mai valoroasă dintre pe-riodicele (care n-au fost deloc puține, însumînd sute și sute de titluri!)

ieșite din tiparnițele Craiovei, revista cu profil enciclopedic, deschisă larg spre toate orizonturile vieții spirituale a epocii, „Arhivele...” își dezvăluie, prin sinteza alcătuită cu trudă și cu rigoare de cei trei cercetători, un demers cultural cu totul notabil prin amplitudine și profunzime, îmbrățișînd cu o competență încă nedepășită istoria locurilor, dar și a țării și a altor țări, cum și geografie și geografie istorică, etnografie și folclor, literatură și lingvistică, arheologie și arte frumoase, învățămînt și medicină, științe pozitive și științe ale naturii etc. Piese de rezistență ale acestei memorabile tipărituri, concepută și dirijată inițial de savantul dr. Charles Laugier, apoi (din 1926) de distinsul și, din păcate, prea repede uitat de cei de azi prof. C.D. Fortunescu, discipol și colaborator al lui Nicolae Iorga, au fost,

pe tot parcursul anilor, documentele, cu deosebire cele istorice, smulse din praf și uitare, salvate de sub ireparabila goană a timpului și propuse lectorilor ca tot atîtea legitimize ale rezistenței temelilor pe care s-a clădit viața Olteniei și a națiunii române. Gestul de pasionați și avizați truditori al autorilor bibliografiei merită toată stima. Îi apreciem și ca pe un „memento”, ca pe o invitație de a se continua noua serie a acestor „Arhive” care a debutat, acum cîteva ani, printr-un număr frumos, serios și dens, neurnat însă și de altele. Le așteptăm, ca pe o firească și necesară sporire a unei prestigioase zestre.

Cicli Iordache-Adam
George Arion
Adrian Dobotaru
Victor Nița
Tania Radu
Victoria Pieptan-Dor
Lilic Purcaru

CAP LIMPEDE

La țarmurile mării eterne, cîntînd

Localități: Hirșova, 4 august, orele 20, stadionul din localitate; Techirghiol, 5 august, orele 20, Grădina de vară; Constanța, 6 august, orele 20, stadionul „1 Mai”; Mangalia, 7 august, orele 20, Grădina de vară; Năvodari, 8 august, orele 19.30, Grădina de vară; Medgidia, 9 august, orele 20, Sala sporturilor.

Număr de spectatori: 5 000 la Hirșova, 2 000 la Techirghiol, 30 000 la Constanța, 3 000 la Mangalia, 2 600 la Năvodari, 5 000 la Medgidia.

Noutăți: Au revenit grupul Cetatea din Satu Mare și Sirma Granzulea, au debutat Erol Nurla, Soznur Agisuna și Georgica Gheorghe la Medgidia. Trupa Totuși a lansat la Constanța compoziția lor „Totuși”, Mihail Stan a recitat în premieră la Medgidia poezia „Adolescenți pe mare” de Nichita Stănescu.

Atmosfera: bună la Hirșova, foarte bună la Techirghiol, extraordinară la Constanța, foarte bună la Mangalia, bună la Năvodari și Medgidia.

Calitatea spectacolelor: bună la Hirșova, foarte bună la Techirghiol și Mangalia, în ciuda tuturor intemperțiilor Constanța a revenit din nou printre primii aspranți la un loc în fruntea ierarhiei celor mai patetice spectacole, spectacolul fiind fantastic, în general bună la Năvodari și Medgidia.

Aportul organizatorilor: foarte bun, cu excepția lipsei de grijă față de oameni în manifestarea de la Mangalia. Numărul manifestărilor: au avut loc 2 ședințe de lucru și 6 spectacole cu numerele 1071, 1072, 1073, 1074, 1075, 1076, 1077, 1078.

Hirșova ca un coridor de căldură și afectivitate

Un nou turneu al Cenaclului Flacăra a început la Hirșova urmînd să continue pe litoral și în punctele cele mai fierbinți de muncă din această zonă. Gustul pentru poezie este testat și satisfăcut de aparițiile grupului Poesis (cîntînd versuri de Zaharia Stancu), Mihail Stan, acest inegalabil interpret de poezie mare. Am remarcat în această perioadă revenirea grupului Cetatea din Satu Mare, într-o formulă omogenă, cu cîntece bine realizate și de efect. Deci, bună revenire! Apoi grupul Iris căruia, iată, i se dă încă o dată, pe această cale, acea șansă de care se pomenea la sfîrșitul articolului găzduit nu de mult de paginile revistei noastre referitor la situația acestui grup de mare valoare dar, vai, și de mare risipă. Să sperăm că peste o vreme vom putea scrie despre băieții aceștia plini de talent că au meritat această nouă investiție de încredere. Grupul timișorean Pro Musica avea să facă și aici o demonstrație de virtuozitate în special cu piesa „Poarta de foc” care a smuls ropote de aplauze, cum la fel de virtuos și plin de savoare s-a arătat a fi umoristul Nicolae Cenani. Vali Gereș ni s-a părut în vizibil progres avînd chiar unele subtilități interpretative, iar Ducu Bertzi — sobru și sigur, un om de succes, ceea ce și merită. De o înfinită candoare mi s-a părut mie, care vedeam pentru prima oară trupa Totuși în concert, evoluția celor patru copii ce o compun. Cînd or fi învățat tot ceea ce știu să facă acum? Suzi Quatro, Chuck Berry, Elvis Presley, și apoi Andrei Păunescu cîntînd la chitară renumită piesă „Europa”. Cel mai în formă în această parte, oarecum diferită de ceea ce avea să urmeze, a fost Vali Șerban (cîntăreț „recuperat” de Cenaclul Flacăra) cu trei piese de o melodicitate cuceritoare, interpretate convingător. L-au urmat la aceeași cotă Valeriu Penișoară și Ecoul, constant ridicat în evoluțiile sale.

Reacția tuturor celor prezenți atunci cînd li s-a oferit o mostră din înregistrarea spectacolului de la Galați reluînd împreună — bandă și Hirșova — stadion — „Să fie pace în lume”, dovedea resursele pe care le probau astfel toți cei prezenți. Rockul „Sacra banalitate” care încheia recitalul lui Ștefan Hrușcă. Întreg recitalul lui Vasile Șeicaru s-a desfășurat sub o ploaie care ar fi gonit pe oricine. Pe oricine dar nu și pe cei prezenți, care acum parcă nici n-ar mai fi vrut să audă de asta. Ploua și nimeni nu se mișcă. E ca și cum picăturile prelungi ar fi cuie țintuindu-ne locului. Se scandează în ropote: „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască / Moldova, Ardealul și Țara Românească”. Și oamenii aplaudind cu brațele ridicate parcă vor să prindă stropii între palme. Cîteva reveniri sînt, de-acum, preaplînute prelus pe buza cupei care ne pare a fi, acum, această seară, imagine pe care nu mă pot stăpîni să n-o asociez celeia oferită în bătaia reflectorului de chipul celui ce turnase din sufletul său în cupa aceea mirnică, acum cu părul șiroind, cu fața și miinile ude ca după un mare efort sau ca după spălare. Fusese într-un fel și una și alta!

Techirghiolul cu deschiderea la Mare

Techirghiol. Și pentru că e vară și pentru că în această perioadă oameni din toată țara se află aici la odihnă și tratament, iar Cenaclul Flacăra, prin funcțiunile sale terapeutice poate atinge în egală măsură aceste scopuri, la întîlnirea din această seară au fost prezenți oameni din absolut toate zonele țării. Pentru toți acești oameni veniți, iată, nu doar pentru soare și nămol și efectul acțiunii lor pentru trup, dar și pentru acest cenaclu cu proprietăți eficiente (de astă dată pentru suflet). O manifestare vie, entuziastă căreia nu i-a lipsit nimic. Îndemnul poetului Adrian Păunescu adresat tuturor celor prezenți de-a se simți bine, de-a se arăta în toată frumusețea lor a primit un răspuns de adeziune în tot ce a urmat.

Participarea a fost nuanțată în desfășurarea spectacolului de nevoia de desțindere (momentele dansante cu Flapo, Arpad Domokos, Costas Caracostas, Iris și Pro Musica sau cele umoristice cu Mesaj, azi în formă mare) precum și de nevoia de profunzime (remarcabil, ca semnificație), momentul dedicat limbii românești realizat cu participarea grupului Cetatea cîntînd „Limba noastră” pe versurile lui Alecu Mateevici în prelungirea unor cîntece aromâne cu participarea Sirmei Granzulea. Era ca și cum peste veacuri matca limbii române se regăsea. „Single ne încălzește obraji, urcă repede prin vene și artere, sintem plini de viață și prospețime, plini de elan și patriotism” (Al-Badi Alina, elevă la Liceul pedagogic, clasa a X-a). Astfel i-am simțit mai ales la cîntecele dragi tuturor „Jurămînt la Putna”, „Iancu la Tebea”, „Trăiască România” confirmînd justetea ideilor expuse în recenta cuvîntare a președintelui Nicolae Ceaușescu, la Consfătuirea de lucru pe problemele muncii organizatorice și politico-educative, idei organice nouă la care Cenaclul Flacăra a fost mereu receptiv și care nu ne-au prins nepregătiți, căci noi am cîntat de fiecare dată cîntecele noastre cu sentimentul că acasă înseamnă Țara cu toate ale ei. Cîntecele de pace care au urmat ne-au arătat imaginea publicului din Techirghiol, transformat într-o torță vie, aprinsă parcă de lumina marilor idealuri ce-i călăuzesc pe oameni. Am simțit atunci, cum, în acea noapte, departe către simbolică Mare, către tulburătorul necunoscut ce naște febra căutării și a cunoașterii, un far călăuzitor a clipit din Techirghiol.

Momente mari la Mangalia

Odată cu căderea serii, atmosfera va deveni formidabilă. Cu Vali Șerban auzim publicul cîntînd: „Tot pămîntul românesc i-un pămînt de frați”. Corul imens al acestor voci e imaginea convingătoare a acestui adevăr. Cîntecul care, în ciuda faptului că este foarte nou, este deja între cele mai populare din cenaclu și al cărui refren spune: „Astăzi yesterday, mine yesterday, / Iată c-am ajuns la fel ca ei. / Astăzi Let it be, mine Let it be / Și mi-e viața plină de copii” este reluat de toți cu ușurință cu care sînt reluate cîntecele copilăriei. Putem prevedea fără greș o mare carieră (ea a și început) acestui slagăr autentic. „Vinturi pline de zăpadă” (versuri Serghei Esenin), o opțiune pentru poezia profundă, încheie recitalul acestui talentat cîntăreț venind tare din urmă. So-caim Ghiotne, de naționalitate turcă, om în vîrstă de 60 de ani, prezent la manifestarea noastră, ne oferă traducerea cuvîntului cenaclu: benim-boc. Pentru toți oamenii de naționalitate turcă trăind aici în deplină înțelegere cu frații lor români, „Benim-boc Flacăra” oferă imaginea sce-

din roadele succesului, primește și aici adeziunea publicului.

„Ecoul” reface acum din atmosfera pe care parcă n-o mai simțim ca la început. Rolul terapeutic și moral al cenaclului reușește să răscolească o conștiință individuală. Un om care greșise jignindu-l pe Adrian Păunescu scrie un bilet prin care cere iertare, cîntă „Pro Musica” dovedind prin muzica făcută de componenții ei marea complexitate a muzicii noastre tinere. Dixi Krauser este în formă de zile mari convingîndu-i pe toți. Puțin după acest moment avem prilejul de-a ne reaminti că la Mangalia „a fost aruncată prima sămînță a flăcării concrete”. Atunci fusese aprins primul chibrit la cîntecul „Lumina”. Un ritual care a făcut de-a-tunci inconjurul țării impunîndu-se între imaginile de album ale acestei generații. Ea însoțește și de această dată cîntecele de țară, de adîncime, de suflet. La „Jurămînt la Putna” acest tot feeric vizual și sonor, receptiv și participativ, ca și în acele momente cînd Alexandru Zărnescu aduce pe buzele tuturor memorabilul „Dor de Eminescu”, iar apariția drapelului tricolor purtat de tinere brațe dă cea mai frumoasă tentă acestor momente mari la Mangalia. La cîntecul „Cetei batalioane române Carpații”, ideea de a-i opri pe oameni într-un stop cadru are un efect formidabil. Ni se arată imaginea redată parcă dintr-o fotografie de epocă din care se șoptește fier-

Programul cenaclului

Vineri 12 august — Eforie Nord
Sîmbătă 13 august — Eforie Sud.
Duminică 14 august — Costinești
Luni 15 august — Năvodari
Marți 16 august — Cobadin

Toate spectacolele sînt programate pentru orele 20.

Prima întîlnire de baraj pentru desemnarea publicului campion al Cenaclului Flacăra va avea loc pe stadionul „1 Mai” din Constanța în 17 august de la orele 20. Se vor acorda pînă la 100 de puncte avîndu-se în vedere și antecedentele întîlnirilor noastre.

Începînd cu 18 august, Cenaclul Flacăra al Tineretului revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, va desfășura turneul său prezentînd cite un singur spectacol în fiecare din județele: Tulcea, Brăila, Galați, Vaslui, Bacău, Iași, Suceava, Bistrița-Năsăud, Mureș, Cluj, Maramureș, Satu Mare, Bihor, Arad, Timiș, Mehedinți, Dolj, Gorj, Hunedoara, Alba, Sibiu, Olt, Argeș, Dimbovița, Brașov, Prahova, Călărași.

nică a unei realități care nu trebuie să fie ocolită de artă. Mihail Stan, la fel de impresionant la fiecare apariție, alege pentru această seară tulburătorul poem al lui Evgheni Evtușenko, „Monologul puilului de vulpe”. Recitalul lui Vasile Șeicaru, bine ales, gradat și de o aceeași înaltă ținută interpretativă, a fost unul din momentele de vîrf ale serii. „Actorul” este plasticizat cu vervă de Adrian Păunescu. La „Antiprimăvară” vocile oamenilor se eliberează din nou, învăluind în voalul lor o pereche dansînd, desfășurînd tandra simbolul acestui cîntec. Ni s-a părut acesta un moment ce le egalizează pe cele mai bune ale cenaclului. Trupa „Totuși” (patru componenți totalizînd doar 62 de ani!) care, de obicei, în ciuda unor calde imperfecțiuni, culege între trupele cenaclului cele mai multe

binte gînd de unire. Și apoi fotografia renaște imaginea vie a acestui ideal împlinit. Am simțit că atunci cînd sînt cultivate cum trebuie, sentimentele patriotice sînt cele mai puternice. Faptul că oamenii au cîntat solidar în aceste momente arată nu doar că ei au adînc înfiripat sentimentul istoriei, dar și sentimentul culturii. Urmează două cîntece precum două hotărîtoare opțiuni: „Iancu la Tebea” și „Să fie pace în lume”. O seară a marilor momente, a marilor promisiuni dar și a marilor datorii. Totul a fost admirabil. O singură rugămînte pentru oamenii din grădinile de vară. Să se transforme în apărători ai lor inșiși spre a evita orice rană. Numai oamenii pot în orice caz de gardă la orice idee pe care o iubesc, la orice ideal. Parcă ne e încă de Mangalia și am mai vedea-o o dată.

tului Revoluționar

cea, iubirea de oameni și de țară

stanța, o oră

Potop

! Poetul Adrian Păunescu a-
„In această zi de 6 august,
e împlinesc 38 de ani de la cum-
crimă de la Hiroshima, Cena-
cără începe sub semnul păcii
, in primul rând cu „O șansă pă-
asta fiindcă sintem datori conștiin-
umneavoastră și conștiințelor lumii,
ară condusă de un partid al oame-
de un mare lider al păcii, pre-
e Nicolae Ceaușescu”. Și ce alt-
e exprime mai bine nevoia de pace
e nevoia de dragoste, de afecțiune, de
re între oameni? Deci, „Totuși,
f. Intreg stadionul cîntă împreună
ay Győző. Cîntă dreapta întrecin-
u stînga. Fantastic! Atmosferă din
e mai fierbinte. Intră grupul Me-
e prindem reflectoarele scenei.
e opionantele acorduri ale cînte-
„Dor de Preda”, imaginea sta-
din Constanța „se proiecte-
e activ pe ecranul memori-
stre”. Mii de flăcări aprinse.
e lingă inimile celor prezenți, lu-
e memoria marelui prozator dis-
e rematur. Cultivarea valorilor na-
e conștiința existenței lor exempla-
e apte de cultură despre care mo-
e a acesta vorbesc edificatori și afir-
e Cîntă Tatiana Filipoiu, „Foaie ver-
e de piine”. Modul in care se as-
e tulburător. Constanțenii, nu se vor
e nu se vor inscrie in competiția
e vibrante asistențe din țară. Li
e oameni de pretutindeni. Vor
e u toții să ridice acum și aici, din
e acestui stadion, un templu viu
e te, dragoste și bucurie. Presedin-
e colae Ceaușescu a insistat ca toate
e ile de cultură să facă și să pro-
e Cultură Națională. Această cerin-
e surprins Cenaclul Flacăra, care a
e mereu să găsească, să promoveze
e altive atît valorile autentice cit și
e a în spiritul valorii. O mulțime de
e inundă pista stadionului, terenul
e Poetul Adrian Păunescu intrerupe
e olul. Cere ca in 2 minute toți aceia
e călcaseră astfel disciplina de spec-
e și reocupe locurile. A fost necesar
e mai puțin de un minut și n-am
e rat nici o excepție. Iată, deci,
e ză o secvență dintr-un pro-
e activ! Marius Bațu aduce prin-
e cîntec aromân un omagiu celor
e lici dintre români, forței lor exem-
e le-a rezista peste veacuri tuturor
e or. Cîntă Poesis, „cel mai armo-
e up masculin de folk din România”.
e cînd scena cenaclului se făcea
e ou podium artistic redescoperirii
e erei poetice a poetului Alecu
e ci, „Limba noastră”, ploaia se
e nfiță. „Furtuni nesfîrșite au în-
e mpezit in veacuri limba română
e ara inevitabil ca acum să fie

! Totuși lansează cu mare succes
or, cu același nume. Ploaia se în-
Cu toate acestea, cîntecele „Ju-
la Putna”, „Dor de Eminescu”,
la Tebea” și „Trăiască România”,
onstanța, prin participarea publi-
n rîndul campioanelor cu drept de
are la un baraj al marilor audien-
mare templu ni se arată acum
tadion, ce superbi acești oameni
ia muncesc și seara cîntă”. La lu-
tregului stadion mi se dezvăluie
ă imaginea acestei superbe stări.
il Flacăra face politică, face edu-
atriotică, își omagiază țara și con-
ul, „omagiază pe toți eroii săi prin
supraviețuirii României eternă”. „Să
e in lume”, un slogan pe care Ce-
Flacăra l-a transformat într-un
al tuturor, face din această incintă
ulsînd spre creierul lumii VIAȚA.
Penișoară, cîntă „Viitorul” pe ver-
ui Nicolae Labiș. Cîntă apoi Arpad
ș. Tempoul crește. Recită Mihail

Stan. 30 000 de oameni ascultă pe o ploaie
torentială inegalabilă poezie „Mistretul cu
colți de argint” de Ștefan Augustin Doi-
naș. Primirea excepțională arată marea
lor atașament față de arta autentică. După
momentele de umor ale lui Nicolae Ce-
nan, de sub o umbrelă verde Magdalena
și Tatiana grupului feminin Ecoul cîntă
„La o cană cu via”. Beția cerului e in toi.
Pro Musica, Vali Șerban, Ducu Bertzi,
Ștefan Hrușcă și Vasile Șeicaru, ciți au
mai fost pînă in final, au fost din cap
pînă-n picioare personaje din Potop. Și
să nu credeți c-au fost singuri. De la pri-
mul pînă la ultimul acord al acestei seri
de neuitat, publicul constanțean a fost
alături de membrii cenaclului protagonist
al feeriei acestei seri. Intreg stadionul
„I Mai” din Constanța, in acea seară, pă-
rea la sfîrșitul manifestării „legendara
barcă”. Toți participanții — fericiți su-
praviețuitori. Acum deci, drum bun in
memorie!

La Năvodari pedagogia artei a triumfat

Cum totul era pregătit cu mult
înainte de ora fixată, dacă am început
cu o jumătate de oră mai devreme
nu s-a supărat nimeni. La semnalul
cîntecului „Om bun”, doar copacii din
împrejurimi n-au fremătat de cîntec. In
rest, pe acoperișuri, pe garduri, in spa-
țiile de trecere, peste tot in punctele din
care se putea zări o bucată de scenă,
bucuria participării la manifestarea noas-
tră punea stăpînire pe oameni. La ora la
care ar fi trebuit să începem cițiva din-
tre membrii cenaclului se și exprimaseră
așa incit „Ordinea de zi”, acest cîntec-
manifest prinde pe toată lumea in priză
directă. Prin periscopul „Submarinului
galben”, condus aici de trupa Flapo, pri-
vim peste valurile de candoare spărgin-
du-se in strigăte de bucurie. Atmosferă
bună. După momentele de desindere
create de inspirația și umorul grupului
Mesaj intervine refluxul. Cîntecele pro-
funde ale Mihaelei Popescu n-au tocmai
mediul cel mai potrivit propagării și poe-
zia lui Romulus Vulpescu. „In fiecare
zi”, este recitată de Mihail Stan in așa
fel incit să atragă atenția și asupra ace-
stei stări. Publicul reacționează și „Mis-
tretul cu colți de argint” este primit ast-

fel incit să putem remarca și contribuția
la sintetizatoare, deosebit de sugestivă,
a lui Ionuț Văduva. La cîntecele lui
Valeriu Penișoară, un cor de voci
tinere înalță in noapte cuvintele lui
Labiș: „Să învățăm ce-nseamnă ome-
nia / Și comuniști să învățăm să fim”.
O inițială „F”, arzînd frumos și adevă-
rat, prelungește brațul ridicat al unui
tînăr din mulțime. Intră Ducu Bertzi și
face mare succes. Din nou umor, cu
Nicolae Cenan. Imediat după aceasta, la
cîntecele de profunzime ale grupului
Poesis oamenii care primiseră mai în-
ainte o lecție aveau să reacționeze admi-
rabil. Pedagogia artei acționase in fa-
voarea lor și a întregii noastre manifes-
tări. Trupa Totuși are, poate și din aceas-
tă cauză, dar in mod sigur și din pricina
bunei sale prestații, cea mai strălucită
apariție de pînă acum. Convins de ceea
ce se întimplă, un grup de tineri din
Vaslui ne scrie: „Intr-un bilet pe care
vi l-am trimis la Vaslui spuneam cam
așa: să facem din spectacolul de la Vas-
lui un Woodstock al Moldovei. Acum ne
dăm seama că toate spectacolele Cena-
clului Flacăra nu sînt la fel ci depășesc
cu mult spectacolele de la Woodstock”.
Intr-adevăr, Cenaclul Flacăra in acțiune
poate fi mai mult decit un Woodstock.
Este o formă de exprimare și afirmare
a conștiinței de masă. Andrei Păunescu
cîntă „Europa” și in mulțime se aprind
făcii. Momentul cel mai înalt al serii
este realizat cu spontaneitate și legat de
figura martirului Vasile Lucaciu și de
ideea că rolul Cenaclului Flacăra este și
acela de a sensibiliza starea de veghe a
istoriei asupra sufletelor oamenilor, a
idealurilor și conduitelor lor. Apari-
ția tricolorului este primită cu urale
și aplauze. Sub pavăza sa va sta pînă
la sfîrșit această lecție practică de
patriotism și pace. Remarcabile au mai
fost pînă in final recitalurile mai largi
ale grupului Ecoul, Vasile Șeicaru și
Ștefan Hrușcă. Momentul situat aproape
de final in care s-a cîntat „O șansă
păcii” a fost in virful de intensitate al
participării. Și iată cum explică un grup
de fete ale Liceului de chimie indus-
trială din Năvodari nevoia acută și ac-
tuală de-a fi in vorbe și fapte oameni
ai păcii: „Intr-o lume in care milioane
și milioane de copii visează enigmaticele
fantome ale bombelor și rachetelor nu-
cleare in locul minunatelor lucruri din
lumea basmelor, manifestări de genul
Cenaclului Flacăra ar trebui să aibă loc
in toată lumea”. A fost o seară rotundă
și feerică — o lună plină răsfrîntă in
ogînda mării.

Medgidia ca o piine aburindă

Sala aceasta tixită, aburindă ca o piine
caldă, ne arată cit de spirituală este această
Medgidie, doritoare de cultură și cit este
de departe de acea imagine insinuată
undevea de alții. Păcat că acest minunat
embrion de stadion care ni s-a arătat a
fi Sala sporturilor, in această seară nu
s-a putut implini într-un spectacol larg,
in aer liber, așa cum ar fi meritat. Și
chiar dacă participarea a fost in general
bună și aprecierile momentelor create la
înălțimea evoluțiilor membrilor cenaclului.
două au fost virfurile acestei seri. Pri-
mul a fost fără îndoială determinat de
modul in care oamenii au știut să se dă-
ruiască, să vibreze cîntînd țara și isto-
ria, imperativele prezentului, înaltele
idealuri de pace. La Medgidia cîntecele
acestea au fost cele mai intense. Oame-
nii au dovedit prin asta nu doar înțele-
gerea unei problematice vitale, dar și o
extraordinară forță de participare la po-
litică și cultură. Cel de al doilea moment
important al serii, produs spre finalul
manifestării noastre, avea să probeze și
aici forța educativă și morală a cenaclu-
lui. In timp ce Adrian Păunescu recita
poezia sa „Pacient”, in părțile laterale
ale sălii, in dreapta și-n stînga scenei,
cițiva care probabil nu auzeau creau ru-
moare. Au fost imediat pofțiți afară
(pentru ei spectacolul luase sfîrșit), iar
pentru oamenii buni, cea mai mare parte
a asistenței, manifestarea a mai conti-
nuat preț de citeva cîntece. Acțiunea ce-
naclului avusese un efect imediat. Oa-
menii au înțeles că acolo unde educația
este deficitară, cultura nu poate avea
profunzime. Era această „curățire” șter-
garul alb in care înveleam piinea acas-
tă încă aburindă, proaspătă și imbietao-
re, al cărei miros ne va umple pentru
multă vreme cămările sufletului.

Pagini realizate de
CONSTANTIN DRAGOMIR

Fotografii de Victor Rădulescu

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar TOPUL MUZICII TINERE Talon de participare nr. 2 august 1983

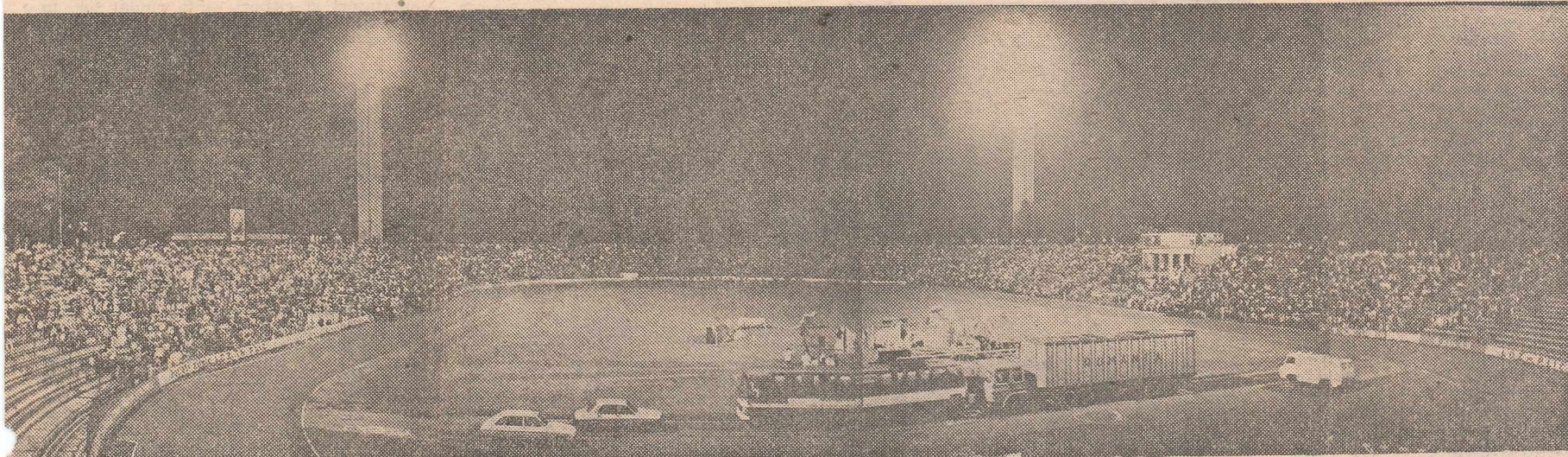
Topul Cenaclului Flacăra

Clasamentul realizat a fost întocmit pe baza scrisorilor primite in ul-
tima săptămînă. Reamintim iubitorilor noștri că pot trimite opțiunile pe adresa
redacției, sub mențiunea Topul Cenaclului Flacăra, alăturîndu-le talonul de
participare.

Configurația topului in această săptămînă este următoarea:

Piesă	Interpret	Autor	Punctaj
1. Antiprimăvara	Vasile Șeicaru	Vasile Șeicaru	219
2. La nunta ta	Ștefan Hrușcă	Ștefan Hrușcă	175
3. Să ne iubim	Gil Ioniță	Gil Ioniță	95
4. Totuși, iubirea	Májay Győző	Májay Győző	84
5. Poporul român, Opere complete	Valeriu Penișoară	Valeriu Penișoară	63
6. Crescătorul de cal	Poesis	Poesis	63
7. Dor de Eminescu	Alexandru Zărnescu	Alexandru Zărnescu	57
8. La o cană cu vin	Ecoul	Ecoul	54
9. Mărturie	Ducu Bertzi	Ducu Bertzi	46
10. Da, da, da	Andrei Păunescu	Trio	32

Așteptăm in continuare propunerile dumneavoastră.

Nevoia de modele

(Continuă din pagina 9)

Valeriu Râpeanu:

anul 1965. Ea s-a soldat cu restituirea marilor valori ale culturii noastre, pe tărâmul literaturii și artei. Anii din urmă au însemnat un moment important în reînnoirea în circuitul valorilor naționale a unor oameni de cultură, istorici, gânditori, literați a căror operă s-a dovedit a fi de o valoare deosebită și de o actualitate acută în contextul vieții noastre spirituale. Prezența tuturor acestor valori are o importanță decisivă la cultivarea „sentimentului dragostei de patrie, de popor”, despre care vorbea tovarășul Nicolae Ceaușescu în recenta sa cuvîntare. Fiindcă tineretul nu poate crește și nu-și poate împlini în mod armonios personalitatea dacă nu are conștiința rădăcinilor sale într-un spațiu moral și spiritual pe care i-l relevă arta, dacă ea nu are sentimentul continuității. Când spunem că fiecare popor își are creația sa, secretarul general se referea, desigur, la ansamblul de fenomene culturale, unele de o vechime milenară, care au fost puse în valoare și studiate în acești 18 ani.

— **Prezența lor în existența noastră este o realitate.**

— Bineînțeles. Iar studierea lor nu numai că obiecte didactice ci ca factor de continuă reînnoșare a culturii noastre contemporane reprezintă un proces care, în ultimii ani, a dus la rezultate remarcabile pe toate planurile — literar, muzical, al artelor plastice. Spiritul poporului în artă reprezintă pentru noi însăși esența artei și acest spirit se îmbogățește și capătă noi semnificații o dată cu evoluția societății. El nu este ceva pietrificat, rămas într-o zonă obscură a timpului, ci un factor de progres, de afirmare a originalității creatoare. Tocmai de aceea el trebuie ferit de orice imixtiune care poate duce la degradarea și nu la recordul cu sensibilitatea de azi, mai ales a tinerelor generații. Cunoșcând destul de bine, din timpul călătoriilor mele prin țară, tinăra generație și îi admir seriozitatea transfigurată într-o mare dragoste de a ști și de a cunoaște. Când tovarășul Nicolae Ceaușescu îndemna creatorii să cunoască tinăra generație, avea în vedere acest univers bogat, această dorință de a ști, de a se informa, de a pătrunde dincolo de aparențe. E o generație care judecă exigent creația și care prețuiește arta și pe omul de cultură. E o generație care, în același timp — așa cum a rezultat din multele mele întâlniri cu cititorii — vrea ca literatura noastră să includă în sfera ei și problemele sale de azi.

— **E o dorință legitimă.**

— Așa cum am mai avut prilejul să arăt, marea noastră literatură dintre cele două războaie, care ne-a dat modele de o valoare morală perenă, s-a inspirat în primul rând din problemele tinerei generații. Să ne gândim la Liviu Rebreanu, Camil Petrescu, Mihail Sorbul, G.M. Zamfirescu și la toți marii scriitori români de atunci, care-au găsit în frământările tinerei generații de după primul război mondial unul din factorii de înnoire și de progres al literaturii interbelice. Iată deci cum cultura noastră are în istoria ei o tradiție în ceea ce privește relația dintre modelul de viață, epoca și structura socială a epocii în care au fost scrise operele respective. De atunci ne-au rămas modele de eroi tineri, caracterizați prin intransigență, neînținare morală, frumusețe de caracter, dorința de a se înscrie în viața societății cu tot ce au mai bun sufleteste și disprețul pentru tot ce nu înseamnă valoare autentică.

Mircea Albulescu:

același timp arta este cea care restituie vieții, care propune lumii o anumită soluție umană ce poate constitui un model demn de urmat sau... nedemn.

— **Credeți că este chiar nevoie și de artă, că trebuie să intervină arta pentru a oferi modele umane convingătoare omului care trăiește astăzi și își poate alege singur, din viață, modelele reprezentative?**

— Există o anumită contradicție între dezvoltarea economică și socială și conștiința socialistă. Există o rămăne în urmă a conștiinței socialiste asupra căreia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a revenit de câteva ori în ultimul timp. Or, pentru a pune de acord această contradicție, pentru a încerca o armonizare a acestor aspecte ale realității, este nevoie și de artă, de o acțiune concertată și eficientă. Din acest punct de vedere se dovedește clar că dacă nu furnizăm publicului și pe calea artei un anumit model, el îl culege așa cum îl găsește în viața de toate zilele și nu întotdeauna semnificativ. Nevoia de model, să recunoaștem, este covârșitoare, este obsedant iar dialogul dintre model și discipol este un dialog permanent al istoriei care nu o dată a cristallizat adevărul! Într-un cuvânt eu nu cred că trebuie să ne temem de înfrumusețarea omului prin artă. Să luăm, de pildă, trei personaje: Danton din opera lui Camil Petrescu, Petrini din opera lui Marin Preda și Ioanide din romanul lui George Călinescu. Nu acceptați că sint modele înfrumusețate?

— **Aveți dreptate dar de ce să apelăm la această „înfrumusețare” când viața poate fi mult mai bogată și mult mai convingătoare în exemple demne de urmat. De ce să nu rămână arta credincioasă realității?**

— Pentru că, după părerea mea, atenția publicului și cucerirea lui nu se pot face cu obișnuitul, cu arhicunoscutul „ca-n viață”. Opera de artă trebuie, astăzi, în anul 1983, să cuprindă un factor șocant ca să-l facă pe om să intre în rezonanță cu artistul, ca să-l trezească din ploaia de informații extrem de eterogene, să lase de sub imperiul mass-mediei intrate în cenușul obișnuinței. Receptorul de artă trebuie șocat, trebuie luat de piept și adus în fața actului de artă reprezentativ. Dar pentru a fi acceptat actul artistic trebuie să pună în circulație un element excepțional care să merite interesul celor ce vin în contact cu arta. Danton, Petrini, Ioanide sint asemenea eroi excepționali, înfrumusețati de către autorii lor. Camil Petrescu, Marin Preda, George Călinescu și-au ales această cale pentru a-i da drept pildă celor care se confruntă cu opera de artă.

— **Vorbiți de confruntare. Oare această confruntare funcționează numai între opera de artă și receptorul de artă? Ca să fie viabil un model nu trebuie să existe în opera de artă prin confruntare, prin conflict?**

— În virtutea faptului că există o relație vie între opera de artă și receptor, modelele funcționează diferit la nivelul publicului. Totul depinde de individ, de grupurile de oameni care vin la un moment dat cu opera de artă, de nivelul pregătirii lor, de gradul lor de sensibilitate, de măsura în care se lasă implicați. Modelele nu sint crezute pe cuvînt. Ele, la rîndul lor, trebuie să se demonstreze prin confruntare cu acele elemente ale realității care li se opun. Ele trebuie să reacționeze în așa fel încît să determine o stare de preocupare, de creativitate din partea receptorului de artă pentru ca acesta, la rîndul lui, pe căle sale, prin mijloacele sale, să folosească atribuțiile modelului.

— **Prin urmare responsabilitatea artistului e foarte mare pentru că el poate crea, chiar fără să vrea, modele false.**

— E greu de spus apriori pină unde poate fi împinsă limita unui model. Dar e sigur că trebuie să rămînă în limitele plauzibilității. Altminteri apar un fenomen de respingere din partea receptorului de artă. Si apoi, e foarte greu de știut în ce măsură un asemenea model propus de scriitor se va impune. Intorcîndu-ne la starea de conflict cu care operează literatura, teatrul, filmul, trebuie spus că un model nu se validează decît printr-un conflict cu un alt model, un model, dacă vreți, care nu trebuie urmat, un model care reprezintă antipodul eroului, omului superior ce acționează în sensul viitorului. Opera de artă se legitimează și în măsura în care aruncă în joc tipologia umane contrastantă. Nu poți oferi lumii un erou care se confruntă cu un personaj minor, fără forță, gata să se prăbusească la un simplu bobînac. Publicul dorește modele care să aspire la desăvîșire, care să aspire la altă condiție, mai bună, mai frumoasă. Și, de fapt, publicul este acela care validează și dă valoare modelului. Vedeți dumneavoastră, în viața de toate zilele avem nevoie mereu de modele. Fiecare dintre noi are anumite modele de viață și în viață. Noi, la rîndul nostru, putem deveni modele pentru cei care vin după noi. Este o aspirație legitimă a oricărui popor de a progresa manifestîndu-se plenar în istorie.

Alexandru Tănase:

zație, are nevoie să promoveze un nou model uman, respectiv un ideal de umanitate care este dealtminteri configurat expresiv în documentele partidului nostru, în expunerile importante ale tovarășului Nicolae Ceaușescu. Accentul care se pune acum pe această problemă a modelului rezultă din necesitatea unei mai bune, unei mai profunde înțelegeri a dialecticii noului și vechiului, astfel încît arta și literatura să ofere o imagine mai tonică a realității noastre socio-culturale și umane, în care eroul reprezentativ să fie acel constructor de lume nouă care cumulează cele mai semnificative trăsături în perspectiva unui model uman ideal. Însași dialectica vieții reale ne obligă să descoperim și să potențăm în acest moment semnele noului, înnoirile

de psihologie și de atitudine morală în procesul muncii, în viața de familie, în viața socială, în spațiul culturii la omul de astăzi. Nu este nevoie să inventăm niște oameni înaintați. E suficient să deschidem mai bine ochii: oamenii care aparțin noului trăiesc printre noi.

— **De ce e nevoie să insistăm asupra faptului că acești eroi trebuie să fie tonifiianți?**

— Pentru că, adeseori, eroii negativi sint mai credibili decît cei buni. De cele mai multe ori e mai greu să construiești un personaj pozitiv, credibil, care să reprezinte o sinteză a tot ceea ce are omul mai bun în acest moment al evoluției societății, decît un personaj negativ care reprezintă forțele retrograde. Or, în ultima vreme, accentul pus pe unele personaje negative, care, reprezintă tot ceea ce este depăsit în societate, aruncă o umbră asupra tipului nobil uman pe care dorim fiecare dintre noi să-l luăm drept model de viață.

— **Dar acest tip de om, de erou negativ trăiește alături de modelul uman demn de urmat de oricare dintre noi. Problema care se pune e aceea a echilibrului conflictului dintre vechi și nou, a dialecticii noului și vechiului. O astfel de disproporție ar fi evitată dacă această dialectică ar respecta dimensiunile reale ale vieții și nu ar exagera într-o latură sau în alta.**

— Acest lucru este posibil numai printr-o înțelegere mai profundă a conflictului dintre purtătorii idealurilor înaintate și cei care sint deținătorii unor tare morale, psihologice, ai unor vicii negative care contravin flagrant ethosului moral al societății noastre. Operele de artă, adică, trebuie să reflecte mai adecvat, mai propriu, cu deschidere mai clară către viitor, aceste conflicte ale vieții reale.

— **Deci conflictul dintre noi și vechi nu se estompează prin crearea unor personaje care aparțin unei esențe umane noi, care acționează în sensul unui viitor gândit dinainte, din moment ce ele continuă să se confrunte cu reprezentanții unor manifestări ale trecutului și deschiderea operelor de artă se face spre viitor și nu spre trecut.**

— Vedeți dumneavoastră, uneori pregnantă extraordinară a viciului și slaba credibilitate a eroului pozitiv rezultă și dintr-o firavă perspectivă a viitorului, dintr-o neîncredere în viitor a autorului. Nu printr-o atitudine pesimist-dezarmantă asupra vieții, ci din perspectiva devenirii și a implantării idealului în real, arta contribuie la edificarea unei noi societăți cu adevărat umaniste. Uneori există o prea mare ruptură între ideal și real. Or, sarcina oamenilor de artă, și a noastră în general, este de a contribui la ridicarea realului la nivelul idealului: proces deschis, niciodată încheiat. E de fapt, aspirația noastră spre desăvîșire care nu are capăt, care nu are sfîrșit, pentru că există și va exista întotdeauna o deschidere spre mai bine și spre mai frumos.

— **În acest fel problema direcției, a sensului acțiunii în artă se leagă dialectic de aspirațiile din domeniul activității științifice, tehnice, profesionale unde exigențele depășesc competența de ordina imediat și rigid, artificial punind din nou în echilibru pregătirea excepțională într-un domeniu sau altul cu sensul vieții și conștiința socialistă.**

— Un om nou nu poate exista printr-o bună stăpînire a științei și tehnicii, fără o conștiință revoluționară, înțelegînd prin aceasta o conștiință a valorilor, un sistem al valorilor, fără un ideal, fără un țel. Miza este foarte mare pentru că un tehnician sau un profesionist perfecți pot goli de orice substanță umană cele mai frumoase realizări ale umanității dacă nu știu în ce scop nobil sint create acestea. Această miză poate viza chiar supraviețuirea noastră pe planetă. Problema e valabilă și în domeniul artei. Fără un mesaj, fără un ideal estetic arta poate aduce prejudicii formării unui om superior care să acționeze în sensul viitorului.

Horea Flămîndu:

rată ca un cristal în limpedea geometrie a ideilor, cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu de la Mangalia se constituie și pentru noi, artiștii plastici, într-un mesaj recepționat în instanțele cele mai înalte ale

conștiinței noastre de artiști comuniști ai României de azi.

— **Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, prin multitudinea ideilor pe care le conține, prin temeinica analiză cu care sint dezbătute cele mai arzătoare probleme ale construcției socialiste din țara noastră, în actuala etapă, dar și prin clarviziunea cu care sint indicate căile de urmat pentru o continuă îmbunătățire a muncii, cu precădere cele vînzînd mîncă organizatorică și politico-educativă, s-a transformat într-un document de excepțională însemnătate pentru progresul societății noastre. Ne-am permise, decî, să dăm citire unui pasaj din cuvîntarea secretarului general al partidului nostru: „Sarcini de răspundere revin Consiliului Culturii și Educației Socialiste, multiplelor forme de activitate cultural-artistică de masă, zecilor de mii de unități culturale-artistice, de toate felurile, care trebuie să devină, fiecare — începînd de la Teatrul Național, de la Opera română, pină la ultimul cămin cultural din cea mai îndepărtată comună sau din cel mai îndepărtat sat — un centru al educației revoluționare, patriotice, de formare a omului nou. Toate acestea trebuie să acționeze într-o strînsă unitate, pentru formarea și educarea poporului, a tineretului în spiritul concepției revoluționare a partidului nostru despre lume și viață — singura care asigură progresul general al întregii omeniri, decî și al națiunii noastre”. Cum credeți că vor putea fi transpuse în fapt, în activitatea dumneavoastră și a colegilor dumneavoastră, aceste prețioase indicații?**

— Ca sculptor, căuțînd decî frumusețea și armonia într-o artă închinată tocmai frumuseții și armoniei fapților umane, am înțeles acum, încă o dată mai mult, că înalta noastră misiune este aceea de a încredința dăinuirii în marmură și bronz chipul eroului contemporan, profilul său înobilat de efort și luminat de seninul gîndului spre un viitor spre care ducem numai drumul drept al muncii și al luptei revoluționare. Eroul antic sau personalitatea complexă a modelului rinascențist ne-au rămas în marele muzeu al artei universale ca niște repere cu care, privind înapoi, să ne putem măsura neconștient statura și frumusețea morală. Ne-a rămas de la acei mari creatori, ca și de la marii înaintași ai școlii noastre naționale, marea lecție a artei inspirate și dedicate tuturor celor mulți. Să ne îndeplinim, decî, și noi, o firească și curată datorie intrînd în atelele muncii noastre cu gîndul ca, prin tot ce imaginăm și înfăptuim în ceasurile zilnice de visare și trudă, să ne adresăm celor de azi și să lăsăm celor de mine, ca un reper, chipul de erou al muncii și al luptei, chipul contemporanului nostru. Luminat de flăcările oțelului, de soarele amiezii în holdele de grîu sau pe marile șantiere ale socialismului, acest chip nu va avea nevoie, cum remarca pe bună dreptate tovarășul Nicolae Ceaușescu, să fie fardat în lumina artificială, falsă, a idealizării. Nu va avea nevoie pentru că nimic nu dă chipului omenesc mai multă însuflețire decît gîndul, munca și lupta puse în slujba Patriei, a socialismului.

Mircea Mureșan:

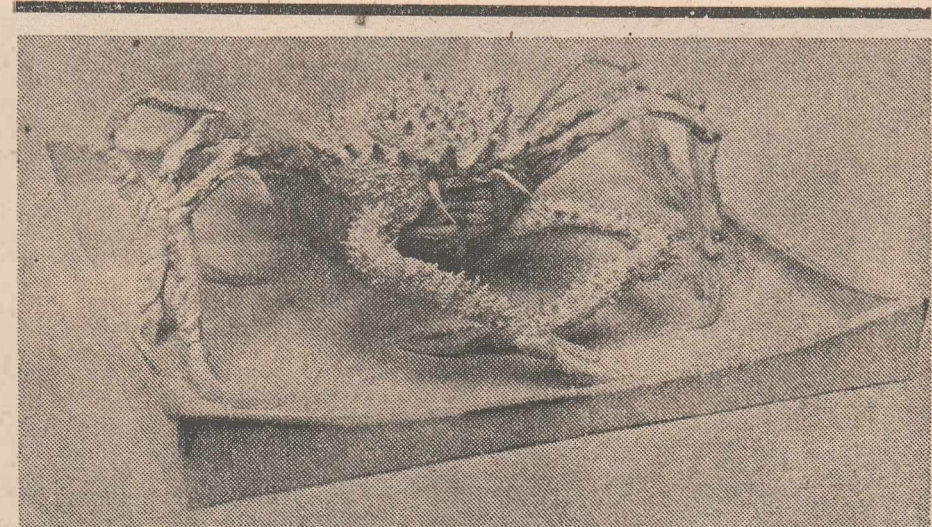
magistrală expunere de teze și idei originale, oprindu-se pe larg asupra sarcinilor importante pe care le are cinematografia în procesul de făurire a conștiinței omului nou al societății noastre, în social în procesul de educare multilaterală a tineretului, relevînd faptul imbucurător că în trecut s-au realizat o serie de filme bune în care „eroii principali constituiau un model, care îndemnau: uite, așa revoluționari trebuie să fim!” — arată că s-au săvîșit și greșeli, filme care „...nu prezintă modele de eroi în viață și în muncă...”, ci personaje de la periferia socială, pe care scenariștii și regizorii nu trebuie să-i prezinte.

— **De unde credeți că provin aceste lipsuri?**

— Pe bună dreptate, se spune în cuvîntare, cunoașterea realităților și vieții tineretului din țara noastră este deficitară, eroismul și abnegația tinerilor aflați pe șantiere, în uzine, în școli, în universități, în armată, pe ogoare, nu sint cunoscuți și nu sint redatî în filme, pe măsura faptelor reale. La fel în teatru și literatură, așa cum o cer milioanele de spectatori și cititori — la rîndul lor, în cea mai mare parte, tineri. „Chiar dacă cîteodată trebuie să înfrumusețăm un erou, e bine ca el să devină model, ca tineretul să știe, să înțeleagă că așa trebuie să fie!” — se menționează în cuvîntarea tovarășului secretar general al partidului.

— **Revenînd la cinematografie...**

— Regizorii și scenariștii noștri, toți cei care realizează filmele, factorii de răspundere, Consiliul Culturii și Educației Socialiste, Secția de Propagandă, Comisia ideologică a Comitetului Central, care trebuie să vadă aceste filme, ca și noi, toți membrii Asociației Cineaștilor, avem obligația fermă de a ne revedea concepția despre tematica filmelor de tineret și, în genere, despre toate genurile de filme, pentru ca acestea, prin mesajul lor educativ, patriotic, de înaltă ținută etică, să devină tot mai utile societății, tot mai iubite de spectatori. Indicațiile și orientările cuprinse în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu de la Mangalia, alăturîndu-se tezelor de o inestimabilă valoare cunoscute de la Plenara largită a C.C. al P.C.R. din iunie 1982, devin, mai mult ca oricînd, obligații morale pentru cineaști, ca și pentru toți creatorii de artă din patria noastră.

În acest număr ceramică de IOANA ȘETRAN

atelier literar

de G. Dumitrescu

I. Iosif: Greoaie, căz-nite, lipsite de fluentă, de nerv, mai mult făcătura, aglomerată, pestriță, fără ecou. Ceva, în „Duminica”, „Scurt me-nuet”.

T.E. Tudor: Mai bine, în „Instantaneu”, „Drama”.

Paul Păulescu: Nu, n-avem curaj să le pu-blicăm: sint prea slabe!...

Laura Ilea: Sint semne bune, în paginile trimise, chiar dacă uneori desenul rămâne vag, indoielnic, chiar dacă uneori vorbele se adună în exces. Ne-au plăcut deosebi: „Pasă-rea lovită”, „Soseaua”, „Vizita”, „Iazul”, chiar „Defecțiunea” (nefinisată încă).

B.D. — Zăbrani: E o problemă cu caracter particular, care n-are nici o legătură cu presupune-rile dv.

N. Comănici: E o oare-care îndeminare în ver-sificatie, dar lucrurile ră-min totuși la un nivel modest, simplist. Ceva mai infiripată, poate, „Obida armăsarului”. Ar trebui să luați legătura și cu „Urzica”.

V. Mihaleca, Diana De-jica, Ruxandra Cojocaru: Deocamdată, sint niște versificări școlărești, pline de ecouri și influențe, destul de naive și sovăitoare, din care nu se pot trage concluzii asupra perspectivelor dv. Vă veți continua, desigur, studiile, lecturile, exerci-țiile literare și vom ve-dea, în timp, din „pro-bele” pe care ni le veți trimite din cînd în cînd,

dacă se definește cumva zarea unei vocații.

V. P. Gaj: Mult „lucru manual”, făcătura, dar și citeva pagini mai infiri-pate: „Răsărit”, „Colabo-rare”, „Patric”, „Ținutul speranței”, „În fiecare poem”.

Cucută Luminare: Oa-recare abilitate și vervă prozodică, dominată de izuri și ecouri desuet-simboliste. În „Rugă de unul singur” e chiar ceva mai mult, poate și ta-lent... Rămîne să vedem, în continuare.

I. Diaconu: Pagini ine-gale, de mari oscilații valorice (cutreierate de tot felul de ecouri străi-ne), trăind o slabă con-secvență și disciplină a creației, un talent care nu prea se la în serios cu tot dinadinsul, care n-a devenit o pasiune vi-tală, o respirație sine qua non. Se pot semna: „Desvelindu-ți”, „Și deodată”, „Femeia tină-ră” (cu multe lungimi și inegalități), „Trezit din somn” (cu urme arghe-tiene), „După ce ai să pleci”.

N. Bârsan: Vă mulțu-mim pentru coplesitoare-le aprecieri. Din păcate, nu vă putem răspunde (referitor la textele tri-mise) cu aceeași măsu-ră... În privința întrevede-rii pe care ne-o propu-neți, vom găsi poate pri-lejul, într-o bună zi.

Vasile Andrei: Nu e rău, pentru început, deși expresia e încă sovăitoa-re, uneori naivă, mărtu-

risind o firească lipsă de experiență (de viață, de studiu, de meșteșug). Sint, însă, destule moti-ve să stăruți și să ne țineți la curent.

Bernard I.: Mai firavă, de data asta, inconsisten-tă, fără nerv și semnifica-ție, deși condeiul rămîne același, de reale promi-siuni.

L. Munteanu Hg.: Ați intuit just: evident, a fost o greșală de tipar (nu puteți, în loc de ne puteți). Versurile sint modeste (naive, școlă-rești), fără perspective. În ce privește povestea cu Mirșa o veți rezolva desigur, după propriul indemn. Mulțumiri pen-tru „Inspirație din inspi-rație”.

Nicolae Gheorghe, Vio-rel Niculescu, Diana Mi-loșovici („Morminte”, „Contradicție”), **I. Nichi-for Ban** („Memento”), **Ana Maria Crișan, Ga-briela Birsan** („Mi-e dor”, „Iarnă”, „Primăvară nebulă”), **Andrei Marian** (renunțați la această mă-sină de scris!), **Steriu-das Emil Filip, Dan V., Dorina Petrișor, Ela Dragomi-rescu, L. Potirică** (foar-te greu de descifrat!), **C. A., Ica Georgescu, Silvia Toma, Ada Van-sea:** Încă nu putem tra-ge concluzii. Reveniți.

GEO DUMITRESCU ■

N.R. Manuscrisele nu se inapoiază.

RECIPROCITATE

Dimineata plinge pe ierburi
lumină lichidă
Îmi plece urechea la pământ
Pînă intru în rezonanță
Cu suflul pămîntului
De dincolo îmi răspunde
O planetă inmugurită
O ureche lipită urechii mele
Ascultîndu-mă.

AVRAM CUZMAN

CHICAGO DECENIUL TREI

Cerul ca un ochi de baltă
răsfrînge reclamele luminoase
ploaia
zdrăngăne precum
cioburile unei vitrine sparte pe trotuar
dincolo de care
manechinul își mîngieie pieptul zgîriat
de trandafirii artificiali
și picăturile de sînge par
un alfabet colorat
în care nu s-a scris nici măcar un cuvînt

păcat

și atît

stoluri de muște negre
acoperă stetele
răsrite în ochiul tău
iar O-ul din Chicago
ca o țevă de armă
mai fumegă

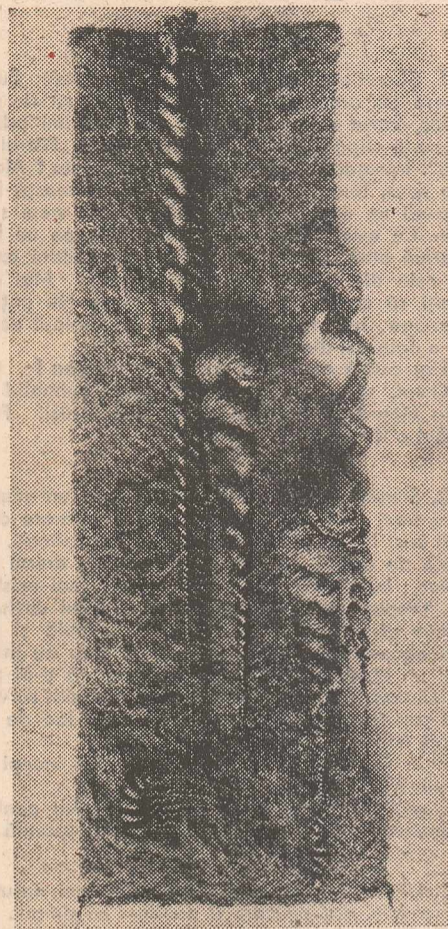
IOAN LUCICI

NUMELE ȚĂRII

Numele țării e ca numele luminii...
o pasăre deschide ferestrele larg,
aș vrea să locuiesc
în cuvintele mele
prin care o pasăre subit a zburat
numele țării cîntă în privirile mele
el își adăugă lumina frunzelor
zvîcnește în miini fragede,
numele țării

este iarba ce presimte primăvara
și pe cămașa mea de tînar arde,
numele țării e pasărea luminii
ce solitar în poezie cade.

V. PETRESCU MĂRGEAN

Tapiserie de LUGOȘI EDIT ■

Daisaku Ikeda și Ioan Alexandru

(Urmare din nr. 31)

V-am spus cît de scump ne este nouă acel Donum lacrimarum, to harisma ton dakrion — harul lacrimilor care a rîdit în atîtea capodopere ale spiritualității românești în Miorița, în Învățăturile lui Neogoe. Noi avem o fîntînă de lacrimi la Curtea de Argeș izvorită din jertfa cîtorului Manole... Testamentul lui Eminescu este în ritmul unei lacrimi care purifi-că universul, sunetul lacrimii pămîntului străvezii străbate pînă în Blaga. Moșteni-rea de nedistruș a poeziei române a artei noastre a anemonelor lui Luchian peste care a trecut ca și peste Autoportret focul lacrimii purificator...

Nu avem mijloace mai puternice de a aduce inimile laolaltă decît forța Logosu-lui inspirat și sincer. Cum poate fi salva-tă această forță în acest veac. Unde este cheia care deschide inimile pentru a ieși din impietire pentru a-și începe drumul greu și anevoios în vederea asimilării lu-ării în grijă a întregului în vederea izbă-virii lui. Unde este concentrată această forță care deschide inimile ale lumii și ale ființei.

D. I. Unde trebuie pusă această forță. Care-i locul artei în suflul, inima (cocora în japoneză) omului. Unde credeți că stă această forță.

I. A. Această forță se sălășluie se face vizibilă în simbol, în acest symballein a arunca laolaltă două lumi ce tînjesc după împreună viețuire de a fi laolaltă în cea odihnă a neodihnei partea care tînjește după întreg, vizibilul după invizibil.

Există flăcările, lacrimile lucrurilor și ele sunt semnul aceluși plîns dor lăuntric după comuniunea desăvîrșită.

Lacrime este cea care face partea vi-zibilă căutîndu-și par- ea invizibilă și o-găsească întocmai pe a sa și în nu, alta, cea firească a sa. În simbol se întimplă prin lacrimă nuntirea între părțile ce se caută ce-si aparțin reciproc firese.

Riscul simbolului este ca partea căutîndu-și partea, să se mulțumească să se în-soțească să atragă ceea ce nu-i însăși e-sența ei, ci o parte întîmplătoare ; așa apare avortul monstruosul chiciul, uritul în artă, deformatul și nefirescul. Poetul artistul nu trebuie să-și afle odihna pînă cînd părțile firești se regăsesc pînă se întimplă acea nuntire care nu duce niciodată la se-parare.

Aici intervine lacrima care înseamnă jertfă de lucrare și priveghere a poetului forță lucrătoare rivnă și trudă pînă ce se discern învelșurile ultime.

D. I. Punctul dumneavoastră de vedere este extrem. Părerăa dumneavoastră merge la esența lucrurilor.

Toți filosofil, gînditori ai artei profund cultivați de prim rang ar trebui să se străduie să răspundă la această întrebare. **Noi suntem** ființele umane care avem acest sens al poeziei și al simbolului în viață, în gînd, fie metafizic fie neme-tafizic.

Pentru a putea da răspunsul metafizic este mai dificil. Există artiști, oameni foarte erudiți de înaltă formație intelec-tuală care pot avea răspunsul metafizic,

dar acest răspuns metafizic poate fi ade-sea puțin detașat de realitate.

Există o lege generală în marele uni-vers și eu cred că pentru ființa umană fiecare este un mic univers.

Între legile marelui univers și cele ale micului univers se poate avea un ritm.

Dacă intri în acest ritm, dacă există o concordantă, nu există nefericire.

Iar dacă ritmul nu se acordă bine între marle univers și micul univers apar mari nenorociri și dezacord. Știți că ma-rele univers are o puternică influență asupra noastră. Și universul mic poate avea influență asupra marelui univers.

I. A. Cred că asta este datoria noastră ca poeți de-a atenționa marle univers asupra noastră cu verbul nostru.

Ce sunt imnele dacă nu strigăte aten-ționări suntem și noi aici, al tău sunt și eu eleison ! Suntem, ființăm !

D. I. Cu adevărat ; vă vorbesc despre universul nostru care este al celui mic. Noi putem ride, plînge, consola, toate aporturile acestor sentimente există în viața noastră.

Să presupunem că ritmul universal și al nostru se acordă bine.

Există o lege invizibilă între marle univers și al nostru universul mic.

Iar cel ce atinge, pipăie această coardă, lege invizibilă, poate crea foarte bine poe-sie bună artă frumoasă melos profund ; cel ce sesizează și atinge această lege între vizibil și invizibil,

cel ce sesizează această lege a ritmului universal se poate bucura și de viață și să devină o ființă care deșteaptă la viață și pe alții,

dar poate trezi și o forță care poate distruge marle dezacord și prăpastiile dintre lumi.

I. A. Pot înțelege ce spuneți. Omul este dator să fie de veghe, cu cît e mai dăruit cu atît este mai dator cu trezia. În lumea basmului nostru trebuie să-ți poți stăpîni toate dorințele pînă și visele ca să poți face binele.

Cu Logosul nu ne putem juca. Höllderlin spunea că este cea mai primejdioasă in-deletnicire, a poetiza.

D. I. Cu adevărat în viața noastră există o tensiune între materialitate și creativitate.

Se poate spune că simțirea cugetului nostru absoarbe toate forțele ce există în univers ca și în viața noastră pentru ca după aceea să le distribuie din inima noastră.

Un an de zile adună roadele pămîntul pentru ca să ne împartă de aur fructele și semînțele dătătoare de viață.

I. A. Mă doare suflul cînd aud acest gînd al trudei anului ca să aducă sămînța rodnicie, biruind secete și furtuni, pînă la urmă holdele sunt gata de secerș, iar ville naltă colibi și focuri, e vremea storsului.

Ce suntem dacă nu potire caliciu dar-nic plin cu roua neprihănită a bucuriei pentru a ne dărui din om în om pentru a extinde în cosmos toată bucuria.

Cînd pleacă păstorul din epopeea noastră națională Miorița, cînd ia prin moarte drumul nunții, nu pleacă singur,

își ia și stîna oilor își ia și fluiera ia și munții și holdele ia și stelele cerului cos-mosul întreg să fie tot cu noi să fim cu toții laolaltă din veac în veac. Nu-i minunat că orice bucurie este mai adîncă pe măsura împărtășirii ei, nu poți fi cu adevărat fericit cîtă vreme cîmăva este exclus de la această bucurie.

D. I. În asta constă sensul profund al poeziei : a bucura și adînci suflul în realitatea ascunsă dar reală a lumii.

I. A. Este ceas sfînt acesta cînd două inimi, atît de depărtate în spațiu, una din Japonia alta din România le poți vedea arzînd laolaltă pentru adevăr.

D. I. Este oră sfîntă cum spuneți. Căci există ore de fier, ore de oțel, ore de bronz.

Dar există ora de aur. Aurul există, durează nu importă unde și cînd, același există, este cel mai înalt dintre metale.

I. A. Cit de frumos scintea stîns aurul într-o odă a lui Pindar asemuii cuvîn-tului poezilor...

D. I. Apoi despre flăcările soarelui. Ele nu se sting niciodată iradiază se dăruie permanent. Poeții sint printre oameni aceste flăcări care nu se sting niciodată. Singuri poeții au aceste flă-cări printre ceilalți oameni, care nu se sting niciodată.

I. A. Și ceilalți au flacăra lor, cred că flacăra poezilor pe măsură ce este flacăra iubirii jertfitoare de sine poate deștepta flacăra dormindă în inimile celorlalți.

O Kairos clipă fericită, clipa de aur se numește în limbaj european preluat de Kierkegaard din scrisorile Pauline pînă la Heidegger, clipa de aur, timpul, secunda Augenblich clipeala de ochi hotărîtoare, secunda cînd te hotărăști să te întorci să-ți vii în sine ca să te întorci spre bine ca fiul risipitor la moștenirea părintoasă.

Este momentul cînd izvorăște lacrima cînd timpul se prefăce în iubire, cînd se întemeiază în inima omului lumina fiin-ței cînd fructul intrupează mireasma în risipire a iniloririlor pentru a atrage și pe alții în focul rodniciei, se întimplă un virted cînd plonjează adevărul în suflul deschis vestirii.

În lumea noastră această clipă de aur corespunde cu momentul cînd plînsul sec interior dobîndește căldura roua lac-rimii cînd inima pustie zbcuciumul ei este irigat de mana lacrimii.

D. I. Subarașii. Întru totul de acord. Mă bucur că vorbiți e Am un profund respect f voastră ca poet angajat.

I. A. Mă simt angajat în cuvînt în patria și far

D. I. Copiii sunt o con omului. (Okosan ua taca neză). Cel care nu au cor mai liberi dar nu sunt f

I. A. Am veniți la acea respect față de opera du îndepliniți spre binele om neavoastră în lume prin ce țele și întîlnirile ce le av personalități ale lumii fie litice, am venit cu acest

rea care iată s-a extins atît de mult, și plec de aici de la reședința dumneavoastră după acest dialog de neuitat cu gîndul că am un frate în dumneavoastră un frate pe care îl iubesc.

D. I. Și eu vă iubesc pe dumneavoastră ca pe un frate...

Acest dialog abia început nădăjdum să-l putem continua în Japonia pentru că avem multe de-a ne spune uni altora tocmai stînd atît de adînc așezați fiecare în pro-priile noastre tradiții. La urmă, numai un astfel de dialog poate fi roditor cînd aduci celuilalt din experiențele spirituale ale tradiției unice a neamului tău.

N-am putut reproduce aici toate semnele de umire și bucurie cu care ne-am urmă-rit unul altuia gîndurile. Dar voi mărtu-risi cît de atenți și dormici de a cunoaște în amănunt tradiția altuia se arată omul acestei părți de lume, omul Japoniei cîtă simțire sufletească din păcate mai rar in-fîlțită între intelectuali europeni.

Parcă vorbești cu o copilărie încă a lumii, aceluși răsărit de soare căruia se cu-vine să-i trimitem mereu lacrima inimii noastre.

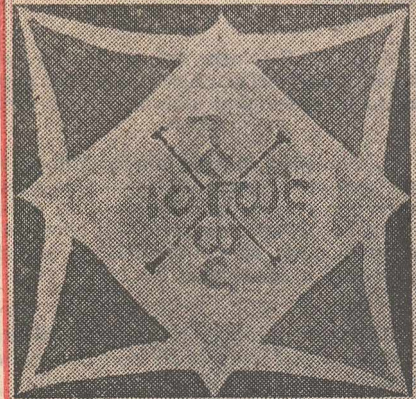
Cum se poate împăca tradiția cu cea mai tehnică civilizație modernă, japonezii po-por de țărani știu multe despre asta.

Sotia savantului Daisaku Ikeda purta felicită o iie de in cusută cu mina, romă-nească.

IOAN ALEXANDRU ■

IOAN ALEXANDRU

IMNELE IUBIRII

Un muzeu in labirint

Despre simplitate

3.

1. Simplitatea nu-i totuna cu claritatea. Cunoscut destule opere de artă care sînt simple fără să fie clare. Dintre toate, cazul cel mai frapant de care îmi aduc aminte în această clipă este tabloul lui Malevici „Pătrat alb pe fond alb”. Într-adevăr, ce poate fi mai simplu? Aici avem, cum s-a spus, forma zero a picturii. Dar această formă zero a picturii ne neliniștește mai mult decît vrem s-o recunoaștem. Ce este, totuși, acest pătrat alb pe un fond alb? O muzică albă, ca tăcerea? O tăcere violată tot de tăcere? În cele din urmă, renunți să înțelegi. Mai bine zis, renunți să exprimi ceea ce ai înțeles. Nu poți să păstrezi întreaga impresie pe care ți-o dă tabloul decît renunțînd să o detașezi din tăcere.

Dar există ceva mai neclar ca tăcerea?
Omul, spunea cineva, depășește animalul prin cuvînt; prin tăcere, se depășește pe sine însuși. Frumos, dar... restul e tăcere.

2. Simplitatea se cucereste la fel ca un munte. La poale încă treci prin ierburile parfumate și colorate de flori. Ceva mai sus, încep pădurile cu arbori complicați, ca fagii, urmate de păduri cu arbori mai simpli, drepti ca niște coloane: brazi. Cînd ai ajuns sus, nu mai există decît piața. Dispar ultimii arbuști, iarba, și totul devine de o nuditate grandioasă, de o măreție simplă și copleșitoare. Ești obosit, puțin orbit de soarele care nu mai întîlnește nici un obstacol, dar ceva îți spune că ți-ai cucerit dreptul să taci după ce atîta vreme ai fost silit să vorbești. Gîndul strălucește limpede ca apa unui lac de munte și, o clipă, liniștea spune totul.

Pină ce, prinzînd curaj, te trezești că începi să murmuri. Și pierzi totul.

E greșala celor care spun prea mult pentru a spune, eventual, ceva; care sînt proliciși din spaimă.

3. Unii cred că simplitatea e un bun natural. Cu care ne naștem, dar pe care îl pierdem cu timpul. Ne complicăm din ce în ce mai mult pînă ce murim. Iar moartea complică atît de grav și iremediabil lucrurile încît, de teama ei și în fața ei, nu mai pricepem nimic. Și, din clipa aceea, nu mai există drum înapoi.

În ce mă privește, prefer să le dau dreptate (chiar dacă n-o au) celor convinși că simplitatea nu e un privilegiu cu care ne naștem, ci unul pe care ni-l putem cuceri mai tirziu. Asta, pentru că prefer să sper decît să regret.

Deși, pare-mi-se, Hegel zicea că orice artă mare este expresia unui regret.

Și poate că Parthenonul însuși a fost descoperit prin regret. Ca și Grecia antică.

4. Dar, probabil, nu putem spera la paradisul pierdut decît transformînd această pierdere în pierdere ireparabilă.

E ceea ce n-au înțeles, am impresia, neoclasicii. Între ei au fost sculptorii și pictorii de mare talent, care și-au obligat însă talentul să privească în urmă.

5. Din fericire, timpul a spălat vopsea de pe statuile grecești. Și a pulberizat genele artificiale, lăsînd marmura simplă, albă, curată, cum trebuia să fie de la început.

De aici rețin două lucruri.

Primum: că timpul acționează ca un artist.

Al doilea: că faimoasa simplitate greacă este, în bună măsură, o valoare tirzie, creată după moartea Eladei. E mai degrabă *ideea noastră* despre idealul elin. A noastră care nu mai înțelegem simplitatea aceasta, în timp ce avem nostalgia ei și o creăm prin regret!

Dovadă cît de rău înțelegem și ideea de măsură la greci, care nu s-au baricadat, probabil, în această idee pentru a detesta excesul, ci pentru a se apăra de el. După cum, iubind posibilul, ei nu disprețuiau eternitatea. Dimpotrivă, o contempnuiau mai bine dintr-un punct pe care îl și iubeau. Astfel, încercau să impacă ceea ce trece cu ceea ce e etern, ceea ce e inaccesibil cu ceea ce putem poseda, fără să-și piardă cumpătul.

Abia mai tirziu au intervenit în acest domeniu confuzia și abuzurile. Căci academismul este, fără îndoială, un abuz. Un abuz de încredere, s-a spus. El a decretat că regulile, canoanele sale nu sînt arbitrare, ci sînt impuse de natură.

6. Ca să fii sincer, tot m-am ales cu ceva din frecvențarea neoclasicilor. Am învățat că regretele nu mă pot ajuta decît mergînd alături de mine spre viitoarele greșeli.

7. Din clipa în care am hotărît că nu mă interesează să spun ceva, dacă n-am nimic de spus, scrisul a devenit ușor. Am scăpat de orice efort, de orice spaimă a hirtiei. Tot de-atunci cred că un stil căutat e o formă de complex; al cuiu care n-are destulă încredere în ideile sale și vrea să ascundă asta.

8. La urma urmei, a prețui simplitatea e o problemă de educație. Ajungi la ea cînd pricepi, în sfîrșit, că e mult mai ușor să fii complicat. Sau să pari.

Biblioteca in aer liber

Poate caise

E o istorie simplă, peste măsură de simplă, pe care mi-o povestese mie însumi uneori, rîzînd încet. De aer liber e vorba, lucru sigur, pentru că se petrece în piață, în Piața Unirii din București, dar nu-și găsește loc în ea nici o pagină de carte: de bibliotecă nici vorbă. Doar dacă binevoitii să vă imaginați o bibliotecă în ale cărei rafturi să stea nu opuri solemne, ci castraveți, tomate, vinete, caise... „Am luat o piersică din raftul cu clasici ai literaturii universale, am terminat-o în cîteva minute, era plină de sevă. Delicioasă! De mult n-am mai întîlnit o operă atât de rotundă. Aș putea spune că nici n-am citit-o; am mîncat-o...”

Nu, această bibliotecă, a legumelor și fructelor nu există, n-ar avea nici un rost. Iar povestea iat-o — și o spun pentru că un amănunt important l-am uitat și n-aș vrea s-o uit toată. Era acum

doi ani, parcă pe vremea asta, parcă mai spre toamnă, și într-o dimineață cam sumbră am ajuns cu sacoașă de țirguiești în piață. Eram obosit, nevăbierit, dormisem rău, mă aștepta la slujbă o zi plină de probleme. E de crezut că nu semănăm deloc, dar deloc, cu Făt-Frumos, lucru care își are însemnătatea lui. S-a întimplat ca, în dimineața aceea și la ora aceea, piața să fie cam săracă. Iar eu primisem din partea soției misiunea de onoare și de înaltă încredere de a cumpăra două kilograme de... Iată amănuntul pe care l-am uitat. Caise? Parcă. Să rămînem la caise. Am trecut prin fața meselor de ciment ale „producătorilor” și m-am oprit în cele din urmă, sbatut de neșansa, în fața unui precupeț între două vîrste care avea în fața lui cîteva zarzăre scofite.

— Dragă, i-am spus, ce văd aici vezi și dumneata... Dă-mi și mie, te rog, două kilograme de caise frumoase, că dacă mă întorc fără ele acasă mă bate nevasta... Îți dau cît îmi ceri.

Omul s-a uitat lung la mine: să fi avut eu figura unuia pe care-l

bate nevasta? N-aș crede. Dar nici prea triumfător nu arătam, asta e sigur.

— Sacoașă! mi-a spus.
I-am întins sacoașă și a ales, luîndu-le de sub teighea una cite una, vreo trei kilograme de caise superbe pe care, fără să le cîntărească, le-a pus înăuntru. Am scos repede niște bani din buzunar și am vrut să-i dau. N-a ridicat mina să-i ia.

— Mănincă-le sănătos cu nevasta! Nu costă nimic.

M-am îndepărtat de acel „producător”, de acel precupeț, de acel tarabagiu care — cum spun gospodinele la necaz — obișnuia desigur să doarmă pe saltele umplute cu bancnote, am luat-o spre casă cu caisele în sacoașă, gîndindu-mă ca un prost ce sînt: nu cumva omul acela pe care-l numeam cu atîta usurîntă negustor ori pițetar ori tarabagiu e totuși un țaran? Adică unul dintre cei fără de care n-ar exista nu numai caisele, ci și piinea noastră cea de toate zilele... Un țaran, altfel nu-mi mai venea să-i spun, un țaran! Nu cumva?

FLORIN MUGUR

Umanul in acțiune

Aproape în mod peremptoriu, viziunea tehnicistă despre om și acțiunile sale încearcă o imixtiune continuă în teritoriile umanului, pornind de la o extrapolare a informațiilor și datelor cunoașterii științei și tehnicii. Se vorbește chiar de un „homo tehnicus”, menit să declanșeze setul unor automatisme, cu toate consecințele lor, mai mult sau mai puțin calculabile.

Există, însă, și preocuparea sistematică pentru ceea ce am numi „umanul în acțiune”, respectiv puterea spiritului creator de valori, de a direcționa și a stăpîni rezultatele unei cunoașteri imediate. Cele trei lucrări ale lui Constantin Atanasiu: *Umanul — dimensiune în luptă*, *Incursiuni în psihologia luptei*, *Eseu despre educația ostășească*, apărute între anii 1974—1981, sînt o mărturie grăitoare despre înțelesurile reale pe care trebuie să le capete umanul și creația umană în veacul nostru. Aparent, titlurile acestor cărți s-ar îndepărta de cercetarea în extensiune și direcția a fenomenului uman, în realitate, fiecare pagină de carte este o pledoarie pentru om, pentru devenirea lui, într-un cîmp al valorilor. În evantaiul de probleme pe care le supune atenției cititorului, Constantin Atanasiu ne introduce într-un univers aparte, acela al gîndirii

prospective, al conexiunilor psihosociale și al cuantificării, al constantelor omenescului și al indeterminărilor posibile care se succed în imaginea integrală a ceea ce este durată și mereu omenesc. Nu e vorba, așadar, doar de experiența profesională bogată a unui om care a beneficiat de pregătiri anume, speciale, într-un domeniu al luptei și al acțiunii de luptă, ci de încercarea, reușită de altfel, a depășirii unor limite care pot zăgăzui umanul, fără să-l descopere.

Într-o perspectivă largă, de viziune, am zice, filosofică asupra umanului, autorul acestor minunate eseuri recompoze dimensiunile reflecției active, care vizează destinul de azi, de mine și de totdeauna al omului. De aceea, în considerațiile autorului, „omul mai are o cale lungă educațională pentru a respecta suveranitatea omenescului. Constanța O de veghe, din partea firii, accelerează sau înfrînează ființa, indemnînd-o să vadă dincolo de aparențe sau chemînd adîncurile la acțiune. Educația firii, concludă autorul, întărirea conștiinței, este cea mai grea muncă dar și cea mai valoroasă”. În altă parte, aceleași analize de profunzime îl duc la convingerea că: „conexiunea cu modul specific de interacțiune a ființei cu mediul luptei (flux-reflux), învederează și culmea realizării prin fuziunea celor două substanțe imponderabile, psihicul și socialul”.

VASILE VETIȘANU

Permanentă aventura

La peste opt și respectiv trei decenii de la cucerirea celor trei puncte extreme ale Terrei — doi poli geografici și unul altitudinal — doi oameni izolați străbat Oceanul Arctic încercînd să atingă, odată mai mult, Polul Nord. Modificînd normele firești ce compun „tipicul” clasic al orticării expediției, cei doi protagoniști — italianul Foggi și britanicul Adams — caută să repete cucerirea polului într-un fel aparte: ei nu vor mai fi acela care să atingă primul Polul Nord — dar vor încerca să fie acela care să-l atingă pentru prima oară singuri.

— Oare de ce asta? S-ar părea că dintotdeauna neastîmpărul omenesc a căutat — peste tot unde a fost posibil — un spațiu liber care să lase loc unei afirmări în plus: ceva care să nu semene cu ceea ce a mai fost, o variantă suplimentară, o alternativă, o improvizație sau un simplu pretext. Într-un cuvînt, ceva care să poată fi considerat, sub o formă sau alta — o PREMIERĂ.

Este greu de precizat în ce măsură această trăsătură este meritul sau nu. Pe de o parte, ea reprezintă cadrul fără concesie al unui serios examen personal, examen ce include — în cazul acțiunilor solitare — și însușirea de a depăși dificultățile nesustînut de nici un coechipier, precum și rezistența sufletească la singurătate pur și simplă.

Pe de altă parte însă, este greu să nu observi în unele situații o anumită alunecare către spectaculos și senzational — întregul efort desfășurat și întreaga energie pusă în joc pîrînd să fie în acest caz mai mult un pretext de afirmare, decît o trăire estetică a acțiunii în sine.

Ca pretutindeni și ca întotdeauna, și acest domeniu conține legitimități, nuanțe și gradații intermediare. Ceea ce apare însă în afara oricărei îndoială, este faptul că AFIRMAREA — atunci cînd despre ea este vorba — lasă întotdeauna loc numai pentru unul singur.

Acest podium în trepte, acest unic loc „unu” este rezultatul unei selecții line și spontane, sau este expresia unei tendințe permanente și implacabile de interdepășire umană? Este această tendință limitată numai la eforturi individuale — așa cum remarcabil a mai fost subliniat în presă*) — sau, dimpotrivă, antrenează forțe, voințe și orgolii extinse adesea pînă în planul colectivităților naționale?

În rîndurile ce urmează nu se încearcă decît să se schițeze o simplă opinie personală la întrebările mai sus formulate.

— Bineînțeles că, aproape fără excepție, este vorba de o confruntare! Bineînțeles că în spatele gestului aparent sportiv se ascunde adesea o importantă componentă de ambiție, vanitate, și egocentrism. Dar cazul celor doi mărșăluitori singuratici spre Pol nu este neapărat caracteristic și semnificativ — el topină-se în zona mult mai largă a rivalității umane ce este indiferentă la velum sau la număr.

Dorința de a învinge sau de a cîștiga a fost dintotdeauna proprie atât individului cit și grupului. Între a cîștiga singur și a cîștiga prin solidaritate și diviziune a efortului, nu este decît o diferență de scară. Păstrînd neschimbata esența lucrurilor, individualismul echipei nu face decît să înlocuiască individualismul alergătorului solitar. „Logistica” acumulată în spatele echipelor de viri, ca și sentimentul celorlor patriei reprezentate și simbolizate, nu modifică prea mult datele principale: dorința de a-și învingea în luptă adversarul, de „a fi primul”, de a fi cel mai bun...

Evocate aici ca un singur exemplu între foarte multe altele, expedițiile simultane Scott și Amundsen definesc în chip clasic tabloul tulburător al acestei realități profund omeneste. Pe de o parte, pasiunea descoperirii în sine este dublată (și alterată?) de patima succesului rivnit; pe de altă parte totul este proporțional amplificat de la individ la echipă și la comunitatea națională aflată în spatele acestei echipe. În scenariul tragediei celor cinci englezi, adversitatea fără apel a deșertului alb nu a reprezentat decît una din lături: cea de a doua s-a confun-

dat tainic cu experiența trăită în minutele chinătoare în care ei au luat act, apropiindu-se — hectometru cu hectometru — de steagul norvegian înălțat cu o lună mai devreme, la pol. Se poate spune fără greșală că, în cele șaptezeci de zile ce au urmat, Scott și tovarășii săi au murit în egală măsură de frig, de foame și de durere.

Pină aici, nimic neobișnuit și nimic rău. Confruntarea și competiția sînt aproape curente în peisajul existenței noastre contemporane. Neobișnuit și nepotrivit pare să fie însă, într-adevăr, cadrul de desfășurare. Ceea ce este propriu unei săli de concurs sau unui stadion, nu mai apare la locul său într-un teren natural. Muntele — și natura în genere — s-au acordat întotdeauna prost cu noțiunea de învingător sau prim solist. Pentru explorator, pentru alpinist, sau — pur și simplu — pentru expediționar în genere, parcursul contează îndeobște mai mult decît ținta finală. Nu ai de învins un adversar paralel, ci un obstacol natural (pe care adesea ajungi să-l îndrăgești), o adversitate climatică și, în ultimă analiză, pe tine însuși.

Deși rareori aflată fatis, cel mai adesea oficial respinsă, tendința surdă, continuă și tenace a rămas cea în care — alături de nobilul efort de cunoaștere și descoperire — cucerirea apare ca scop nemărturisit și lupta ca metodă. În vechea și neîntreruptă aventură a căutării, eternul omenesc a țins aproape de fiecare dată către ideea de înfruntare — nu numai cu obiectul geografic în sine, ci între inșiși luptătorii care încercau să-l atingă.

Latura luminoasă a chestiunii stă în faptul că această luptă a fost aproape întotdeauna deschisă, loială, corectă și solidară în cazurile extreme de pericol comun. Se poate spune că ea a apărut pur și simplu, ca un factor natural inerent și suplimentar — într-un fel, ca un val de ceață, o pantă, o crevasă sau un viscol în plus.

— Latura tristă, pe de altă parte, rezultă de la sine: cel mai dureros lucru într-o victorie este faptul că ea include de fiecare dată, prin definiție, și un învins.

Arhitect DAN OPRESCU

*) George Bălăntă: SINGURI, România liberă, 14.IV.1983.

Minunăția sa, roata olarului

Una din cele mai frumoase uimiri ale mele am trăit-o pe un cimp din marginea comunei Buftea. O arătură ca toate arăturile, numai că de sub cuțitul plugului pământul ieșea roșu, frământat cu făime de ceramică. Părea să se fi răscolit pe mai multe hectare tihna unor depozite arheologice vechi, luai din brazdă ciobul și-ți părea rău că, uite, cineva n-avusese grijă să ducă resturile aclela într-un loc mai ferit, și nu acolo, unde vezi bine, era, loc pentru griu și porumb. Iar cioburile numărău mai multe sute de ani, la două-trei palme în adânc odihneau așezări peste așezări, săpai un metru, apoi săpai încă un metru și tot scoteai la lumină vâsărie și istorie. Tăranii, care puneau griu și porumb nu știau că semănau boabele chiar în istorie, că în mămăliga lor fierbeau sucurile și sărurile a ceva ce fusese cu veacuri și cu milenii în urmă strachină, zid, legumă, armă, haină, urnă și chiar os strămoșesc. Cine cunoaște șantierele arheologice știe că piinea arheologului este ciobul umil, ceramica smălțuită ori nesmalțuită, că în lipsa elementului ceramic cercetarea e plină de lacune, că în loc de răspunsuri istoria ne trimite numai întrebări.

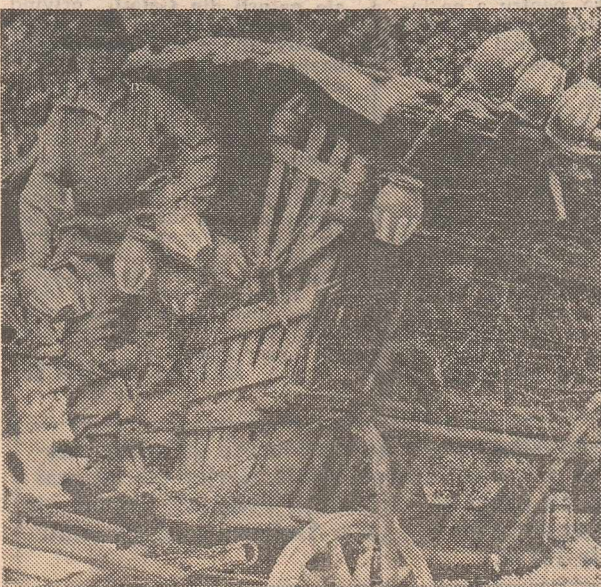
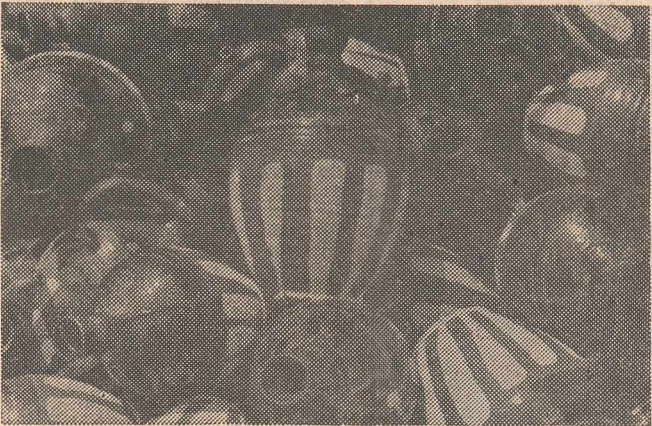
Cu toate acestea, o seamă de oameni văd în lucrul de azi al olarului numai podoaba sau nici atât. Se scrie mult întru încurajarea olăritului în centru de tradiție pentru că, din păcate, meseria pierde, odată cu stingerea bătrânilor ei, aproape totul. În urmă cu doi ani, spre exemplu, umblind printr-o localitate de munte din județul Bihor, localitate unde cu abia citeva decenii în urmă produceau peste o sută de ateliere de olărie, am mai găsit un singur atelier, unul singur, și acela ținut de un moș. El mai cocea din cind în cind lutul în cuptoare, fiindcă avea un soi de contract cu muzeul din Oradea.

Se crede — cu destulă suficiență — că meșteșugul olăritului diminuează în importanță și calitate deoarece diminuează și trebuința oalelor de ceramică. Se pierde din vedere că trebuința își schimbă doar înfățișarea și că avem oameni calificați și datori să vegheze la schimbare. Iată de ce, deși strădania ziaristului e în totul stimabilă, pentru reinvierea artei olăriei e nevoie de prilejuri și de acțiuni, și mai puțin de vorbe frumoase. Să nu uităm că tradiție este și vremea noastră, că timpul curge egal. Iată de ce recentul Tîrg al olarilor ținut la Complexul muzeal Golești din Pitești, cu manifestările lui, cu întâlnirea meșterilor din toată țara, cu tirgulăla cea mare intimplată aici valorează cît o bibliotecă de articole și cărți despre necesitatea perpetuării acestei indelectniciri de artă. Acum, la a II-a ediție (și ce minunat ar fi ca să urmeze mai mulți pilda Taberelor de sculptură de la Măgura Buzăului în ce privește ambiția de a duce edițiile și treaba pină la capăt), Tîrgul piteștean a chemat ceramiști vestiți din centrele argeșene Coșești, Poenița, Stroești, din Gheboia dimbovițeană, din Oboga și Horezu, din Corund și Marginea, din Pisc, din județele Brașov, Dolj, Gorj, Iași, Mehedinți, Maramureș, Sălaj, Prahova, Buzău, din toată țara, adică. Numiții Marcel și Florin Colibaba, din Rădăuți, Ioan Magopăț din Marginea, Ion Răducanu și Marin Trușcă din Oboga, Mihai Biscă din Horezu, Ion și Maria Năstase din Gheboia, Ioana Curelea din Galați, Florea și Constantin Ioniță din Pisc au arătat cu măiestria miinilor și minții lor cum lucrează tradiția și cum se așază fiecare zi a muncii olarului în istorie.

„Să dezvoltăm muzica, dansul românesc, tot ceea ce este creația poporului nostru” spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea de lucru pe problemele muncii organizatorice și politico-educative. Să veghem, dară, pentru ca roata olarului să se invirtească în toate zilele anului, să creăm condițiile pentru ca generațiile tinere să înțeleagă ce mare nevoie au de frumosul și utilul meșteșugurilor dintotdeauna ale țaranului.

TUDOR OCTAVIAN ■

Fotografii de GHEORGHE DUMITRU MAICAN ■

● De trei ani de zile a fost turnată fundația din fotografia alăturată și de tot atâta timp abandonată. Informăm pe cei interesați unde se află construcția născută de uitare: între blocurile 17 și 18 (ultimele din Bd. Păcii la nr. 91-103). Mai

informăm instituțiile sanitare că locul cu pricina a devenit un focar de infecție și un loc de joacă primejdios pentru copiii din jur. Ediliile sectorului 6 au cuvântul!

● Un număr de peste 30 de cetățeni ai comunei Ruginești, satul Copăcești, județul Vrancea, au lucrat la pădure în iarna anului trecut la tăieri de copaci, iar în primăvară la plantat, în contul lucrărilor comandate de Consiliul popular al comunei Urechești, județul Bacău. Când a venit sorocul plății muncii, li s-a spus oamenilor că acestea nu se pot efectua deoarece pădurarul care cunoștea problema a... decedat! Ce legătură au cele două triste evenimente? Evident, nici una.

● La mai puțin de 10 metri de ferestrele locuințelor unor cetățeni din Pitești, Bulevardul R.S.R. nr. 212, a fost plasat un container destinat stringerii gunoanelor. A fost plasat și... uitat acolo. Locul pare a fi bine ales întrucât, în afara locatarilor care ne-au scris, mai depun resturile din locuințe și cei de la stația C.F.R. din vecinătate, și cetățenii din str. Frații Buzzești, ba chiar și unii care le transportă cu autoturismele. Peste toate acestea, până și lucrătorii de la E.G.L.C. care colectează gunoaiul stradal, tot aici îl aduc. Devenit depozit central, containerul nu este nici măcar evacuat la timp. Consecințele sînt lesne de imaginat.

● Direcția județeană de poștă și telecomunicații Neamț ne informează, în legătură cu sesizarea tovarășului Ioan Benone, din P. Neamț, publicată în coloanele revistei noastre, că s-au luat măsurile de rigoare dintre care cea a mesagerilor ni s-a părut mai „arzătoare”. Astfel, prin mutarea oficiului poștal în noul local s-a afectat un spațiu anume pentru mesagerii (prezentări și predări). Din păcate, căutat fiind la adresa indicată în scrisoarea sa, tovarășul Ioan Benone nu a putut fi găsit deoarece nu locuia acolo. Mulțumim D.J.P. Tc. Neamț pentru cursul dat sesizării în cauză, adresăm justificare reproșuri lui Ioan Benone, care — așa, cum s-a dovedit — nu a respectat una din condițiile de principiu ale revistei „Flacăra”: aceea a sincerității și simțului de răspundere. Nici nu înțelegem de ce a procedat astfel, întrucât cele sesizate de dinsul erau și corecte și de interes public.

● Centrala construcțiilor montaj București sensibilizată de articolul: „Vrînd să aprind lumina a început să sune soneria”, publicat în „Flacăra” din 10 iunie a.c. ne înștiințează că multe din deficiențele constatate (în acel articol — n.n.) au apărut datorită nelocuirii și deci neîntreținerii apartamentelor în perioada de iarnă, cînd blocul a fost predat către I.C.R.A.L. Cotroceni. La data publicării articolului, mai erau neocupate 29 de apartamente din cele 108. Remedierile stabilite de comun acord cu Asociația de locatari au fost executate în majoritate, urmînd să fie finalizate pînă la 15 iulie a.c. Așa s-o fi și întimplat?

● Grigore Diaconu, din Iași, este de părere că reprezentanța întreprinderii de frigider Găești din capitala moldovenească funcționează într-un local insalubru, cu totul discordant cu atitudinea plină de solicitudine și amabilitate a celor care muncesc aici. Propune deci: un alt sediu. Pe măsura calității oamenilor.

Scrisoare comentată

„Contravenient” la 90 de ani

Ne scrie familia Rădulescu Ion, din Giurgiu, str. Uzinei nr. 22 în numele bătrînei Petra Olteanu, din satul Pietrișul, comuna Găujani, județul Giurgiu: „vă rugăm să judecați ce i s-a întimplat bunicii noastre. Ea a primit, din partea C.A.P. Găujani, o Decizie de impulare, în valoare de 2025 lei, pentru prejudiciul adus ceapeului respectiv, prin folosirea ilegală a suprafeței de 013,5 x 013,5 mp teren proprietatea C.A.P. Găujani, în cursul anilor 1981-1982. Precizăm că acest „teren proprietatea C.A.P. Găujani” este... curtea în care bunica noastră și-a trăit cei 90 de ani ai vieții sale de pînă acum! Fiind pensionară a C.A.P. (și primind o sumă modestă) ea se află în imposibilitatea să dea curs acestei Decizii și se expune, așa cum rezultă din hirtia primită și datată 24 martie 1983, să fie acționată în justiție, fapt care și inevitabil deoarece este somată să achite „prejudiciul” în termen de 10 zile.”

Este posibil ca Petra Olteanu (căreia îi dorim încă mulți ani de viață și sănătate) să dețină o suprafață excedentară de teren (chiar în propria sa curte). Dar asta se întimplă de zeci de ani, dintre care suficienți în care ceapeul din Găujani ar fi putut să-și revendice pretinsele drepturi (ținînd seama de faptul că socializarea agriculturii s-a înfăptuit de mult). De ce n-a făcut-o încă? Și de ce o face de-abia acum? De ce nu calculează „prejudiciul” pe întreaga perioadă a acestui larg interval de timp și numai pentru ultimii doi ani? Explicații, probabil, există (ce oare nu se poate explica în lumea asta?). Una dintre ele ar putea fi propria neglijență a însuși ceapeului. Caz în care, ar merita să fie amendată, cei dinții, tocmăi tovarășii din conducerea ceapeului care au neglijat întregirea tuturor drepturilor cooperativei. O altă posibilă justificare, ar fi prevederi mai recente, în materie de terenuri deținute de cooperatori (ori de pensionari), situație în care juristul local ar trebui să justifice caracterul retroactiv al măsurii de acum (înțelegînd foarte delicată, dacă nu imposibilă, deoarece Petra Olteanu nu a făcut un act de natură penală, situație în care retroactivitatea ar opera deplin. Dar, dincolo de numeroase variante ale unei discuții cu caracter mai mult ori mai puțin juridic, se pune întrebarea în ce măsură bugetul sau însăși existența concretă a ceapeului Găujani se sprijină pe suma imputată unei bătrîne de 90 de ani, a cărei avere a fost capacitatea sa de muncă, dăruită tocmăi celor care astăzi o scot bună de plată, pentru o vină absolut formală, lipsită de consistență morală și, credem noi, neimputabilă decît, poate, unei scăpări din vedere a esențialului, care nu trebuie confundat cu cazul Petrei Olteanu.

EMANUEL VALERIU ■

● Ioana Benedetto, țărăncă din satul Bărbătești, județul Vilcea, a dictat următoarele rînduri cerînd să fie publicate: „Am un singur copil, pe Silvestru Benedetto, născut la 10 martie 1933, în comuna Bărbătești-Vilcea. De 15 ani nu mai știu nimic despre el, sînt bătrînă și bolnavă și aș dori să știu ce face, unde este? Unii spun că ar fi pe lingă Nehoiu (Buzău), dar cine știe? Dacă îi e greu să vină acasă, îl rog să dea telefon la Bărbătești, la numărul 157, sau să-mi scrie o scrisoare. Tot timpul gîndul îmi e numai la el”.

● I.C.R.A.L. Berceni răspunde sesizării locatarilor din Șos. Giurgiului, nr. 67-77, sect. 4, publicată în „Flacăra” că pregătirile pentru salparea chimică a instalației de încălzire centrală de la respectivele blocuri sînt în curs de desfășurare și se vor termina pînă la 25 august 1983; cit privește schimbarea corpurilor de radiatoare aceasta este normată pe o durată de 50 de ani, blocurile de la adresa menționată existînd numai de 19 ani. Cu prilejul probei hidraulice se vor înlocui, totuși, acele radiatoare care nu vor rezista presiunii. Acum, nu peste 31 de ani.

● Ion Ponić, din comuna Suplacu de Barcău, județul Bihor, sesizează forurile în drept, că apele piriului Barcău sînt poluate de complexul de îngrășare a vitelor și de fabrica de spirit din comuna Nusfalău, județul Sălaj. Peștii au fost omorîți în patru rînduri, din această cauză. Suplacu de Barcău se aprovizionează cu apă potabilă și industrială din aceeași albie. Pînă acum, sesizările adresate forurilor locale din Bihor și Sălaj nu au emoționat pe nimeni. Situația se perpetuează. Sîntem solicitați să găsim o soluție. Publicăm rîndurile de față. Este, poate, un început de rezolvare.

● Actrița Dorina Lazăr a trecut de pe scenă la masa de scris. „În seara zilei de 25 iulie 1983, în Grădina Teatrului de vară, din Mamaia, peste 1000 de spectatori „au scris” cea mai frumoasă cronică a spectacolului „Arta conversației”, prezentat de Teatrul Giulești. După o oră de la începerea spectacolului, ne informează apreciați actriță, a început să plouă torențial, ceea ce impunea întreruperea spectacolului. Dar, spre surpriza noastră, publicul, cu umbrelle sau fără, a rămas la spectacol realizînd, sub ochii noștri, cea mai minunată comuniune spirituală. La sfîrșit, deși ploaia continua, actorii și spectorii se aplaudau reciproc... la scenă deschisă. Intregul colectiv care a realizat spectacolul mulțumește prin „Flacăra” celor 1000 de oameni, care ne-au dat încă o dată bucuria de a constata cît de minunată este profesia noastră.”

● Direcția comercială din cadrul CENTROCOOP ne informează că, în urma celor semna-

late în „Flacăra”, din 20 mai 1983 s-au luat măsuri de eliminare a deficiențelor respective. În plus, la 25 mai a.c. au fost convocată la sediul CENTROCOOP-ului cei patru vicepreședinți din județele Ialomița, Giurgiu, Dimbovița și Sectorul agricol Ilfov, 11 președinți de cooperative și 15 șefi de unități ale alimentației publice și cazare, din jurul Capitalei analizîndu-se, în detaliu, măsurile necesare pentru o mai bună desfășurare a activității în sezonul actual. Primim cu satisfacție ațit veștile cit și mulțumirile ce ne sînt adresate.

● Ing. Petre Tudor, din str. Ilarie Chendi nr. 9, ne scrie că, potrivit Decretului nr. 304/1981, centrala termică a locuinței sale a trecut de la alimentarea cu combustibil lichizi (păcură) la gaze, inclusiv bucatăria. Mi s-a cerut de către Consiliul popular al sectorului 2 să dau o declarație că voi preda butelia de aragaz. Eu însă nu am încă aprobarea pentru instalarea gazelor. Dar, chiar dacă s-avea-o, un alt Decret, nr. 380/81, prevede obligativitatea conservării instalațiilor de păcură, deoarece înlocuirea de care am vorbit se aprobă pe termene limitate. Cine mă poate asigura, deci, că cedînd butelia de aragaz nu voi avea din nou nevoie de ea?

● Elena Voicu, din comuna Săulești, județul Gorj, a părăsit domiciliul încă din luna ianuarie a acestui an. Sotul ei, Voicu Ioan, ne roagă să inserăm un scurt apel, din partea celor 4 copii ai lor, care-și așteaptă mama. Ultima urmă a acestei mame aflate într-o gravă derivă morală ducea la întreprinderea „Viscofil” din Popești-Leordeni. Cine cunoaște ceva despre ea, este rugat să transmită mesajul Vlădichii, Marianei, Luciei și pe al lui Viorel, cei patru copii care o așteaptă.

● În strada Lalelelor nr. 5, bloc 108, Suceava, resturile menajere și de altă proveniență, au umplut containerele pe care lucrătorii de la salubritatea orașului (minutul oraș care este Suceava) au uitat să le mai ridice. Focar de infecție pentru cartier dar mai ales pentru copiii, care se joacă prin preajmă.

● Ana Crenel, din Sacalășău, județul Bihor, absolventă a Liceului industrial nr. 2 din Baia Mare, a avut neșansa să i se distrugă certificatul în care i se recunoștea calificarea (tehnician topograf). De cîteva luni de zile așteaptă un răspuns din partea Biroului de publicații a Buletinului Oficial, căruia i s-a adresat (din luna aprilie a.c.) conform indicațiilor primite de la Notariatul de Stat din Oradea.

● Murea Maria, din satul Izvorul-Dulce, comuna Beceni, județul Buzău, muncitoare agricolă încă din 1962, a ajuns la vîrsta pensionării, cînd — cu surprindere — a aflat că nu-și poate primi drepturile pentru

cea... ar mai avea de efectuat 12 norme restante chiar din 1962! Luînd de bună această afirmație a C.A.P.-ului din Izvorul-Dulce, credem totuși că o viață de muncă nu poate fi anulată numai pentru ațit, mai cu seamă că, așa cum ne informează Murea Maria, ea a avut îndeajuns greutăți în viață de care conștientă săi, inclusiv cei din conducerea C.A.P.-ului, nu sînt străini.

● „Această cerere o scriu cu mare durere” își încheie scrisoarea Baicu M. Ion, din comuna Tătăranu, sat Căprioiu, județul Dimbovița, om căruia, în 1979, apele i-au luat casa cu tot ceea ce se afla într-însa. Lucrările care au fost necesare, pentru ca îndeajuns să nu mai poată distrage avutul oamenilor, s-au executat însă sub orice critică, amenințarea dezastrului plîndî încă deasupra sufletelor oamenilor.

● Aurora Simion, din Timișoara, str. Teiului nr. 11, cerînd să i se verifice consumul de energie electrică pe perioada ianuarie-martie 1983, deoarece i se părea a fi exagerat, a aflat cu surprindere că nu există nici un document care să ateste faptul că plătiese sume mult mai mici în perioada anterioară (octombrie-decembrie 1982). Deși achitase contravaloarea consumului respectiv chiar la casieria I.R.E.T., acolo nu exista nici un document, iar cea care ne scrie nu-l păstrase pe al său. Într-adevăr, situația pare ciudată, deoarece — după cît știm — trebuie să existe fie copie, fie colorul carnetului chitanțier. Ce s-a putut întimpla la I.R.E.T.?

● Invățătorul pensionar Marin Cuibar, din Piatra Neamț, nu sfătuieste pe nimeni să se fotografieze la Foto-ceramica din București, str. Colțel nr. 9, că s-ă pătășcă ce a pătîit dinșul: de 8 (opt) luni de zile așteaptă coletul care s-ă-l aducă fotografiile plătite!

● Ion Berendei, din Craiova, adresează călduroase mulțumiri colectivului de medici condus de dr. Leon Dănilă, de la Spitalul „Dr. Gh. Marinescu” din București, care după o intervenție chirurgicală de peste 3 ore a reușit să salveze viața unui membru al familiei celui care ne-a scris.

● Organele Inspectoratului General al Miliției ne comunică datele privindu-l pe Feciorită Gabriel, fiul Rodicăi Feciorită din comuna Costișa, județul Neamț, care-și caută copilul: acesta are 17 ani, suferă de oligofrenie, dar este recuperabil, are 1,70-1,75 m. înălțime, corpulentă, atletică, părul castaniu, ochii căprui, pentru ca cei ce pot da relații să o facă. El a fost semnalat în luna iunie anul trecut în Mamaia (județul Constanța). A dispărut de la Școala profesională din Galați în iunie 1982, în urma unei altercații cu un coleg deficient psihic. Alăturăm fotografia copilului.

● Constantina Burlacu, din Brașov, revine la o scrisoare anterioară expediată pe adresa redacției noastre, pentru a ne informa că fostul ei sot, Ochea Dan, om al muncii la un trust aparținător Teleconstrucției (S.P.I.U.T.), nu-și onorează datorita de tată și, deci, nu respectă nici o hotărîre judecătorească netrimînd pînă la alimentarea datorată. Ca noutate: tovarășa Coca Mereuță, care ar trebui să facă reținerile legale, îl cănează pe tatăl recalcitrant, motivînd că „săracul nu are nici el cu ce trăi”, situație la care a ajuns din cauza deselor absențe nemotivate de la muncă.

● Adriana Buteică, din Tg. Jiu, muncitoare la I.J.L.F. din acest oraș, ni s-a adresat la începutul lui februarie anul a-

cesta rugîndu-ne s-o sprijinim în vederea schimbării locului de muncă, recomandată de medici. Am fost asigurați că lucrurile s-au rezolvat, dar în realitate răspunsul a fost nesincer deoarece pînă în prezent, petenta se află în același loc de muncă, și nu la Cooperativa de invalizi „Drum Nou” cum ne-a informat C.P.J. Tg. Jiu. Minciuna are picioare scurte...

● Un grup de locatari ai blocurilor din Pătirlagele, județul Buzău, se plîng de faptul că, de 4-5 ani, sînt nevoiți să care cu gălețile apa în apartamente deoarece nu li se furnizează apa menajeră. Pe lingă incomoditate, fîntinile de unde se aprovizionează au un debit foarte scăzut. Dacă s-au putut construi blocurile la Pătirlagele nu se poate, oare, asigura și apa curentă?

● O frumoasă „activitate” cunoaște Căminul cultural din satul Podeni, județul Cluj: loc al desfășurării nunților și botzeurilor și nicidecum al unor spectacole, conferințe, gale de film, etc. așa cum ar dori tinerii care ne-au scris cerîndu-ne sprijinul. Nu de alta, dar satul este mărșor, avînd peste 700 de familii și foarte mulți tineri dornici să-și petreacă în mod instructiv timpul liber și nu să vadă cum sediul ce a fost destinat culturii s-a transformat în restaurant.

● La service-ul din Valea Cerneli, Orșova, județul Mehedinți, se practică șparul mai mult sau mai puțin fătis. Ghiță Laurențiu, care ne scrie, a fost tapat de tinichigul Gheorghe Vameșu cu sume peste tarifele în vigoare. Cînd n-a mai putut să plătească a trebuit să-și preia autoturismul fără montarea tapițeriei. Șeful unității, Geagim Iosif, sesizat de corespondentul nostru, a afirmat că n-are ce-i face subalternului său, dacă acesta nu vrea să lucreze. Poate se va găsi, totuși, cineva care să le facă ambilor ceea ce trebuie.

● De la „Cimolung Muscel” sîntem înștiințați că scrisoarea lui Gheorghe Marta, adresată revistei noastre, a fost soluționată astfel: i s-a repartizat tovarășului respectiv o locuință la bloc, urmînd ca, după demolarea casei sale el să poată folosi materialele rezultate pentru construirea alteia într-o zonă nedemolabilă, în condițiile legislației actuale.

● Tovarășa Elena Ilc, din Cărlărași, a primit la data de 13 iulie a.c. adeverința solicitată prin intermediul redacției noastre, din care rezultă că n-a beneficiat de indemnizația de naștere pentru cel de al 5-lea copil. Tovarășii de la Consiliul popular al orașului Petrila, care ne aduc la cunoștință vestea, menționează însă că nu au găsit o cerere similară în arhivele sale. Dincolo de scuza aceasta remarcăm că unii cetățeni (poate și tovarășa Ilc Elena, printre aceștia) socotesc mai lesnicios să ne folosească drept intermediari, mai înainte de a folosi căile directe de petiționare, la care au dreptul legal.

● Comitetul Executiv al C.P. sect. 5 București a rezolvat favorabil cererea tovarășei Eugenia Smarand, din Bd. I. B. Tito nr. 37, atribuindu-i, prin I.C.L. Alimentara 3, unde lucrează, un apartament de 4 camere, în Bulevardul Șulea.

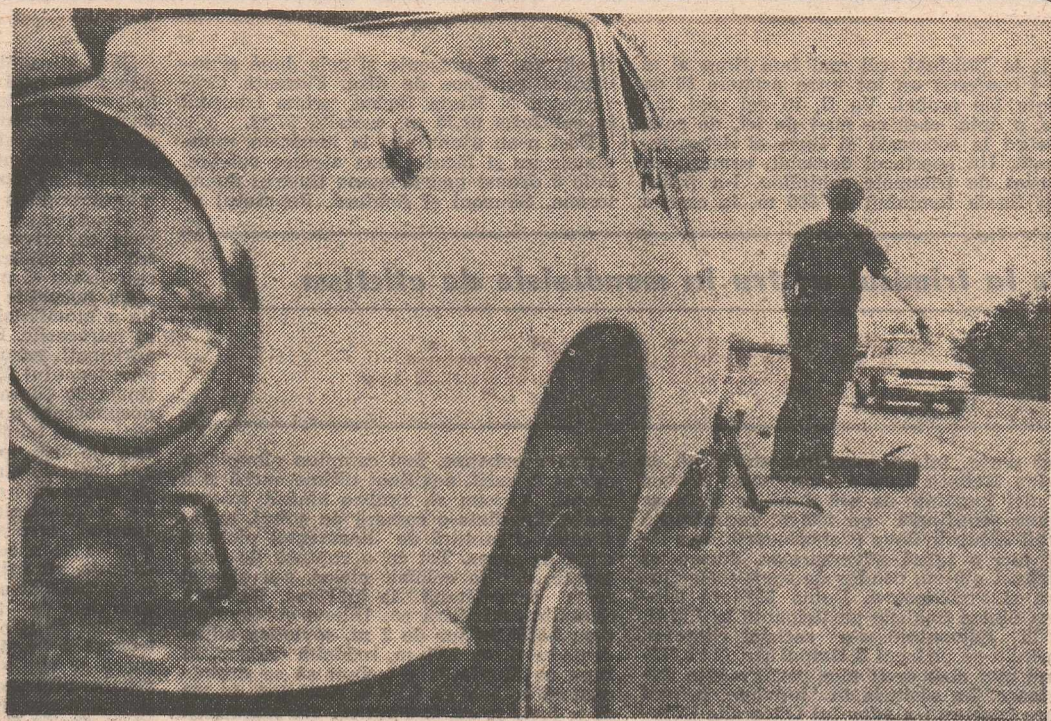
● Memoriale tovarășului Ioan Pătrășcan, din comuna Radna, str. Grănicerilor nr. 749, județul Bistrița-Năsăud, adresat redacției noastre, a fost analizat de către lucrătorii ai Procuratoriei Generale a R.S.R. Aceștia, găsînd întemeiate punctele de vedere ale petentului, au propus, și Procurorul general a decis, promovarea recursului extraordinar, trimînd dosarul cauzei Tribunalului Suprem.

● Sesizarea elevului Strat Rares, de la Liceul de științe ale naturii din Galați, privind unele probleme ale activității sportive din școală, au fost analizate și găsite întemeiate. În consecință, C.N.E.F.S. a stabilit ca atît consiliul județean de resort cît și F.R. Scrimă să acționeze pentru selecționarea și repartizarea unui antrenor, care să se ocupe de instruirea copiilor și tinerilor pentru scrimă. În caz că cei în drept nu vor putea rezolva în următoarele 2-3 luni această cerință, posturile de antrenori de scrimă de la Galați vor fi transferate în alte localități, care dispun de cadre de specialitate. Și cu copiii din Galați cum rămîne?

MANOLE CĂRȚAN ■

● „FLACARA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.

Viata și moartea pe șosea

În urmă cu câteva săptămâni am plecat din București spre Pitești cu un amic, proaspăt posesor de autoturism, pentru a face clasicul și chinătorul rodaj. Totul părea că se desfășoară perfect, prietenul meu necontenind să-și admire frumoasa mașină. Rodajul e rodaj; am observat cum încet, încet caii-putere se pierd pe șosea, spre surprinderea și nemulțumirea noastră. Fără voia mea, rămăsesem singurul „cal-putere” care tenta repunerea mașinii pe linia de plutire. Zadarnice eforturi. Nu ne-a mai rămas decât să cerem disperat ajutor. Timpul trecea, noaptea se instalase confortabil, dar caii-putere care săgețau șoseaua ne aruncau bezele din goana mașinii. Până la urmă, un automobilist, tocmai din Caransebeș, ne-a scos din impas.

Intimplarea, aparent minoră, în realitate destul de gravă, ne-a determinat să propunem Direcției circulației din Inspectoratul General al Miliției un test spre a analiza motivele datorită cărora unii automobilisti trec nepăsători pe lângă cei în suferință. Și uite așa, sîmbătă 30 iulie, am părăsit pe șoseaua București—Ploiești pentru realizarea testului propus. Constituim ad-hoc un echipaj format din trei mașini, în care iau loc: maiorul Ion Șerbănescu din partea I.G.M., locotenentul Ioan Ștefan și Ilie Despin, din partea miliției municipiului București, Paul Agarici și Dan Birlădeanu, din partea redacției, și

Priviți-l stimați automobilisti, și bucurați-vă că sîmbătă, 30 iulie, nu l-ați întilnit pe șosea, pentru că în seara aceea Florea Pascu era un adevărat pericol. Mergea beat pe bicicletă și cu toate că aceasta era prevăzută cu far și dinam, el nu le folosea. Dinamul, avea să ne declare, face pedala mai greu, iar picioarele nu mă țin. Cum să-ți țină picioarele cînd tot echilibrul său era fragil? Lucrează la A.M.C. Otopeni, are doi copii și ne promite că niciodată nu va mai proceda astfel. Nu de alta, dar copiii sînt mici și mai au nevoie de tată. Tocmai pentru a-l determina să se țină de cuvînt, îi dăm poza în revistă. Pro memoria.

mai proaspătul nostru colaborator, ing. Teodor Pompiliu, specialist auto, echipaj care se deplasează cu viteză legală spre un punct anume de pe șoseaua București—Ploiești.

Fiind vorba de un test sugerat de redacție, propunem organelor de miliție să urmărim traficul numai din punctul nostru de vedere. Din păcate, munca noastră, spre final, a luat o altă turnură pentru că viața e viață și te pune în situații deosebite, obligîndu-te să faci un pas înapoi, pentru a-ți lăsa pe cel care răspund de destinele circulației rutiere să-și facă datoria, mai ales atunci cînd este vorba de abateri de o gravitate deosebită.

Se cere, din start, o precizare. Dumneavoastră, stimați cititori (bineînțelese, posesori de permise de conducere) ca și noi, nu o dată ați avut o reacție negativă la adresa organelor de circulație, pentru că sincer să fim, orice oprire din rulaj deranjează pe șofer, profesionist sau amator. Atunci cînd plătim și o amendă, urările „de bine” nu încetează mulți kilometri, după ce, cu zîmbetul pe buze, dar cu „reacția” pe buze, ne îndepărtăm de cel care ne-a sancționat.

Atunci însă, cînd pornești alături de oamenii de ordine și împreună cu ei observi cum se circula, îți schimbi, dintr-o dată, optica. Dacă în sîmbătă cu pricina filtrul ar fi fost făcut de organele de miliție, multe permise ar fi fost suspendate și numeroase amenzi ar fi fost aplicate, pentru că, indiferent de motivele pentru care sîntem oprîți, agentul de circulație rămîne singurul protector al vieții noastre și din aceste motive trebuie să-i privim cu mai mult respect munca grea pe care o prestează pe arșița, furtuna sau ploaie.

Dar să revenim la oile noastre și să reținem că prima concluzie la care am ajuns a fost aceea că cei mai mulți automobilisti nu au oprit pe zi, ci, spre surprinderea noastră, cînd noaptea a pus stăpînire pe șosea. Dacă raportăm această concluzie la intimplarea pe care am relatat-o la începutul reportajului, rezultă că pe autostrada București—Pitești, noaptea, oamenii sînt mai temători. Desigur, este o simplă speculație gazetărească, ce poate fi infirmată sau acceptată de specialiști.

Cum am procedat în timpul raidului? Așa cum se observă în fotografia din deschiderea reportajului, pana a fost simulată cu tot dichisul, la vedere, pentru a nu exista nici un fel de dubii. Mașina organelor de miliție se afla la mică depărtare. Opream autoturismele prin triere, din dorința de a nu aglomera șoseaua și de a nu stînjei inutil pe conducătorii auto. Atunci cînd s-a instalat noaptea, farurile noastre aruncau lumini protectoare spre locotenentul Ioan Ștefan, pentru a-i asigura totala securitate. În cele aproximativ patru ore pe care le-am petrecut pe șosea am oprit 20 de subiecți, dintre care: 7 ingineri, 5 muncitori, 4 tehnicieni, 2 șoferi profesioniști, un medic, un profesor. Zece automobilisti au oprit, zece nu. Sigur că atît pe unii, cît și pe ceilalți i-am întreb: de ce? Dintre cei care n-au oprit majoritatea au răspuns că nu au văzut nimic pe șosea (credem că imaginea noastră e concludentă). Ne-a intrigat răspunsul șoferului profesionist Ilie Stoian, care ne-a replicat că n-a oprit, deoarece se grăbea să-și ducă soacra. Noi înțelegem că o soacră trebuie dusă cît mai repede și cît mai departe, dar cînd ești șofer profesionist, parcă altele ar trebui să fie criteriile. Aurel Nicolae, factor poștal, obișnuit probabil cu maratonul, nu a oprit motivînd că el își depanează singur mașina și e de părere că fiecare trebuie să se descurce cum poate. Urmașul vechilor mesageri uită probabil că, atunci cînd ceri ajutor pe șosea, poți cere un petec, o bujie și, de ce nu, un litru de benzină.

Este foarte ușor să te pronunți că te grăbești sau că n-ai observat semnul celui care solicită ajutor. Cum omenia ne obligă la mai multă condescendență față de concetățenii noștri, ni se pare că semnul de egalitate este încă nesatisfăcător. Legea nescrisă a omeniei ne obli-

gă sigur la mai multe și bucuria noastră ar fi cu atît mai mare dacă la viitorul test despre omenia pe șosea am constat că numărul celor care opresc este net superior față de cel de acum al anchetei noastre.

Să ne amintim că fiecare dintre noi poate cere ajutor pe șosea și de multe ori ajutorul poate fi determinat de o situație critică.

Trecînd la cazurile pozitive vom menționa pe Matei Ioniță, care a oprit cu toate că avea un Trabant. Ne-a mărturisit că așa procedează el chiar și atunci cînd vede pe șosea în pană un Volvo. Un litru de benzină, chiar cu ulei, nu face rău... Reținem numele medicului ploieștean Petre Brătîlă, complet nepriceput în ale mecanicii, care a oprit în ideea că poate este cineva în suferință, și deci are nevoie de medic nu de cric. Emoționant.

E trecut de orele 22. Ne pregătim să ridicăm ancora, nu înainte de a cere părerea inginerului Teodor Pompiliu, pînă acum ținut pe post de observator. Prima concluzie: se circula prea tare și periculos; marea majoritate a automobilistilor nu știu cînd să aprindă pozițiile și cînd farurile, la liniția între zi și noapte. Remarcă un singur automobilist care a aprins corect farurile. Mașina Skoda S 100 7 B — 7115 prezenta grave defecțiuni: aripa vopsită de mîntuială, motor inecat, deci cu consum excesiv de carburanți, grad mare de poluare, deficiențe la sistemul de răcire, pierzînd chiar din lichid. Se întrebă: oare a făcut revizia tehnică? Ne informează că a trecut un ARO 10 (din păcate nu i-a reținut numărul) supraincercat, cu grave defecțiuni de direcție, cu joc excesiv la articulațiile roților din față, iar amortizoarele suspendiei ca și inexistente. Ne mărturisește că abia acum a realizat de ce se produc încă grave accidente din cauza defecțiunilor tehnice, și regretă faptul că nu s-a gîndit singur să urmărească traficul pe autostradă, ca specialist pentru a sprijini mai mult lucrătorii de la circulație în această direcție. Sîntem pe punctul de a pleca și propunem să bem cîte o bere sau un Pepsi, după cum este cazul, cînd locotenentul Ioan Ștefan ne spune că a recepționat un grav accident de circulație și probabil va fi nevoie și de noi. Iată-ne întorcînd mașinile și sub protecția girofarurilor îndreptîndu-ne spre locul accidentului.

Deci, sîmbătă, 30 iulie, Florina Văcăroiu împreună cu soțul ei se afla în stația Veteranilor, din Bd. Păcii așteptînd tramvaiul 25. În stație lume multă. Nimic nu părea să prevestească deznodămîntul tragic de mai tîrziu. Tramvaiul intrînd, motiv pentru care Florina scruta din cînd în cînd linia, doar, doar va apărea vagonul așteptat. Era cald, nerăbdarea sporită. Discuta alene cu soțul ei, poate despre viitor, poate despre prezent. Are 29 de ani, vîrstă la care îți sînt permise orice

culos m-a costat cîteva mii de lei, am pierdut și cîteva zile și am tot aminat să dau de veste despre lipsa aceluia semn de circulație. Lunile au trecut, am și uitat pînă cînd, săptămînilor trecute, trecînd cu trenul prin apropiere am văzut o mașină cum zboară și ea cîteva metri prin aer și cum se proptește în marginea șanțului. Tot din tren am zărit șoseaua înnegrită de urmele de cauciucuri și marginea ei, fără nici un semn de circulație. Aici e absurdul: toți protestează, toți suferă de pe urma acestei neglijențe și nimeni nu pune un par cu un semn avertizor. Pentru toți cei care au pățit-o și au jurat că vor face ceva și n-au făcut, subsemnatul face mea culpa și le cere celor în drept să-și facă datoria. Nu de alta, dar în clipa în care m-am apropiat de acel loc, o clipă am avut impresia că trenul face o săritură de panteră și poposește pe linia abia după ce-a zburat vreo sută de metri prin aer. Ciudată și stranie senzație pe care n-o trăiește din păcate exact omul care stă pe scaunul de pe care se răspunde de starea semnelor de circulație.

CORNEL NISTORESCU

planuri de viitor. Alături de ea lume multă, liniștită și tăcută. Atunci cînd avea impresia că așteptarea va lua sfîrșit, este smulșă însănlănu de lingă omul ei și azvîrlită cu putere pe carosabil, apoi zdrobită de roțile unei mașini. Vinovatul nu se gîndește să oprească și, într-un gest de disperare, stinge farurile și fuge. În clipa aceea gestul criminal este observat de Vasile Mihalea, care venea obosit de la Cimpulung Muscel împreună cu familia. Sesizează accidentul și începe o urmărire ca în filme. Vasile Mihalea conduce cu prudență, realizează pericolul la care se expune cel ce a făcut accidentul, căci acesta aleargă cu mare viteză, fără nici un fel de lumini și deci putînd comite încă un accident. Reușește să-i blocheze calea. Cu greu îl scoate pe criminalul inconstient din mașină, căci acesta, beat mort, se ține cu dinții de volan. Între timp victima este ridicată de o mașină a Salvării și transportată la Spitalul nr. 9. Pe zebră, ca mărturie a nenorocirii, o mare pată de sînge și un pantof al victimei. Lumea în jur împietrită de uimire, urmărește nenorocirea cu respirația tăiată și se întrebă: cum de e posibil?

La circa 20 de Miliție, unde organele de circulație — pl. Ion Călușeanu și soldat Liviu Jingan de la serviciul de resort al Miliției municipiului București — începuseră primele cercetări, stăm de vorbă atît cu șoferul criminal cît și cu cel care l-a însoțit pe acesta în prapeliul lor bahic. Amîndoi într-o stare avansată de ebrietate, din care motiv discuția demarează cam greu și confuz. Îl cheamă Grădescu Răducanu are 45 de ani, este tată a 2 copii și ceea ce este mai grav, este șofer profesionist la I.U.T. Alexandria. La început nu recunoaște nimic. El n-a condus mașina. Nu-i șofer, ci contabil de meserie și nu știe de ce a venit la circa de miliție. Apoi se corectează. Nu este la miliție, ei la Opinia publică. Îl cer să ne spună ce este Opinia publică.

Opinia publică este ce sîntem noi acum, unde oamenii sînt învățați să educe copiii (are și el doi), să fie buni și corecți. Eu nu am condus, eu nu am omorît, eu nu sînt beat, eu vin de la părinți și vreau la copiii mei. De ce m-ați adus la Opinia publică?

Intr-un tirziu ne mărturisește că el era la volan și recunoaște că a comis o chestiune extraordinară de delicată. Pînă acum, zice, n-a mai comis nici un accident, cu toate că are permis de 20 de ani. La garaj, începe să-și amintească, s-au făcut dese prelucrări dar beția este mai puternică decît sentimentul de stăpînire. Pentru mine, conchide, seara asta înseamnă sfîrșitul.

După părerea noastră vinovatul moral și nu cel penal se numește Ion Uță, prietenul de beție și de drum al lui Grădescu Răducanu. Iată de ce: Ion Uță are un trecut plin de meandre. De meserie tipograf, părăsește împărăția plumbului pentru a se face șofer la I.T.B. Comite un accident mortal de circulație, i se ia permisul și este condamnat la numai 2 ani, completul

Vinovatul moral și nu penal, pe numele său Ion Uță (stînga). În dreapta, Grădescu Răducanu cîntînd să ne explice ce este opinia publică. Atunci cînd a fost fotografiat, din cauza beției nu realizase abominabilul accident comis.

de judecată găsindu-i unele circumstanțe atenuante. Deci, în viața lui a trecut prin rigorile legii și știe foarte bine ce înseamnă ebrietatea la volan, condamnatul chiar fără să comită un accident mortal. Au bătut împreună aproape 24 de ore, cînd țuică, cînd vin, cînd bere. Deci avea datoria sfîntă să-l oprească din gestul necugetat pe Grădescu Răducanu sau să părăsească mașina, dacă acesta se dovedea încăpăținat. Dar el nu numai că nu l-a oprit, a avut grijă să plece la drum cu o sticlă de țuică, așa, să se găsească. Caută scuze: ba că este mai mic în vîrstă decît cumnatul lui, ba că dormea în mașină, ba că nu are nici o vină, ba că fiecare să răspundă de faptele sale.

Părăsim circa de miliție cu un sentiment foarte amar. O femeie a fost accidentată foarte grav, cu mici șanse de supraviețuire la o vîrstă cînd viața abia înflorește. Dacă nu trei, dar precis două familii sînt nenorocite. Și asta din cauza inconstinței unor oameni care atunci cînd au volanul în mînă și caii-putere la picior, se cred infailibili.

Plecăm spre casă cu mașina maiorului Șerbănescu, care, obosit, ne lasă aproape de locuință, la Bălcescu. Este liniște deplină, atît de necesară nouă, care, timp de cîteva ore, am fost confrunțați cu situații cînd omenia se afla la loc de cinste, dar și cu momente care nu ne-au făcut plăcere, căci am fi dorit să ne-amînăm numai lucruri firești privitoare la civilizația șoselei. În spatele nostru merg alene niște nuntași, pasnici și bine dispuși. Aveam nevoie de puțină veselie, așa că-i însoțim preț de cîteva metri, nu înainte de a-i fotografia. Și moartea ca și viața fac parte din existența noastră cotidiană.

Să ne bucurăm de viață și să punem punct însemnărilor zbuciumate consemnate în seara zilei de 30 iulie 1983.

ION ȘERBANESCU
DAN BIRLADEANU

Bolovanul lui Esop și semnul de circulație

Era spre miezul nopții, ne grăbeam. La un moment dat am simțit că zbor. Am fipt ingrozit la gîndul că sîrîm în Mureș. După cîteva metri prin aer am căzut într-o groapă cu apă, mașina s-a dezechilibrat puțin, și-a revenit și-am oprit la cîteva zeci de metri. Fuseserăm la un pas de moarte. Ne-am întors și la lumina farurilor am văzut cum o șosea nouă, de cîteva ani, se termina brusc și șoseaua veche continua, dar cu aproape un metru mai jos, sub nivelul celeilalte. Pe ultimii metri ai noii șosele se vedeau urmele negre ale altor mașini care nu mai apucaseră să oprească pentru că șoferii nu fuseseră atenționați de nici un semn de circulație. Mi-am notat numărul kilometrului de pe șoseaua Blaj-Alba (cam în apropiere de comuna Mihalt) și am hotărît să anunț Consiliul popular județean Alba. Reparatul mașinii din acel zbor specta-

Helsinki, 10 august (prin telefon). La ora la care transmit aceste rânduri, miercuri la prinz, prima ediție a campionatelor mondiale de atletism e în toi, stîrnind aici, în capitala Finlandei, un interes imens și, altfel vorbind, legitim. De ce legitim? Pentru că pe Stadionul Olimpic și-au dat întâlnire peste 1.600 de sportivi și sportive din 158 de țări, puțini fiind atletii din elita mondială care, dintr-un motiv sau altul, au absentat. Mari iubitori de atletism, concetățenii lui Paavo Nurmi, Matti Jarvinen sau Lasse Viren s-au străduit să asigure campionatelor un nivel organizatoric cit mai înalt și, printr-un efort comun, au reușit. Iar concursul în sine a fost parca să răsplătească toate aceste eforturi, debutînd pe măsura așteptărilor. Cu toate acestea, pînă acum n-a căzut nici un record mondial. Motivul se ghidește: nimeni nu urmărește, cu orice preț, performanța, ci pur și simplu medalia, prima medalie de campion al lumii.

Comportarea atletilor noștri e, pînă acum, onorabilă, chiar dacă, de pildă, Niculina Vasile a decepționat la înălțime, iar Bedros Bedrosian, care promitea un „triplu” în jur de 17 m, n-a sărit decît 16,18 m, clasîndu-se abia al 11-lea, sub posibilități. Revelația a constituit-o Cristina Cojocaru, calificată aproape nesperat în finala probei de 400 mg. Aflată abia în al doilea an de „tineret”, absolventa Institutului pedagogic din Bacău, descoperită la Craiova de Mihai Nistor și antrenată în prezent de Nicolae Mărășescu, s-a prezentat peste așteptări. În momentul so-

sirii la Helsinki, cel mai bun timp al ei nu-i conferea un loc între primele 30 de atlete ale probei. Va fi, în cel mai rău caz, a opta, ceea ce nu-i de ici, de colo, punînd la socoteală și lipsa ei de experiență. Un spectacol deosebit, urmărit cu interes de tribunele arhipline, l-a prilejuit finala feminină de 800 m, la care a

finală vor fi prezente și cele două aruncătoare române de disc, Florența Crăciunescu și Maria Badea, prima izbutind în calificări 61,70 m, cealaltă 57,82.

Deși n-au ajuns nici la jumătate, mondialele au și făcut cîteva victime celebre. Cele 3 drame poartă nume ilustre: Juan-torena, Simeoni și Ashford. Reputatul a-

și o știre din afara pistelor de întrecere: celebrul chirurg finlandez Pelthokalyo, specialist în intervenții pe tendoane, a consultat-o pe Natalia Mărășescu, de mai multă vreme indisponibilă. Cel care i-a operat și redat atletismului, între alții, pe Borzov, Saneev și Kazankina, a programat-o pe Natalia pentru luni, 19 septembrie, și s-a declarat optimist în ceea ce privește șansa campioanei noastre de a reintra, după două săptămîni de spitalizare și patru de convalescență.

Cu bucuriile și dramele ei, prima ediție a mondialelor de atletism sînt derulează întrecerile. Unii campioni sînt chiar cei anticipați, cazul cel mai elocvent e cel al americanului Moses, care s-a „plimbat” în finala de 400 mg, alții au răsărit parcă din necunoscut, polonezul Hoffman (care a cîștigat la triplu salt) nu figura, anul trecut, pe lista primilor 50 de performeri, toți însă sînt înconjurați de multă simpatie și fac față cu greu curiozității ziaristilor și camerelor de luat vederi. Între sportivii care se bucură de maximum de atenție se găsește, destinsă, și Anișoara Cușmir, recordmana lumii la săritura în lungime. Către ea se îndreaptă nu doar aparatele de televiziune, ci și speranțele noastre de a o vedea pe cea mai înaltă treaptă a podiumului de premiere. Anișoara se simte bine și e decisă să aducă atletismului românesc prima medalie de campion mondial. Va fi, cu siguranță, greu, dar va fi posibil.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

De la trimisul nostru la mondialele de atletism

Cu gîndul la Cușmir...

luat parte într-o companie strălucită, și Doina Melinte. Deși s-a prezentat la start la nici jumătate de oră după ce cîștigase prima semifinală pe 400 m, recordmana lumii Kratochvilova (Cehoslovacia) n-a lăsat nici o șansă adversarelor, devansînd întregul pluton, condus de sovieticele Gurina și Podkopaeva. Doina Melinte (singura dintre finaliste participantă la J.M.U. de la Edmonton) n-a rezistat ritmului, clasîndu-se pe locul 6, timpul său (2:0,13) fiind mai slab decît alte performanțe anterioare. La săritura în lungime, primul mare concurs i-a adus lui Gheorghe Cojocaru o meritată calificare în finală, ceea ce nu i-a reușit, de pildă, sovieticului Rodin, creditat cu un 8,33 m în acest an. În

lergător cubanez, fost campion olimpic, a atacat în serii, neglijînd ultima curbă și a clacat. A doua zi, zimbea amărît fotoreporterilor dintr-o cameră de spital, avînd (pentru o ruptură de ligamente) piciorul sting în ghips. Tot cu o ruptură de ligamente, dar la celălalt picior, s-a ales și fosta recordmană la înălțime, italianca Sara Simeoni. Fără ea, Bikova și Meyfarth s-au bătut în jur de 2 m, sovietica adju-decîndu-și, cu 2,01 m, medalia de aur, în timp ce Meyfarth a trebuit să se mulțumească cu 1,99 m. Finala feminină de 100 m a fost, și ea, dramatică. La jumătatea distanței, Ashford (care dominase clar seria și semifinala) a căzut ca secerată: ruptură a mușchilor coapsei drepte.

Scurt, foarte scurt

Sportul studentesc a înaintat forme complete (dezlegare, semnătură etc.) pentru legitimarea lui Hagi, numai că, după cum se știe, constanțeanul a devenit între timp, student la Craiova. Ba mai mult: tatăl său, Iancu Hagi, a trimis, zilele trecute, o telegramă federației, precizînd că „fiul meu acceptă legitimarea pe linie sportivă numai la Universitatea Craiova”. Tot pe lista Sportului, Bozeșan (revenit de la Timișoara) și Văsi (din lotul reprezentativ de juniori). Încă sub semnul întrebării, Coraș (de la U.T.A.).

● Vorbînd în calitate de membru al Colegiului central al antrenorilor, Cornel Drăgușin ne-a spus: „Pînă azi (n.n. marți), două divizionare A. Jiul și Politehnica Iași, au încălcat dispozițiile federației, netrimînd planurile de pregătire. Dintre cele sosite la F.R.F., documentele prezentate de F.C. Argeș și Rapid sînt bogate în conținut și foarte atractiv alcătuite”. O notă bună, încă una, pentru Dobrin.

● Antrenor nou la Autobuzul: Dumitriu III.

● Aflăm, cu satisfacție, că cel mai bun produs al Hergheleii Rușetu, calul Perjar, a cîștigat recent, la Moscova, o cursă de mare prestigiu, desfășurată în fața a 20.000 de spectatori. Cel care ne-a informat, dr. Remus Mureșan, a ținut să ne atragă atenția că hipismul românesc n-a mai reperat o victorie internațională de 28 de ani. Felicitări se cuvin antrenorului Gheorghe Vasile și campionului Gheorghe Tănase.

● Împrumutat, o vreme, Progresului, rapidistul Petcu a revenit în Giulești. El va juca, între alții, alături de Sameș (fost la F.C. Constanta) și Rada (de la Autobuzul). Ultimul a fost descoperit, la Sportul, de Ion Morărescu, unul din „veteranii” corpului nostru de antrenori.

● Mult disputatul portar Liliac (venit de la Botoșani), pe care l-a vrut și Rapid, a ajuns pînă la urmă la Oradea! F.C. Bihor l-a legitimat și pe Ion Gheorghe, în schimbul căruia, la Bistrița, Steaua l-a cedat pe Ștefan Popa. Toată „roca-da” a fost impusă de venirea lui Pușcaș în „Ghencea”.

● Sintem dator cu o precizare: între tehnicienii care au contribuit la formarea Lilianei Bălan, campioană mondială universitară la gimnastică, s-au numărat și antrenorii gălățeni Maria Iuliana Ionescu și Marcel Bujoreanu.

● Vor evolua sub culorile Chimiei din Rimnicu Vilcea: Mirzea (de la Petrolul), Ciupitu (de la Universitatea Craiova) și Calianu (de la F.C.M. Giurgiu).

● O scrisoare, semnată de un grup de suporteri ai Metalului Ploeni, reclamă demiterea antrenorului Alexandru Pall (fostul jucător al Petrolului), care a readus pe Metalul în B. E și acesta, am mai spus-o, un mod de a răsplăti o promovare.

● Vasile Copil a preluat conducerea tehnică a divizionarei B Ceahlău Piatra Neamț. Tot în B. dar la C.S.M. Suceava, Robert Cosmoc.

● Șoi-man (care n-a intrat la facultate) și Costel Solomon (ale cărui tratative cu Craiova au eșuat) s-au reintors la Bacău. Tot acolo va juca și Avădanei, fost la C.S.M. Suceava.

● Un vâinic iubitor

al Rapidului, Constantin Vasile din București, propune ca stadionul „Republicii”, pe care Ion Ion și ceilalți vor disputa partidele sositote acasă, să poarte numele de „Rapidava”. Nu sună rău, dar ce se va întîmpla dacă va promova Mecanică fină?! Cum îi vom zice stadionului de lângă lacul Pantelimon?! ● Noua divizionară A Dunărea C.S.U. Galați a depus forme pentru legitimarea următorilor jucători: Romilă, Soare (ambii de la Politehnica Iași), Cernescu (de la A.S.A.), Dumitru Marian (de la F.C. Constanta) și Mureșan (de la Prahova Ploiești).

● Angelo Niculescu, consilier la Hunedoara? Încă nu s-a decis dar, am înțeles chiar de la cel în cauză, se discută.

● Doi arbitri gălățeni din lotul C. Corneliu Borș și Ionel Stroiu, au avut un conflict. Ultimul a dat (cu briceagul?!), celălalt, cum se zice, a încasat. Surprinzător însă, amîndoi au fost la fel pedepsiți de Colegiul central. E drept? E corect? ● Pe baza comportării în cupele europene, U.E.F.A. a întocmit, mai deunăzi, un clasament (pe țări) al sezonului 1982/83. România ocupă un loc onorabil, 8 (din 32), cu coeficientul 5,750 (față de 10 al Scoției, prima clasată). Au contribuit mai ales Craiova (10 puncte) și Dinamo (6). Apropo de Dinamo. După 2-0 cu Aberdeen, campionii au realizat și un egal, 2-2, cu Kickers Offenbach (R.F.G.), ca o dovadă că turneul a fost, și sub acest aspect, util.

● Stoichiță, „lăsat la vatră” de la Progresul, și-a exprimat dorința de a trece la Petrolul. Clubul din dr. Staicovici încearcă să-l convingă să joace la Tirgoviște. Vom mai vedea.

● Ce-a luat Craiova? Doi copii, Gheorghe Dănuț (de la C.S.S. „Rovine”) și Ovidiu Vrinceanu (de la Electroputere)! Restul versiunilor, cu Bărbulescu, Costel Solomon ș.a., au căzut. Nici nu-i de mirare, conducerea clubului craiovean gîndindu-se, în plină campanie de transferări, în Olanda! Ceea ce n-a făcut, de pildă, Ion Alexandrescu de la Steaua: echipa a plecat marți, tot în Olanda, dar fostul internațional a rămas să-și rezolve problemele. Cine se ocupă are.

● Marin Olteanu și Ion Ionică au fost desemnați drept antrenori ai Otelului Galați.

● Cicerone Manolache, pînă nu demult la „Poli” Timișoara, urmează să pregătească echipa națională a Libiei.

● Antrenor nou și la U.T.A.: Gavrilă Birău a luat locul lui Nicolae Dumitrescu.

● Rednic la Dinamo? Întrebarea pare să reintre în actualitate, după ce, miercuri, Corvinul a înaintat acte pentru transferarea dinamoviștilor Vlad, Stredie și Radu (de la Dinamo Victoria).

● Miercuri seara, la închiderea ediției, reprezentativa de fotbal a României (cu numai 2 craioveni în formație, Lung și Ștefănescu, dar cu mulți tineri, Hagi, Movilă, Gabor ș.a.) a încheiat la egalitate, 0-0, partida amicală cu Norvegia, disputată la Oslo. S-a apreciat, de la fața locului, că verificarea a fost reușită. Eliminarea din teren a lui Ștefănescu, urmînd celor două cartonașe roșii primite, la Utrecht, de Văetuș și Coraș, ar trebui să-l pună pe gînduri pe Mircea Luceșcu. Nici n-a început sezonul și fotbalistii noștri dau semne de nervozitate?! ●

Iată că, după ce Carmen Bunaciu a obținut, anul trecut, la Guayaquil (Ecuador), cea dintîi medalie românească la un campionat mondial, a venit rîndul ploieșteanului Cristian Ponta să treacă în contul nației românești primul titlu de campion european! Imbucurătoarea veste ne-a sosit de la Mulhouse unde, sîmbătă, în ziua a doua a campionatelor continentale pentru juniori, Cristian Ponta a cucerit locul 1 în proba de 200 m fluture, stabilind totodată și un nou record național de juniori. Poate că timpul cîștigătorului, 2:07,00, nu înseamnă o performanță de răsunet, dar dobîndirea titlului da, ea va marca, sperăm, începutul unei cîi mai concludente afirmări a nației românești în lume.

Cine e proaspătul laureat? Abia a implinit 16 ani (la 11 ianuarie) și aparține Clubului sportiv școlar Ploiești, fiind pregătît de tînărul antrenor Toma Mirișescu. L-am căutat pe Cristian Ponta printre protagoniștii Balcaniadei recent desfășurate la București. Spre surpriza noastră, nu l-am găsit, dar mirarea n-a durat mult: în iulie, Cristian n-a luat parte decît la o singură competiție, și aceea din afara sportului. A dat (cu bine) examenul de treaptă.

E limpede, pînă în balanță și această izbîndă, că nația românească se găsește într-un moment de vîrf. Nu le rămîne inotătorilor noștri decît să confirme că lucrurile stau exact așa, iar ocazia e și aproape. Echipa de seniori, în frunte cu Carmen Bunaciu și Anca Pătrășcoiu (dar fără Cristian Ponta, neinscris la start), va participa, între 20 și 27 august, la campionatele europene de la Roma. Felicitîndu-l, încă o dată, pe Cristian Ponta, adresînd cele ce i se cuvin antrenorului său, să le dorim tricolorilor mult succes în greaua întrecere ce-i așteaptă în „cetatea eternă”. Începutul a fost făcut...

Anomaliile

Să le numim așa, deși ele reprezintă, vă veți convinge imediat, mult mai mult, neajunsuri capabile să producă, dacă vor fi lăsate să opereze, prejudicii mișcării noastre sportive.

Prima dintre ele ar putea părea măruntă, dar e?! Urmărind, zice-se, să ridice calitatea fotbalului, Comisia municipală a Capitalei a hotărît reducerea numărului de echipe din categoria Onoare de la 18 la 16, numai că a luat o asemenea decizie (a cărei justificare n-o discutăm) încălcînd toate regulamentele cu putință?! Atît pe cel, elaborat de F.R.F., privind organizarea activității fotbalistice (art. 58, pag. 67), cit și, încă mai greu de explicat, pe cel propriu, însuși C.M.B.E.F.S. specificînd nu demult, prin intermediul Comisiei municipale, că „În ediția 1983/1984, vor fi organizate următoarele campionate: A. Categoria Onoare (S+J), cite o serie a 18 echipe prin cumul de puncte” (pag. 39). Sigur, respectivul for avea dreptul să hotărască micșorarea numărului de echipe, dar avea, totodată, și obligația de a anunța o măsură de acest gen înaintea începerii competiției. Cu alte cuvinte, campionatul Onoare ediția 1982/83 s-a jucat după un regulament, ce prevedea retrogradarea a două formații, dar lui i s-a aplicat după încheiere, ilegal și neolial, un altul, în categoria Promoție (imediat inferioară) fiind trimise patru echipe?! Numele celor două grupări frustrate poate că nu contează (deși, firește, pentru jucătorii și suporterii lor contează enorm, dauna morală fiind importantă), rămîne însă faptul, flagrant, că un organism, în speță Comisia municipală de fotbal, cere altora să respecte un regulament pe care, cu prima ocazie, el însuși îl ignoră?! ●

Să mergem mai departe. Au stîrnit (și stîrnesc) multe discuții baremurile stabilite de Colegiul central al arbitrilor din F.R.F. pentru trecerea testelor fizice. Dacă normele internaționale, întocmite de F.I.F.A. după un

studiu științific îndelungat, prevăd 12 minute pentru acoperirea distanței de 2.400 m și 75 de secunde pentru 400 m, cele fixate de F.R.F. sînt mult mai drastice, obligîndu-i pe arbitrii din lotul A să alerge 2.800 m în 12 minute și să acopere 400 m în numai 68 de secunde?! Noi sîntem ultimii care am acuza exigența, dar problema care se pune e limpede: are rost o astfel de exigență? Vrem să facem din arbitrii noștri, a căror activitate pe terenurile de fotbal e (sau ar trebui să fie) strict obstescă, sprinteri sau oameni capabili să conducă în mod corect un meci sau mai multe? Francisc Coloși, președintele Colegiului central, persoană cu merite indiscutabile în domeniu, pare ferm și dînsul afirmă că atîta timp cît majoritatea arbitrilor sînt capabili să îndeplinească baremurile, acestea vor rămîne în vigoare. E, să recunoaștem, un punct de vedere, dar să fie oare Coloși atît de naiv (cum să-i zicem altfel?) încît să nu știe că, pe de-o parte, mulți arbitrii de valoare au mari probleme cu trecerea baremurilor și că, pe de alta, spre a-i ajuta pe cei în cauză, cronometrorii măsluiesc timpul, „adaptîndu-i” la rigorile Colegiului central?! Și ar mai fi ceva. Cele 3 loturi divizionare, A, B și C, sînt alcătuite (între alte considerente) și pe criteriul vîrstei, cei mai tineri cavaleri ai fluierului gîsindu-se în loturile inferioare. Ei bine, tocmai pentru aceștia, deși mai tineri și deci mai ușor disponibili la efort, baremurile sînt mai largi, acceptîndu-se (pentru lotul C) și norma de 75 de secunde impusă de F.I.F.A.?! Să ne fie iertat, judecata Colegiului central ni se pare greșită în fond și răsturnată în detalii, obligîndu-ne să întrebăm: de ce neapărat complicat cînd se poate mai simplu?! ●

Față de toate aceste situații, așteptăm o intervenție energică și imediată din partea C.N.E.F.S. Acesta are datoria să vegheze și să ia măsuri, oferînd lucrurilor adevărata lor măsură și sancționînd, de la caz la caz, pe cei vinovați. Vom reveni.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Desfășurate recent, naționalele de tenis i-au adus lui Florin Segăreanu 3 titluri: la simplu, la dublu și la dublu mixt. Florin a fost, după opinia comentatorilor, singura rază de soare într-un campionat cenușiu.

Nervii decid...

Sahul modern presupune preocuparea permanentă pentru cunoașterea aprofundată a elementelor posibile de progres. Tot mai mult șahistul, cu gândirea plină de analize teoretice sistematizate din enciclopedii, ridică privirea de pe tabla de șah pentru a observa atent reacțiile adversarilor pe care îi are în față.

Deși șahul presupune un sistem rațional obiectiv de eliminare a greșelilor și de alegere a continuării celei mai bune, șahistul prin gândirea sa inteligentă intuitiv-productivă ajunge uneori în situația extremă de a greși el primul sau de a determina o greșală sau, chiar mai trist, de a răspunde la o greșală cu o nouă greșală.

Motivația greșelilor este pur psihologică. Greșala creează șansa de victorie, greșala se leagă deseori de temperamentul impulsiv al șahistului, de lipsa lui de liniște interioară și de slaba putere de concentrare în momentele „cheie”. Desori rapiditatea cu care se ia decizia, în limita unui timp de gândire, poate complica labirintul variantelor sau subvariantelor prin care se construiește scheletul gândirii șahiste. Momentul în care apare o îndoielă cât de mică, șahistul nu mai este puternic, începe să verifice o dată, de două ori variantele calculate, parcă încercând să descopere prin proba calculelor noi potente ale poziției. De fapt, nu face altceva decât să ajungă în criză de timp, iar soarta partidei să se decidă în secunde sau fracțiuni de secundă, când, uneori, mina o ia înaintea gândirii.

Fostul campion mondial Emanuel Lasker a militat printre primii pentru studiul psihologic al adversarului. Neavând posibilitatea de a studia toate partidele vremii, Lasker făcea rost de fotografiile marilor maeștri, adversarii săi în cei 27 de ani cât a fost campion mondial. Studia apoi cu mare atenție trăsăturile feței acestora, încercând să schematizeze psihologia personalității adversarului.

Șahistul, fie că se exteriorizează, fie că nu, gândurile sale devin realitate atunci când se operează cu amenințări șahiste traduse în fapt, amenințările putând să rămână anonime atunci când sînt parate. Amenințarea șahistă determină uneori inhibarea, altele trezirea instinctului de apărare, dar de cele mai multe ori presupune supravegherea și verificarea potențialului adevărat al temerilor sale. Amenințarea în șah a fost mult studiată prin efectul său psihologic, care în general este mult mai puternic decât cel al posibilei sale realizări. Ea a preocupat chiar cineștii, remarcăm filmul „Amenințarea șahistă”, realizat de regizorul sovietic Pudovkin.

Cea mai periculoasă formă de amenințare ca efect psihologic este amenințarea tactică ce se concretizează prin sacrificii imparabile. Fostul campion mondial Mihail Tal a folosit mult această modalitate, obținând victorii prin combinații strălucite. Marele maestru David Bronstein, cel care, în scopuri psihologice de foarte multe ori, gădea la prima mutare peste 45 minute, caracteriza jocul lui Tal astfel: „Știi cum câștigă Tal? Foarte simplu. Așază piesele în centru, apoi le sacrifică oriunde...” Intr-adevăr, dictonul pentru jocul lui Tal, în epoca sa de glorie, este: „partida începe și apoi se sfârșește cu mat”. Combinațiile lui Tal, dar mai ales sacrificiile sale ascundeau o doză foarte mare de risc. Puțini au reușit să urmărească și să răstoarne la tabla de joc șirul de amenințări tactice. Insuși Botvinnik, fost campion al lumii, în meciul pentru supremația mondială a căzut pradă talentului tactic al lui Tal, deși mai apoi, în meciul revanșă, Botvinnik a învins reușind să verifice și să domi-

ne combinațiile lui Tal.

În partidele cu mare miză, nervii șahistului sînt solicițati la maximum, provocând uneori o stare de încordare care poate duce la sacrificarea rezultatului sportiv normal. Tot marele maestru Bronstein spunea: „Aici deja nu e de vină teoria, ci intervin nervii”, explicînd necalificarea sa din turneul interzonal de la Portoroz din 1958, în turneul candidaților la titlul mondial de șah, datorită jocului psihologic greșit în poziție complet cîștigată în fața lui Cardoso. Lui Bronstein îi era suficientă obținerea unei remize pentru calificare, dar poziția de pe tabla de joc parcă l-a obligat să joace la cîștig, la mutarea 27 a greșit, iar Cardoso, refuzînd propunerea de remiză, a înscris apoi o victorie foarte dură. Bronstein, în fața insuccesului, a meditat probabil la ceea ce spunea Botvinnik asupra șanselor și consumului nervos, cînd campionul mondial aprecia că: „un meci pentru campionatul lumii costă 2-3 ani din viață”.

Chiar victoria, uneori, poate fi simbul înfringerii, așa cum a fost acel 2-0 pentru Spasski în fața lui Fischer. Victoria și jocul la cîștig presupun o psihologie aparte. Tal este apreciat drept jucătorul care joacă numai la cîștig, înfringerea neavînd rolul stopării elanului lui de luptă. Pe Fischer, înfringerea îl demobiliza pe moment, pentru ca apoi să-l înrăiască aproape în dorința sa de victorie. Karpov, după o înfringere joacă tot atît de atent ca după o victorie pornind cu remiza în buzunar. Cunoscută este depresivitatea psihologică a celui care avea să devină campionul mondial, cînd, în turneul din Caracas, Karpov, refuzînd propunerea de remiză a lui Ivkov (deși îl convenea conform planului tactic de programare a rezultatelor din concurs în vederea obținerii celei de-a doua norme de mare maestru), a pierdut în fața acestuia suportînd un atac imparabil.

Preocuparea pentru psihologia șahistă este majoră, dar „meciul, totuși, se câștigă pe tabla de șah”, după cum afirmă și marele maestru Victor Korcinoi.

MARGARETA MUREȘAN

Dubla surpriză a patrulei călare

Trecuse cu mult timp în urmă, întinerul și liniștea intraseră în drepturile lor depline. Pe linia de centură a Capitalei, undeva în apropiere de Bragadiru, o patrule de miliție călare își continua, în pas domol, itinerarul început de cu seară într-o altă extremitate a orașului. La un semn anume, cei doi subofițeri își opreau caii și încordau auzul. Nici măcar un foșnet. Este timpul cînd se doarme cel mai profund... Cu unele excepții...

La unele din scurtele popasuri, aproape regulate, ca într-un ritual, plutonierul mare Aurel Voicu distinge un zgomot îndepărtat de căruță.

— Vine spre noi — îi șoptește șeful patrulei sergentului major Vasile Gușe. Așteptăm pînă seosește...

În sfîrșit, căruța ajunge lingă patrula. Doi oameni pe capră, în spatele lor o încurcătură de coceni, aruncați în vraște, în grabă, adică.

— Ce transportați?, li se adresează plu-

tonierul major căruțașilor. Aceștia ezită, dau semne de enervare, apoi cel care ținea hățurile răspunde puțin ofensat.

— După ce că muncim și noaptea, ne mai și bănuim de cine știe ce, Iacă, niște folie pentru serele C.A.P.-ului.

— A întreba, în calitate pe care o avem, nu înseamnă neapărat a bănu — vine replica milițianului; dar dacă ați pronunțat singuri cuvîntul „bănuială”, am putea crede că vă aflați în situația celui „cu musca pe căciulă” — adaugă acesta, în glumă. Vă rugăm să prezentați buletinele de identitate și actele de însoțire a mărfii — a mai precizat șeful patrulei, de data asta pe un ton strict profesional.

— Actele de însoțire sînt la o altă căruță, care vine ceva mai în urmă — răspunde, cu promptitudinea omului sigur de el, același individ.

— Atunci, așteptăm să seosească și căruța cealaltă, propune plutonierul major, nedezvăluindu-și suspiciunea, care abia acum începe să-l încoțșoască. Ce ziceți — o să avem mult de stat în drum? sau mergem la sediul unității pentru clarificarea situației, că nu e prea departe.

Vrînd, nevrînd, căruțașii acceptă ultima variantă. La sediul subunității de miliție călare — Măgurele, Grigore Tănase, căruțaș particular din Bolintin-Deal, ele-

ment cu antecedente penale, și complicele său Dumitru Munteanu din Dragomirești-Vale aveau să recunoască faptul că folia de polietilenă din căruță, în greutate de peste 1 000 kg valorînd circa 45 000 lei, fusese furată în noaptea aceea de la serele legumicole Chiajna.

„Am luat-o în înțelegere cu paznicul” — aveau să declare ei, scontînd că astfel scapă de răspundere pentru o altă faptă gravă pe care o săvîrșiseră în atingerea scopului propus.

Aceeași patrulea a pornit imediat în galop spre serele de la Chiajna. Aici, a doua surpriză: paznicul Dumitru Iurucu, om în vîrstă și cu o constituție fizică firavă, încerca, fără succes, să iasă din baraca în care fusese sechestrat de cei doi infractori.

„M-au luat prin surprindere, profitînd de întinerie și amenințîndu-mă cu o furcă și un topor” — explică acesta cu voce încă sugrumată de teamă.

Cercetările făcute cu competență și răspundere de către ofițerul Constantin Ilie aveau să demonstreze că, într-adevăr, cei doi infractori erau de fapt autorii unei tîlhării în dauna avutului obștesc. Drept pentru care instanța de judecată i-a condamnat la cîte 6 ani închisoare.

MIHAI GROZAVU

Cronica șoselei

Ion, cel cu două vieți

Îl cheamă simplu, fără ifose, Ion. Lumea spune despre el că are două vieți. Într-adevăr, modul cum a evitat de două ori îmbrățișarea „Doamnei cu coasa” pare de necrezut. „Anul trecut, făceam baie în lacul de acumulare de lingă oraș. Venisem tocmai de la uzină, de la căldura teribilă a forjei și scaldatul în apa răcoasă era un vis, nu altceva...” „Mă, Ioane, tu nu te juca cu apa asta, că e tare parșivă. Odată te pomenești tras la fund de vreun curent care duce spre baraj și nu mai ai scăpare”. Nu înțotam eu extraordinar, dar făceam față destul de bine. N-am luat spusele colegului meu prea în serios. La un moment dat, într-adevăr, parcă am simțit o gheară în gîtul meu, care mă tira spre adîncime. Mi-am pierdut cunoștința. Ulterior am aflat că el, bietul meu frate, Aurică, a sărit primul să-mi dea ajutor. S-au mai aruncat în apă și alții. Fratele meu m-a apucat de pîr, m-a tras după el un timp, pînă ce alți colegi de-al mei, de la fabrică, m-au luat în primire și m-au scos la mal. Toți erau atenți la mine cum îmi pierdusem cunoștința. Nimeni n-a sesizat că Aurică nu mai iese la suprafață. Într-un tîrziu, cineva a remarcat că Aurică nu e pe mal. L-a scos a doua zi apa la suprafață. Probabil același curent care era destinat să mă sfîrșească pe mine, l-a dus pe el spre baraj, încercîndu-l, după ce băieții m-au prins pe mine în brațele lor vinjoase. A doua oară m-a salvat viitoarea mea soție de la moarte. În mașină era inghesuală. Ziceam, totuși, mulțumesc că putem ajunge mai repede acasă. Eram bucuroși

că găsisem tot ce trebuia pentru nunta noastră. Mai ales Eleonora era în culmea fericirii. Își alesese un material splendid pentru volanul de mireasă. „Pantofi albi așa frumoși n-am purtat în viața mea, Ionică”. Eu ocupasem o poziție tare caraghioasă. Stăteam culcat în brațele Eleonorei, cu picioarele atîrnînd pe lingă lăzile goale. Mă tot feream să n-o lovesc pe viitoarea mea nevastă. Era în luna 7-a și îl auzeam parcă pe cel mic, zbuciumîndu-se. „Oare ce-o fi, băiat, fată?” Cînd am ridicat capul și m-am uitat afară mi-am dat seama că sîntem aproape de casă. Se vedea pădurea de mesteacăn. Am lăsat din nou capul jos pe pîntecul Eleonorei. După izbitoră groznică cu camionul care venea din sens opus, cînd ne-au scos din mașina distrusă, am auzit vorbind pe omul în halat alb. Cred că era de la salvare. „Pîntecul soției a fost pentru el ca un resort. L-a salvat de la moarte, însă cu prețul vieții ei...” „Cu alte cuvinte, de două ori: o dată fratele meu care de fapt mă crescuse căci părinții mei au murit de tineri, a doua oară Eleonora care peste două săptămîni trebuia să-mi fie soție. M-au salvat de la moarte. Nu mă pot împăca cu gîndul ăsta”.

Marin M., plecase de cu seară la piață să-și vîndă roșiile și ardeii. Legume ca ale lui Marin rar găsești în județ. Ce e al lui e al lui. E el cam avar, ce-i drept, dar muncește de-i pirie oasele. A dormit în mașină cum a putut, iepurește. Se tot scula, să vadă dacă nu i-a dispărut vreun sac, ori vreo cutie. A vindut repede mărfa, apoi a pornit-o spre casă. „Azi am zî liberă, pînă diseară mai pot face vreo două curse... Mașina-i goală. De ce să nu fac un bine oamenilor și să mă recuperez din banii de motorină luîndu-i în mașină?” „Unde mergeți mă, tinerilor soți?” „La Fîntina, nu ne cunoști nea Marine? Nu sîntem încă căsătoriți, ne pregătim”. „Adică cum, că pe ea o văz borțoasă?”

„Parcă dumneata nu știi, nene, se mai întimplă”, îl răspunde tînarul, roșind ușor și lăsînd capul în jos. „Hai sus, inghesu-i-ți-vă și voi în spate că nu prea e loc”. Cursa continuă. Pînă la Fîntina, comuna de domiciliu a celor trei, nu mai sînt decît 10 km. Un bărbat, așa cam de 30 de ani, face semn. Marin oprește. „Nici nu visam să te întîlnesc, Tudore, șofer de clasa întâi. Urcă lingă mine, ce mai stai?”. După opt ore de muncă la Uzina de rulmenți, urmată de o după-amiază în care Marin a cules, a sortat, a ambalat, a încărcat în ARO-ul lui cu remorcă roșiile și ardeii, apoi a condus mașina vreme de 5 ore, Marin a ajuns la piață. Apoi, chipurile, s-a odihnit. Ați aflat cum! Satisfacții a avut, ce-i drept: 11 000 de lei la un transport, nu-i glumă. „Măi Marine, tu conduci exact ca un om beat”. „Cum adică?” „Păi uite așa. Mergi cu viteză în curbe, mai, mai să ne răstorni: depășești de se îngrozesc ăia care vin din față. Nu dai prioritate. Parcă-ai fi bezmetic. Iartă-mă, că-ți spun așa. Ori ești frînt de oboseală? Lasă-mă să conduc eu. Te odihnești și tu un pic, că doar nu ești din fier”. Marin aruncă o privire cruntă spre noul venit. „Se vede că nu mă cunoști. Mă, pilotule de cursă întâi ori de formula unu, cum se zice, eu făceam trei curse în 48 de ore, și nu aci, la 70 de km, ci la Deva, la Orăștie, la Sebeș, fără să simt deloc oboseală, și tu mă iei în băscălie că fac greșeli după greșeli, că atîpesc, că-s mort de oboseală și așa mai departe”. Noul venit nu mai spune un cuvînt. Își vede de treabă. „Doar n-o să-l educ eu acum la bătrînețe”, își spune în gînd tînarul șofer. La nici 500 de metri de casă, Marin ațipește la volan. Pierde controlul ARO-ului și intră pe sensul opus. Moare el, tînăra femeie și „pilotul de formula unu”. Intîmplarea ne-a povestit-o Ion, cel cu două vieți.

VICTOR BEDA

Datoria făcută cu pasiune și cu idei

Dacă e adevărat că omul sfințește locul, atunci aceeaș vorbă i se potrivește ca o mînușă lui Iulian Oprea, chit că persoana în discuție face o meserie față de care avem, de regulă, unele rezerve. E, cum se recomandă, modest, responsabil de restaurant, nu mai că, de fapt, treaba lui Iulian Oprea e mai complicată. Conduce, și încă de 15 ani, Complexul „Privighetoarea” din Slobozia, plasat pe șoseaua spre Constanța, adică într-un vad care înseamnă, în sezon, cam 8-10 mii de clienți pe zi, cu toții, ține la această precizie, mulțumii și dornici să revină. Cînd compară „Privighetoarea” de acum 7-8 ani cu cea de azi, Iulian Oprea are un mod mai degrabă indirect de a privi lucrurile: „cînd am luat unitatea, făceam aprovizionarea cu o dubiță. În prezent, abia dacă priddim cu 3 mașini de cite 16 tone”. Asta vrea să spună că aici, la jumătatea distanței dintre București și Constanța, se desfac, între orele 6 și 23, peste 20 de mii de sticle de răcoritoare, cam tot atîtea de bere și, chiar înaintea băuturilor, vreo 20-30 de feluri de mîncare, între care specialitatea bucătarului șef Nicolae Marmuleac se cheamă chiar așa, specialitatea casel. Ea constă în servirea, pe un fund de lemn, a unui „ansamblu” format din măduvoiere, creier, ficat și rinichi, oferit clientului în prezența unei cești cu spirit care, arzînd în mijloc, „dă efecte deosebite și poartă de mîncare”.

Lui Iulian Oprea, am înțeles, i-a plăcut toată viața să muncească („de cînd mă știu, mă scol la 6, dar nu dorm mai mult de 4 ore”), dar și să gîndească. Sesizînd, poate cu un pas înaintea altora, că forul tutelar (cooperarea de consum) poate țîi poate în privința aprovizionării, adică nu foarte mult, omul nostru s-a decis să facă, nu să aștepte de la alții. A început-o, cum zice, binișor, de la ceva găini și ceva porci, cu timpul însă, vîzînd că treaba prinde și că beneficiile cresc, pînă la 3,2 milioane în 1992 („anul ăsta dacă nu dăm 5 milioane, mă las de meserie”), s-a extins și ferma Complexului numări azi 1 800 de găini, 400 de curcani, 150 de porci și 3 vaci, de care îngrijesc, aici e aici, tocmai lucrătorii unității! Adică ospătari ca Gheorghie Florea sau Petrică Crîșan, ca Antoniu Muzicea sau Gheorghie Marinuță, șefii de sală Dumitru Nanu sau Florea Stan, bufetierele Ecaterina Nicolae sau Gabriela Cosma, precum și, în fruntea lor, însuși Iulian Oprea, harnic și neobosit. Cum lucrează ei? Ne-a răspuns, nimerînd involuntar în zona umorului, Dumitru Nanu: „serios și în ture”. Cu alte cuvinte, la „Privighetoarea”, una din zilele libere ale lunii s-a transformat, mai întîi imous, apoi la cerere („și cînd nu e rîndul lor, oamenii trec pe la Păltinisi, să dea o mină de ajutor”), în zi de muncă. De muncă, a țînut să precizeze careva, nu de taclale, iar cei care gresesc, mai rar, dar și aici osîrșești se mai încercă în matematică, rămîni în fermă cu săptămînilor. A fost cazul lui Constantin Opris și al lui Pascu Bănică, surprinși cu 20 de lei în buzunar pe nota de plată, iar pedeapsa a însemnat o morală aspră și o lună de stat la mîndră. Iulian Oprea îi zice așa răzînd, dar ne vedem siliți să-l conținem, căci nu numai asta e în mîndrăa Sloboziei, sere comuna Păltinisi. E mai degrabă o microcooperativă, căci „Privighetoarea” deține, pe lingă toate cele, și 10 hectare cu norumb și zarzavaturi. Și ele, cele 10 hectare, au plecat tot de la socoteală, de la faptul că sferțul de milion de lei realizat în 1992, Aprozarului pentru cartofi, telină, roșii și așa mai departe i s-a părut lui Iulian Oprea, justificat, un preț prea mare. Ce-a urmat, e lesne de dedus: oamenii s-au pus pe treabă, iar cartofii, nu-i nici o glumă, au fost sădiți chiar de membrii orchestrei. În ziua lor liberă, Iulian Oprea își amintește că, în primele zile, aceștia au tot dat din colț în colț, arătîndu-i palmele care, bătorite, nu prea se mai potriveau cu arcușul. Șeful complexului i-a strîns și, interpretînd un mai vechi dicton, i-a avertizat: „fraților, cine nu muncește, nu cîntă”. Azi, cînd unitatea n-a mai scos un ban din buzunar pentru zarzavaturi („cartofii noștri sînt cit pum-nu, țî-e mai mare drațul să-i vezi”) și cînd recolta de po-umb promise peste 10 tone de știuleți la hectar, Iulian Oprea are o confirmare concretă că n-a greșit cînd s-a angajat pe acest drum, dar nu consideră treaba rezolvată decît pe jumătate. E ușor să faci, zice, mai greu e să menții.

La „Privighetoarea”, e ordine, curățenie și, din motive expuse mai sus, abundență, aceasta din urmă la prețuri convenabile. Ce e 6 sute de locuri de pe terasă sînt, toată ziua, ocupate, iar restul de 4 sute, rîspîndite în 3 saloane, la fel, multe solicitări venînd („ce să-i faci, ne-am modernizat”) prin telefon.

Crezul lui Iulian Oprea e să-și facă datoria cu pasiune și cu idei. Și oricine se poate convinge în dreptul kilometrelor 120, chiar și-o face.

OVIDIU IOANIȚOIA

Lumea în care trăim

Port-avioanele morții...

...Sîmbătă, 16 iulie 1983. Pe întreg teritoriul Japoniei au loc mari demonstrații desfășurate sub deviza: „Port-avioanele nucleare americane, port-avioanele morții, n-au ce căuta în porturile nipone”.

Au participat milioane de oameni. Au fost organizate pichetele în jurul sediului parlamentului, al reședinței premierului nipon și al Ambasadei S.U.A. din Tokio. Demonstrații au cerut interzicerea vizitei port-avioanelor cu propulsie nucleară, și cu rachete nucleare la bord, „New Jersey” și „Carl Winston”, în porturile japoneze.

— De neînțeles această aversiune față de niște nave americane, — au afirmat presei reprezentanții Pentagonului. Oare de ce vizita unor nave trebuie să producă o asemenea agitație? De ce asemenea demonstrații masive?

Întrebările par naive. În fond, nu trebuie decît să ne adresăm memoriei.

De unde atîta aversiune a japonezilor față de navele cu propulsie nucleară și cu rachete nucleare la bord? De ce își exprimă ei cu atîta hotărîre protestul împotriva prezenței nucleare americane pe teritoriul Japoniei? Nu e prea greu de răspuns. Istoria nu se uită. Hiroșima și Nagasaki sînt două nume cu rezonanță dintre cele mai tragice pentru națiunea niponă.

„Coșmarul de la Hiroșima nu se poate uita niciodată”. „Să apărăm viața, bunul cel mai de preț al oamenilor”, „Nu, pericolului nuclear”, „Nu arme, ci pace, dezvoltare, progres” — iată, citeva din lozincile sub care milioane de japonezi au participat în zilele din urmă, la demonstrații, marșuri, mitinguri, pentru a marca împlinirea a 38 de ani de la barbarele bombardamente atomice care au afectat, cu consecințele lor dezastruoase, cele două orașe Hiroșima și Nagasaki. Pancartele purtate în aceste zile de luptă au dat răspuns tuturor întrebărilor. Japonia nu a uitat distrugerea nucleară.

Dar antipatia față de niște nave? Aceasta, așa cum au declarat diferiți reprezentanți ai opiniei publice nipone, rezidă nu numai din amintirile catastrofelor nucleare, ci din aversiunea față de tot ceea ce reprezintă armamentul nuclear, armament care oricînd poate fi folosit, cu aceleași grave și incalculabile urmări pentru Japonia, pentru întreaga lume.

Dar mai există și un alt motiv pentru care „port-avioanele morții” nu au ce căuta în porturile nipone. Poporul japonez a luat cunoștință cu neliniște despre pericolele reale și imediate pe care le reprezintă chiar simpla prezență a acestor port-avioane în porturile nipone. Pericolul contaminării radioactive. Referindu-se la un studiu al unui grup particular de cercetare din Statele Unite, agenția Reuter dezvăluie recent că „de cînd au început să folosească reactoarele nucleare, navele marinei militare americane au avut pierderi de radiații în cel puțin 37 de ocazii, contaminînd în mai multe rînduri apele de

coastă și din apropierea țărmurilor Japoniei, Marii Britanii și Statelor Unite”.

Studiul, relatează agenția, acuză marina militară americană că „a trecut sub tăcere informații referitoare la o istorie de 30 de ani de accidente de iradiere și probleme legate de protecție”. Astfel, citind documente ale Pentagonului și Congresului S.U.A., precum și rapoarte date publicității, autorii studiului ajung la concluzia că numai submarinele americane cu propulsie nucleară au fost răspunzătoare de „cel puțin 13 deversări accidentale de materiale radioactive în apele de coastă”. De fapt, potrivit relatărilor unor foști lucrători ai Pentagonului, „marina militară deversează în mod curent în mare rășinile extrem de radioactive folosite ca filtre pentru reactoarele nucleare, cu toate că s-a angajat că nu va arunca niciodată peste bord asemenea materiale”.

Toate acestea japonezii le știu mai mult sau mai puțin exact. În schimb ei își amintesc cu toată aversiunea despre diferite „accidente”. În 1968, cînd nava americană cu propulsie nucleară „USS Swordfish” a acostat în Japonia, oamenii de știință niponi au constatat o creștere de 20 de ori a radiației apei față de limitele normale. Printre accidente menționate în studiu amintit, se numără și cel din portul Apra (Guam) din 1975, cînd o navă-bază a unui submarin avariata a deversat în port apa extrem de radioactivă folosită pentru răcirea reactorului. Imediat după aceea, nivelul de radiație al apei din apropierea a două plaje publice a crescut de 50 de ori peste limita admisibilă.

Iată, așadar, o dată în plus, de ce niponii protestează cu atîta înverșunare chiar și împotriva simplei prezențe a port-avioanelor nucleare americane în porturile japoneze. Pentru că nu omit lecțiile istoriei.

Lecțiile istoriei nu trebuie uitate niciodată. Nici un efort nu trebuie precupețit pentru oprirea cursei înarmării nucleare, pentru dezarmare, pentru îndepărtarea pericolului izbucnirii unei conflagrații ce apăsă asupra omenirii, al unei catastrofe nucleare, atotpușuitoare.

Lecțiile istoriei ca și experiența prezentului îndeamnă popoarele și guvernele să nu precupețească nici un efort pentru a asigura generației de astăzi și celor de mîine, un viitor al certitudinilor, eliberat de coșmarul războiului nuclear nimicitor.

Este sensul major al manifestațiilor din arhipelagul japonez.

Este îndemnul pe care locuitorii acestui colț al planetei îl adresează semenilor lor.

Este avertismentul solemn rostit din țara ce a cunoscut drama Hiroșimei. Dramă care nu trebuie să se mai repete...

AL. PINTEA ■

Spectacolul informației

Cald, rece

Între multe, reale, merite, lui Marshall McLuhan îi revine și acela de a ne fi bombardat creierul cu noțiuni, asocieri, teorii, trimiteri, imagini care mai de care mai incitante. Și chiar dacă timpul va mai forfecă pe ici pe colo cite ceva — mult, puțin, vom vedea — rămîne un adevăr de necontestat — că profesorul scoțian, de fapt canadian și citat în toate bibliografiile pămîntului drept american, a știut să scoată piese de rafinement din falcile strungului în care a prins cu pasiune felii din aluatul comunicațiilor de masă.

L-am căutat acum trei ani, în cursul unui periplu transoceanic. La Toronto fiind, mi-am dorit o întîlnire cu cel care prin cărțile sale propunea un alt mod de a privi mass media în viața noastră, valoarea și pretențiile, accesul și intervenția lor în viața societății. La universitate, am aflat, nu mai venea deloc, medicii sfătindu-l să evite efortul. Peste nici trei luni un telex ajuns și la noi îi anunța sfîrșitul.

Teoriile lui McLuhan continuă să suscite interes, să provoace opinii, de la comentarii ultrafavorabile la contestare superechementă, de la adulație la persiflație. Ceea ce n-a împiedicat ca sintaxa acreditată de el să capete girul circulației și să provoace pe mai departe ridici din sprincene sau, după caz, priviri admirative.

Unii termeni moșteniți de la autorul „Galaxiei Gutenberg” frizează spațiul caloric al fizicii: **media calde, media reci**. Odată convins că ce ne-a spus la modul general despre efectul mijloacelor de comunicare în masă s-a înțeles — și mai ales faptul că acestea își exercită înfluența nu atît prin conținut cit prin felul de a fi — el ne seduce cu împărțirea **mass media** în două grupe, două categorii care ne iau în primire pe noi, pămîntenii, oricare am fi, în chip diferit. **Media calde** — vezi radioul — se doresc cuprinzător și pe de-a-ntregul înțelese, canalul prin care informația vine de-a gata rumegată, prezentînd din partea noastră o atitudine statică, de primire pur și simplu. Cîtă vreme noutatea aterizează la punct fix, receptorul cu minimum de efort îi prinde trena, urmîndu-i traiectul. Alte mijloace, vezi televizorul, mai șirete sau mai neputincioase se vede treaba, dau informația cu liniștea, dau atît cit să te înhațe într-un proces ce presupune participare, efort de complementarizare.

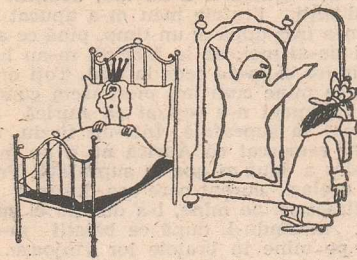
În primul caz, sursa de informație strălucește asemeni filamentului, punînd în valoare mesajul în întregime decorticat. În cazul din urmă, coeficientul de incitare trimite la imaginea unui fier de călcat încă nebăgat în priză; pentru a-l pune în valoare, receptorul este solicitat să intervină.

S-au înmulțit, în ultima vreme, vocile care reclamă schimbarea stărilor de lucruri în sfera informației, a comunicațiilor. Ciudat cit de stinse par în vecinătatea valurilor stîrnite de reacția stăpînilor pe poziție, de cei instalați în virful piramidei. Nu știi ce îi deranjează mai mult: dorința altora de a-și aduce singuri lingura la gură sau retragerea acestui prerogativ pe care și-l asumeră ei?

Pe cit de caldă, de fierbinte este dorința de schimbare a unora, pe atît de rece, de glacială atitudinea celorlalți. În această dispută, nu doar calorimetrică, pierde, prin întîrziere, beneficiarul de informație și întregul efort civilizator în care informația este implicată la toate eşaloanele societății.

NEAGU UDROIU ■

Lumea se amuză

(După FUR DICH — R.D.G.)

Pistoale și dantelă veche

Messina, 9 aprilie 1983. La masa din „Casa senină”, un azil de bătrîni de la periferia orașului, prinzul aburește în farfurii. 155 de scaune scîrțite la unison sub apăsarea a tot atîția comeseși. Din fundul sălii Michele Molina, 82 de ani, îndreaptă cătarea pistolului său „Smith and Wesson” spre Salvatore Riggi, 68 de ani, colegul său de cameră, și a lui Mario Tuccalo pe care-i ucide cu cite un foc de revolver. Cei doi, era convins asasinul, unel-teau să o îndepărteze de el pe aleasa inimii sale, Rosa Bertolani de 67 de ani. Vi-nătoarea nu se oprește. El trage cu precizie și asupra altei pensionare a stabilimentului, Concetta Andronaco de 69 de ani, cea care-i făcuse cunoscuta itele intrigii. În fine, își reglează conturile și cu instituția care-l găzduia, reprezentată în acel moment de asistenta socială Anna Catanzaro, atînsă de a glonte în obrazul drept.

Torino, iunie 1982, grădina publică „Lamarmora”. „Hotii” ! urlă innebunită Maria Bombal care-i plimba nepotelul prin parc. Ii fusese smulsa geanta din mîna de un bărbat care, prins rapid de carabinieri se dovedește a fi Mario Venturini de 80 de ani. La Seveso, o localitate binecunoscută în lume în urma afacerii dioxinei, un negustor este amenințat zilnic cu distru-

gerea magazinului său dacă nu plătește 50 de milioane lire italiene. Se pregătește o ambuscadă și cel care cade în ea este, spre stupefacția comerciantului, un fost salariat al său, pensionat cu ani în urmă.

Omor din gelozie, furt, șantaj, spargere. Patru delict diverse al căror numitor comun este acela că sînt săvîrșite de bătrîni. Ignorat de întreaga gamă de studii, dezbaterei și conferințe asupra condiției vîrstnicilor fenomenul delincvenței senile nu reprezintă doar un aspect secundar al vîrstei a treia. Patru la sută din delictelor săvîrșite în Italia în fiecare an poartă semnătura celor trecuți de 60 de ani. Nu este o cifră relevantă în comparație cu procentele ce revin altor categorii de vîrstă. Dar țînînd seama că proporția populației vîrstnice este în creștere în Italia (de la 5 milioane în 1979 la 10 milioane azi !) experții consideră că trebuie să sporască atenția acordată manifestațiilor specifice acestei vîrste, care, se pare, poate prezenta serioase ciudătenii. Directorul Institutului de medicină legală din Milano aprecia că o importanță majoră în acțiunile uneori surprinzătoare ale vîrstnicilor italieni o au izolarea, marginalizarea socială. Pierderea locului în societate dat de un anume loc de muncă aduce după sine un sentiment al inferiorității care generează frecvente manifestații deviaționale, unele dintre ele extrem de violente. În

plus, pierderea soțului sau a soției, urmata de obicei de internarea într-un azil contribuie la perturbarea, uneori ireversibilă, a comportamentului vîrstnicilor. Acești factori conjugați care caracterizează izvoarele delincvenței senile în Italia, releva revista „Panorama” într-un amplu articol pe această temă, au condus doi cunoscuți specialiști de la Institutul de antropologie criminală al Universității din Milano la concluzia că este necesară o revizuire a politicii penale în cazul delictelor bătrînilor. Așa cum minorilor li se aplică un tratament aparte, este necesar ca și vîrstnicilor să li se acorde o atenție specială în materie de impunabilitate. Sînt deci necesare, au conchis ei, organe juridice specializate, înlesniri ale tratamentului penal, structuri corective de reeducare speciale.

Dar, înainte de a se ajunge aici, în fond înainte de a se ajunge la comiterea unui delict, uneori tragic, ar fi indicat să se asigure un tratament special vîrstnicilor, care poate sînt tași și bunici, dar care socotiți inutili după o viață de muncă și sacrificii sînt lăsați în voia sorții, adică la azil. Cu dragoste și căldură, cu înțelegere și atenție li se poate reda sentimentul că sînt necesari, că încă n-au murit trăind, că nu trebuie să acționezi spectaculos pentru a dovedi că ești încă viu.

IOAN ROȘCA ■

Mondo umano?

Barnard și ștafeta

Îmi amintesc și acum fiorul cu care, cu ani în urmă, am citit (mai curînd, și cu o expresie imprumutată, am sorbit) știrea pe care, azi, aici o redau întocmai: „În noaptea de 3 decembrie (1967), o echipă de chirurghi de la clinica Groote Schuur din Capetown a reușit o intervenție senzațională: transplantarea, pentru întia oară în lume, a inimii de la om la om. După cum s-a anunțat în ziare, inima cardiacului incurabil Louis Washansky (55 de ani) a fost înlocuită cu inima unei femei, Denise Darwall (24 de ani), moartă în urma unui accident de automobil în care a fost ucisă și mama ei. Intervenția chirurgicală s-a făcut cu consimțămîntul lui Washansky. Pentru Denise Darwall, consimțămîntul a fost dat de tatăl ei, în momentul în care nu mai exista nici o șansă ca ea să supraviețuiască accidentului. Operația a durat cinci ore. Repunerea în mișcare a inimii transplantate s-a făcut cu ajutorul unui șoc electric. Washansky a revenit la viață în condiții pe care medicii le-au calificat satisfăcătoare; după 33 de ore de la operație el a comunicat medicilor: „Mă simt bine. Echipa

de medici a fost condusă de chirurgii Barnard și Law”.

Premiera științifică mondială fusese, deci, consemnată. Apoi aveau să se afle detalii despre ocupația donatoarei și a primitivului, vechimea bolii acestuia din urmă și, îndeosebi, despre circumstanțele neobișnuite intervenției chirurgicale. Mai mult, specialiștii au amintit că faimosul aviator care traversase Atlanticul fără escală — Charles Lindbergh — este cel care a construit, primul, o inimă artificială. Firesc, reportajele, știrile, comentariile îl aveau în prim-plan pe realizatorul acestei senzaționale intervenții — profesorul Christian Barnard — chiar dacă, între timp, în evoluția primitivului interveniseră complicații care, pînă la urmă, s-au soldat cu decesul lui. Existau opinii — pro și contra — ale specialiștilor și oamenilor simpli în legătură cu transplantul în sine și viitorul lui. Se vorbea, totodată, și de posibilitatea transplantării altor organe.

Pe acest fundal, în chiar a doua zi a anului 1968 a venit o nouă știre, tot de la Capetown și tot despre o greafă cardiacă. De data asta, dentistului Philip Blaiberg (58 de ani) i s-a transplantat inima metisului Clive Haupt (24 de ani) iar ziaristii dincolo de evenimentul științific excepțional, au vorbit și despre „greafa inimii care zdrobește apărteidul” dată fiind culoarea pielii

donatorului, lucru foarte important într-o țară în care asemenea elemente au un rol decisiv pe plan politic. Ulterior, prof. Barnard avea să realizeze, în zece ani, circa 15 grefe, în lume ajungîndu-se pînă azi la citeva sute. Mai mult, metodele s-au diversificat. Unii pacienți trăiesc după ani de zile și au ajuns chiar să scrie cărți despre aceste evenimente simțite direct iar lumea medicală a intrat într-o nouă eră în care pionierul grefelor a devenit un adevărat star, a ținut conferințe internaționale, a scris cărți (una autobiografică), s-a recăsătorit, a înregistrat chiar un disc, a dat interviuri peste interviuri, a făcut alte experiențe medicale — și acestea contestate uneori — și altele altele.

Zilele trecute, o altă știre mai amplă îl avea iarăși, în prim-plan pe el, care anunța că va ieși anticipat la pensie înainte sfîrșitului anului. Mie unul, informația privind un savant la pensie îmi suna ca una potrivit căreia o pasăre nu mai vrea să zboare. Însă, exact cînd mă pregăteam să pun punct însemnărilor, de la aceeași clinică se anunță că un chirurg, membru al echipei conduse de Chris Barnard, a reușit o nouă premieră mondială — unui adolescent de 16 ani i s-a transplantat a doua inimă iar operația — foarte delicată (Chris) — a reușit. Superbă preluare sau transmitere de ștafetă salutăată din inimă pentru o nouă inimă.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Sub zodia stresului

In unele părți ale globului mai mult, în altele — mai puțin, stresul este, în zilele noastre, prezent pretutindeni. Devenind o componentă importantă a vieții noastre cea de toate zilele, e normal ca specialiștii să-i acorde o atenție din ce în ce mai mare și, lucru esențial, să încerce a-i găsi leacul, antidotul. Eforturi demne de toată lauda, firește, cu toate că rezultatele nu sînt, pînă în momentul de față, deosebit de concludente. Dar, ce este stresul și cum ne marchează el existența!

Au dispărut toate peșterile

Cuvîntul „stres”, care vine din engleză, unde înseamnă „presiune”, „constringere”, „povară”, „solicitare”, a pătruns cu totul recent în vocabularul medical. În decursul a multor ani medicii au considerat acest termen prea „neștiințific” pentru a-l lua în serios. „Cînd utilizezi acest cuvînt — își amintește doctorul Harold Ward, directorul laboratorului de medicină a stresului de la Universitatea din California — cei care stăteau de vorbă încetau de-a te mai considera ca pe un specialist avizat”. Una din cauzele acestei stări de lucruri a fost și absența unei definiții exacte a conceptului. Potrivit ultimelor lucrări ale reputatului specialist în acest domeniu, doctorul Hans Selye, stresul ar fi „viteza uzurii organismului”. Alții însă insistă ca acest termen să fie folosit pentru a denumi orice stimul extern care provoacă uzura organismului sau o vătămare internă a lui. Un fiziolog de la Universitatea din Harvard, Walter Kenyon, a arătat, împreună cu Selye, că tensiunea psihologică poate provoca prin ea însăși schimbări hormonale dramatice și simptomele fiziologice corespunzătoare. Potrivit cercetărilor acestor specialiști, cînd reacția de luptă sau de apăsare din fața primejdiei devine cronică, cum se întîmplă la război, în organism au loc modificări chimice de lungă durată, care duc la creșterea tensiunii arteriale, la ateroscleroză, la scăderea capacității imunologice și la o întreagă cascadă de alte abateri de la situația normală.

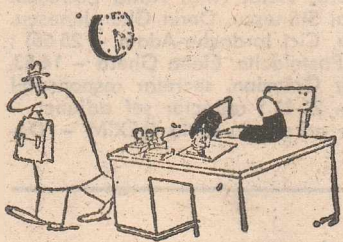
În acest context, se consideră că stresul este factorul de bază care provoacă, direct sau indirect, apariția bolilor de inimă, cancerului, bolilor de plămîni, nevrozelor, cirozei ficatului și sinuciderilor. Stresul joacă, de asemenea, un rol important în înrăutățirea situației bolnavilor într-un număr de alte boli, printre care scleroza și diabetul.

Voind să explice cititorilor cit mai plastic ce înseamnă stresul, cunoscuta revistă americană „Time” scria: „Să ne întoarcem cu gîndul în zorii istoriei omenirii. Iată-l pe strămoșul nostru îndepărtat ieșind din peșteră și uitîndu-se la soarele care răsare, înroșind orizontul. Deodată, dinspre pădure îi ajunge la ureche un foșnet. Mușchii omului se încordează, inima îi bate cu putere, respirația i se îndesește și iată, privirea i se oprește asupra unui tîgru cu dinții ca niște săbii. Ce să facă, să se lupte cu fiara sau să fugă, spre a-și salva viața? El se apleacă, înșafă o piatră cu margini ascuțite și o azvirle cu toată puterea asupra dușmanului. Animalul rage îngrozitor și se ascunde printre copaci. Corpul omului se destinde, respirația îi devine mai ușoară. El se întoarce și intră în peștera sa întunecoasă”. O situație tipică de stres: aceluia care bătaia inimii, stringerea din dinți, fruntea acoperită cu picături de sudoare rece — toate aceste reacții îi ajutau pe strămoșii noștri: doza suplimentară de adrenalină obținută le întărea mușchii, le concentra atenția și le pregătea nervii pentru o eventuală luptă sau pentru fuga din fața primejdiei. Deosebirea fundamentală dintre situația strămoșilor noștri și cea a contemporanilor noștri este că aceștia din urmă nu se pot cu nici un chip da la o parte din fața primejdiei. Pentru ei au dispărut toate peșterile, iar înfruntarea este obligatorie, inevitabilă.

Între evenimentele cruciale și traiul cotidian

Ce oare îl stresează pe omul secolului 20, pe contemporanul nostru? Sînt fenomenele...

Lumea se amuză

După Panorama — Polonia

mene precum războiul, cutremurele, inundațiile ș.a., care afectează pe toată lumea. Dar foarte multe din cauzele stresului sînt subiective, diferă de la om la om, și de aceea cercetătorii s-au lovit de greutăți cînd a trebuit să explice de ce cutare situație concretă îl amenință pe un om, dar îl lasă indiferent pe altul. „Eu aș fi murit dacă aș fi fost nevoit să efectuez un zbor cosmic” — recunoștea Stanford Cohen, psihiatru la Universitatea din Boston. Și totuși, lucrînd cu primii astronauți americani în urmă cu 20 de ani, Cohen constatase că „John Glenn se comportă față de zborul în Cosmos ca față de o activitate obișnuită”.

Cu toate acestea au fost stabilite unele puncte de reper precise. Astfel, psihiatru Thomas Holmes, de la Universitatea din Washington, a arătat că singurul semn distinctiv cu valabilitate generală al stresului este „necesitatea unei schimbări importante în modul de viață”. Holmes a arătat că la bolnavii de tuberculoză, începutul bolii avea loc după unele evenimente de seamă din viața omului: moartea unuia din membrii familiei, trecerea în alt loc de muncă, pușcăria, căsătoria ș.a. Specialistul american nu considera că stresul provoacă bolile, dar încordarea care îl însoțește duce la dezvoltarea bolii. El a constatat că chiar și simpla discuție cu privire la evenimente triste poate duce la schimbări fiziologice.

Cercetări îndelungi precum și anchetarea unui număr de 5 000 de persoane au permis lui Thomas Holmes și psihologului Richard Ray să alcătuiască celebra scară a stresului, care le poartă numele. Potrivit acestei scări, evenimentele din viața omului — atît neplăcute, cit și plăcute — care provoacă în cel mai înalt grad stresul sînt: moartea soțului (soției) — 100 de unități de stres; divorțul — 73; despărțirea pentru un anumit timp (serviciu militar, detașare, turnee etc.) a soțului — 65; închiisoarea — 65; moartea unui membru apropiat al familiei — 63; căsătoria — 50; sarcina — 40; cumpărarea unei locuințe — 31; sărbătorirea Revelionului — 12 ș.a.m.d. Această scară s-a dovedit a fi un bun instrument de lucru, mai ales pentru prognoză.

Dar, apreciînd tabelul Holmes-Ray, unii specialiști n-au fost de acord că el constituie cel mai bun măsurător al stresului. Efectuînd o serie de cercetări, fiziologul Richard Lazarus, de la Universitatea din California, a ajuns la concluzia că neplăcerile cotidiene au, ca factori care provoacă depresiunea psihică sau imbolnăvirea, o importanță mai mare decît evenimentele deosebite din viața omului. Acești factori cotidiene sînt descriși în multe lucrări. În urma cercetărilor făcute asupra unui număr de 210 agenți de poliție, doi psihologi de la Universitatea din Florida au stabilit că acestor polițiști un stres cu mult mai mare decît descoperirea crimelor sau arestarea de unul singur a asasinilor îl provocau pertractările și agasările zilnice cu juriștii și cu ziaristii. În alte lucrări consacrate stresului, polițiștii din Huston vorbeau de tracasările din cauza „hîrtoagelor” mai mult decît despre pericolele fizice; dispecerii de pe aeroporturi, la care frecvența ridicată a hipertoniilor și ulcerelor este considerată o consecință a încordării pe care o provoacă munca lor, se plîng mai mult de unele lucruri obișnuite, cum ar fi activitatea administrației, nerespectarea orarului, de multe lucruri care le distrag atenția, decît de dificultățile dirijării traficului aerian. În schimb, acest trafic influențează

în rău sănătatea celor ce locuiesc în vecinătatea aeroporturilor. Acțiunea zilnică a zgomotului asupra oamenilor care locuiesc lângă aeroportul internațional din Los Angeles are urmări serioase. Aici procentul celor care suferă de inimă, al hipertensivilor și al sinucigașilor este cu mult mai mare decît al locuitorilor din zone mai liniștite.

Starea de sărăcie, nesiguranța în ceea ce privește locul de muncă sau lipsa acestuia sînt izvoare cronice de încordare și deci de stres. Revista amintită arată că nu pierderea locului de muncă în sine este generatoare de stres, ci urmările treptate, familiale și psihologice. Astfel, s-a calculat că într-o perioadă de circa 25 de ani, începînd de la sfîrșitul anilor 40, pentru fiecare procent de creștere a șomajului în Statele Unite au crescut: cu 1,9 la sută mortalitatea cauzată de bolile de inimă și de ciroză; cu 4,1 la sută sinuciderile. A crescut, de asemenea, numărul celor care s-au adresat prima dată instituțiilor medicale de psihiatrie — cu 4,3 la sută pentru bărbați și cu 2,3 la sută pentru femei.

Mamă, mamă, dor de mamă...

Multe cercetări în domeniul stresului și al medicinei preventive au fost concentrate asupra a ceea ce psihologii au numit „rezistență” sau capacitatea omului de a se opune stresului. Căci de o mare importanță este felul în care individul se comportă față de evenimentele și schimbările din viața lui. Este cunoscut că unele grupe de populație își mențin multă vreme sănătatea și trăiesc mult. Aceasta presupune că anumite aspecte din viața lor joacă un rol în scăderea efectelor morbide ale stresului. „Observația cea mai semnificativă — afirmă un specialist de la Institutul american al stresului — este faptul că mortalitatea în rîndul văduvelor este, indiferent de cauza directă a morții, de 13 ori mai mare decît în rîndul femeilor măriate”. Psihologii au indicat mai mulți factori legați de personalitatea individului care, după cit se pare, ne ajută s-o scoatem la capăt cu stresul. Printre aceștia: simțul dirijării propriei vieți, formarea unui cerc de prieteni sau de familie prietene, care să asigure ceea ce specialiștii au numit „reazemul social” și, de asemenea, factori cum sînt flexibilitatea și credința în succes.

Contactul cu cei apropiați, cu cei dragi, adică „reazemul social”, are o importanță hotărîtoare. Aceasta rezultă foarte bine și dintr-un studiu care a avut ca obiect urmărirea pe o durată lungă — din 1948 pînă în 1964 — a sănătății unui număr de 1 337 studenți medici (firește, erau studenți în momentul începerii cercetării; ulterior au devenit medici). Potrivit studiului, cei mai puternici factori în apariția cancerului, a bolilor psihice și a sinuciderilor au fost depărtarea de părinți și nereușita în viața de familie. Importanța reazemului social a fost demonstrată, de asemenea, și de un epidemiolog din Berkeley. Efectuînd, în 1978, un studiu asupra a 7 000 de oameni, el a descoperit că chiar și după înlăturarea unor factori negativi, cum ar fi fumatul și anumite boli, oamenii cu un număr mic de contacte strînse au o mortalitate de două sau trei ori mai ridicată decît cei care au contacte dese cu prietenii.

O altă descoperire importantă legată de stres a fost dependența acestuia de puțînă sau neputința omului de a modifica factorii stresanți. Experiențele efectuate au demonstrat că atunci cînd stimulii stresului pot fi reglați, ei devin mai puțin nocivi. Și viceversa. Așa, de exemplu, la Universitatea din Wisconsin un grup de maimuțe au trebuit să suporte un zgomot puternic; enervant Jurnătele din numărul maimuțelor aveau posibilitatea de a întreprinde zgomotul apăsînd pe un mîner. Cu toate că ambele grupe de maimuțe au fost supuse aceleiași acțiuni, în singele celor care aveau acces la mîner au fost găsiți mult mai puțîni hormoni stresanți.

Puțînă de-a controla situația s-a dovedit salutară. Această concluzie este intru totul valabilă și pentru oameni. S-a constatat că persoanele care-și pot dirija în foarte mică măsură propria activitate, persoane cărora alți oameni sau alți factori le comandă ce să facă (bucătari, croitori, cizmari, lucrători la benzile rulante ș.a.) se imbolnăvesc mult mai frecvent de inimă decît cei care pot să-și stabilească singuri locul și stilul de muncă. Telefoniste, chelnerii, casierii și alții, a căror muncă cere o deosebită încordare psihică și, totodată, nu le dă aproape deloc posibilitatea de a lua hotărîri independente — adică oameni care nu pot să cricnească, ci trebuie să-și repete mereu în gînd: „clientul nostru, stăpînul nostru”, deși le-ar veni să urle și să-și sfîșie pe acest client — se găsesc, în ceea ce privește stresul, în cea mai rea situație. De aceea, poate și funcția de director, de șef în general, este atît de mult rîvnită: instinctiv, oamenii caută să se izbăvească de factorii de stres.

Relaxează-te, dragă!

Astăzi, cînd medicii nu se mai fereșc să utilizeze cuvîntul stres, e normal ca stresații din toate țările să se unească și să ceară de la urmașii lui Aesculapus să-i vindece. Ușor de spus, dar mai greu de îndeplinit. Cea mai mare parte a medicilor concep lecuirea de stres ca pe o suflă de sfaturi care, ce-i drept, se încadrează perfect în sfera bunului-simt, dar tocmai de aceea sînt (sfaturile, nu transpunerea lor în viață) cam la îndemina oricui: lăsarea de fumat, slăbirea (întrarea în norma ponderală), reducerea sau eliminarea totală a consumului de sare și de cafea (două cești de cafea dublează nivelul adrenalinei din sînge), luarea cu regulă a concediului de odihnă, petrecerea a cit mai mult timp în aer liber, în sinul naturii, o atmosferă de pace și înțelegere la locul de muncă și în familie, evitarea zgomotului, a surmenajului, a certurilor, a supărărilor (între altele, prin rîrerea colocviilor amicale cu șeful) ș.a.m.d. Toate aceste îndemnuri sînt bune și frumoase, dar foarte mulți nu prea au timp să le pună în practică, mai fiind ei și răciți.

Ici-colo s-au pus în circulație și unele calmante, unele medicamente care acționează împotriva hormonilor stresului. Inșă pentru vindecarea unor boli legate de stres, cum sînt migrenele, ulcerul, colita, hipertensiunea, se folosesc pe scară largă mijloace specifice: relaxarea musculară, autohipnoza, respirația ritmică și exercițiile fizice. „Dacă în urmă cu 10-15 ani credeam că stresul este incurabil — spunea un psihiatru newyorkez — astăzi știm că relaxarea este un mijloc eficace”. Iată o ședință de relaxare, la Centrul de tratare a stresului din New York, descrisă tot de „Time”: „Bolnavul este racordat prin mai multe fire la un aparat pe ecranul căruia apar informații despre unii indicatori ai stresului cum sînt: tensiunea arterială, încordarea mușchilor feței sau temperatura degetelor (cu cit sînt mai reci, cu atît încordarea organismului este mai mare). Relaxînd mușchii, respirînd adînc și lăsînd la o parte gîndurile neplăcute, bolnavul învață să-și dirijeze reacțiile stresante: el poate să-și scadă tensiunea arterială, să-și ridice temperatura degetelor cu 12-14 grade. După 6-10 ședințe, bolnavii deja nu mai sînt conectați la aparat, ei sînt în măsură să se relaxeze și acasă”.

Bineînțeles, medicii de pretutindeni îl pot învăța pe cei suferinzi să se relaxeze chiar și în absența aparatului (care nu face decît să măsoare). Și poate că mai cu relaxarea, mai cu aplicarea în ora din sfaturile mai „arătate (trebuie, nu-l așa?, să fim insistenți, să nu ne dăm bătăuți cu una cu două), și în primul rînd înțîlnirea cit mai frecventă cu mama natură, vom izbui s-o scoatem cumva la capăt și să dăm și specialiștilor răgazul să mai facă și alte descoperiri intru izbăvirea noastră de omniprezentul stres.

ION D. GOIA ■

De pe toate meridianele

Hoțul neluat în serios

La o casă de economii din Gumbach (în apropiere de Köln, R.F.G.) se găseau într-o zi doar două persoane: unicul funcționar al instituției și un client. La un moment dat ușa s-a deschis și a apărut un individ necunoscut. El s-a îndreptat spre unicul client al băncii și l-a amenințat cu revolverul. Dar clientul a izbucnit în ris, luînd gestul spărgătorului drept o glumă de prost-gust. Atunci gangsterul s-a întors cu revolverul spre funcționar, dar tot fără nici un spor, fiindcă în loc de a ridica mîinile în sus, casierul, cu un calm desăvîrșit și cu un aer micalit i-a spus inoportunului vizitator: „Ce-ar fi dacă am face noi mai întîi o mică poză, spre amintire?” Și zicînd acestea, func-

ționarul a și îndreptat spre el aparatele de securitate. Exasperat de singele rece al celor doi și cuprins de panică pentru că nu era luat în serios, amatorul de spargerii a luat-o la fugă fără pradă, dar lăsînd în urma lui punga de plastic în care intenționa să pună banii precum și două fotografii, foarte compromițătoare pentru el.

Mîncătorul de furnici

Karl Bell, în vîrstă de 22 de ani, a căzut într-o prăpastie adîncă din California (S.U.A.) și a rămas acolo vreme de cinci săptămîni. Imediat după dispariția lui, mai multe echipe de salvare au început să-l caute în acea regiune săl-

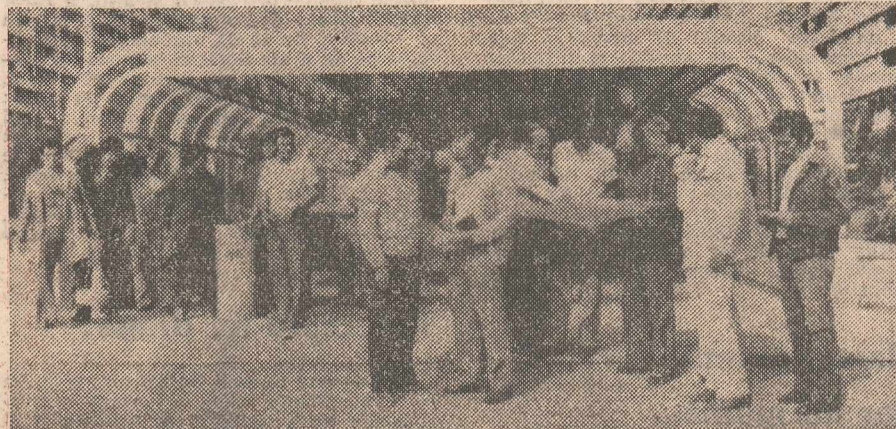
batică situată la aproximativ 200 de kilometri de San Francisco, în partea de nord-est. După patru zile de căutări infructuoase, acțiunea a fost sistată. În cele din urmă, „naufragiul” din fundul prăpastiei a reușit să prîndă o funie de un colț de stîncă și să iasă la suprafață, unde a fost găsit, epuizat, de niște turiști. A fost dus imediat la spitalul din Jackson, unde i s-au dat ingrijirile necesare. Cu toate că în timpul încercării prin care a trecut Karl Bell a pierdut 34 de kilograme, cu toate că suferea de contuzii, arsuri și deshidratare, medicii consideră că va scăpa cu viață. După ce s-a mai întremat, tinărul a povestit că în timpul celor 5 săptămîni s-a hrănit cu furnici și cu iarbă. El a văzut elicopterele care-l căutau, dar n-a avut cum să le atragă atenția.

ION CODRU ■

Buni specialiști, buni revoluționari

Darul muncitorilor de la metro pentru marea noastră sărbătoare din august
Grație noii linii din cartierul Militari, metroul bucureștean va crește fluxul de călători la 300 000 pe zi

Uimitoare a fost stația de metro atât de făcută în miezul zilei, deși situată pe sau mai bine zis sub una din marile artere ale Capitalei, bulevardul Armata Poporului. Tăcerea neobișnuită va lua sfârșit peste câteva zile, când întregul tronson 3 al magistralei I, cuprins între stația Eroilor și depoul Militari, va fi dat în folosință, racordând o întinsă zonă a Bucureștiului, dens populată și intensată de puternice unități industriale, la circulația superrapidă și regulată pe care doar metroul o garantează. Discuțind cu reprezentanții constructorului și ai beneficiarului, ne dăm prea bine seama că în fond Marele Beneficiar rămâne bucureșteanul anonim care de azi încolo, de va voi, va putea face saltul la „antipozi”, din Militari la „Republica”, în doar 40 de minute. Nu este doar o figură de stil, fiindcă dimineața zori mulțimea de muncitori locuind la bloc în Lujerului și în alte străzi din cartier se grăbesc să prindă tramvaie și autobuze aglomerate, spre centru, și de acolo, alte autobuze, alte tramvaie spre locurile lor de muncă, inclusiv cele din zona uzinei „Republica”. Pentru ei, o nouă pagină din viață.

Despre rosturile noului tronson ne vor vorbi însă chiar constructorii, care, iată, deavansind darea în folosință cu patru luni față de termenul inițial prevăzut (30 decembrie 1983) și acționând cu pricepere și cu deplină responsabilitate, au devenit — așa cum a cerut secretarul general al partidului la recenta Consfătuire de lucru pe problemele muncii organizatorice și politico-educative — că sînt „buni specialiști” și că se străduiesc să devină în același timp „buni revoluționari”.

De la inginerii din cadrul Centralei de construcții căi ferate (cea mai mare pe profil de construcții din țară), Coman Lungu, șeful șantierului 18, Nicolae Dăscălescu, Teodor Roșu, Emil Lup și inginerul-șef al șantierului 16 instalații Ion Nicolae, aflăm amănunte despre tronson. Dar mai întâi de ce întîlnim aci, în forță, Centrala de construcții căi ferate? Ea a executat toate lucrările cu specific feroviar, cele de mazăre, sîna a treia, lucră-

riile de instalații pentru automatizarea circulației, instalații sanitare și de PCI, precum și construcțiile înseși la această stație.

Tronsonul ce se va da în folosință în aceste zile și este cuprins între stația Eroilor și depoul Militari, cu stație terminus lângă IREMOAS, are o lungime de 7,8 km și, după 20 iulie, a intrat în probe tehnologice. Întregind magistrala I, lungă în final de 25,1 km, el va permite creșterea fluxului de călători de la circa 140 000 pe zi la 300 000. Tronsonul este format din stațiile Politehnica (execută de Trutul de construcții industriale București), Armata Poporului (Centrala de construcții căi ferate), Păcii (trutul „Energoc construcția”), Industriilor („Energoc construcția”), tunelurile între stații fiind realizate „cu scuturi” de „Metro” București.

Proiectanții și constructorii s-au confruntat cu importante și dificile probleme pe care le-au soluționat în mod inovator, fără cel mai mic rabat la calitate. Ei au făcut deci nu numai tehnică, ci și politică în cel mai înalt sens al cuvîntului.

Ne aflăm, în prezent, la stația Armata Poporului. Totul este atît de nou, încît la intrarea din strada Lujerului nu a apucat să fie fixată nici măcar placa indicatoare cu litere albe pe fond albastru. Stația a fost executată după proiectele întreprinderii „Metro”, arhitect Adriana Bunu, proiectant de rezistență Eugen Fufezan, finisajele datorindu-se întreprinderii „Marmura”. Stația va prelua 20 000 pasageri pe oră și sens. Specialiștii de la întreprinderea „Metro” ne fac să întrezărim forfota subterană de-a lungul noului tronson.

— Stația Politehnica va prelua mîile de muncitoare ale întreprinderii de confecții și tricotaie București și de la alte fabrici din zonă, precum și mîile de studenți ai Institutului politehnic. Iată de ce noi considerăm că această stație aparține, ca să ne exprimăm astfel, tineretului. Stația Armata Poporului (la întretăierea cu strada Lujerului) va deservi numeroasă populație din jurul Fabricii de lapte și urmează să înlesnească legătura cu Drumul Taberei și cu centrul Cîrșărești, în curs de construcție. Stația Păcii va prelua pe cei care locuiesc spre capătul Militarilor, fluxul de călători spre autogara Militari, personalul de la „Turbomecanica” și INCREST. În fine, prin stația Industriilor se va scurge fluviul uman din puternicul centru industrial de pe bulevardul Preciziei.

Fiecare stație își are, firește, personalitatea ei. Cea mai mare din ele (arhitect Ioan Novitchi și inginer Emil Coroiu) este cea implantată pe teritoriul citădelei universitare, Politehnica, și frapează prin maniera originală de placare a stîlpilor și pilaștrilor cu elemente prefabricate și a pardoselilor cu granit și marmură. Șeful de lot, inginerul Mihai Verbiță, este și secretarul organizației de bază; pentru el — zi sau noapte — activitatea de partid nu înseamnă hirtii și rapoarte, ci mai cu seamă munca vie materializată în lucrarea pe care o lasă în urma sa, această stație a tineretului bucureștean de azi și de mîine.

Iată-ne la stația Păcii, placată cu travertin și marmură. Reșăsești, parcă, o părțică din pasiunea pentru calitate și

din meticulozitatea arhitectei Lia Dima, ale lui nea Vasile (nici o altă precizare nu este necesară pentru acest vestit maestru în marmură), precum și ale inginerului Ion Lupu.

La stația Industriilor (arhitect Ileana Papina, inginer Veronel Uță), o trăsătură distinctivă: cobori pe un peron din dale mozaicate, încadrate cu fișii din marmură. Șeful de lot Irinel Graur și-a terminat stagiatura de inginer tot la metro, la stația Grozăvești, astfel încît pînă în prezent biografia lui profesională se confundă cu metroul.

Am comite o profundă nedreptate dacă în aceste zile premergătoare deschiderii noii și importante artere subterane a Capitalei ne-am limita numai la „ceea ce se vede”, la aspectul exterior, la stațiile spre care coborîm și de unde ne imbarcăm, uitînd însă o muncă tenace, uneori aspră și în mare măsură necunoscută marelui public. Cum să-i uităm, bunăoară, pe tunclisti? În cartierul Militari ei au înfruntat condiții grele de teren, iar în zonele de subtraversare a rețelelor edilitare subterane (numeroase apeeducte, canale colectoare, rețele de termoficare) au trebuit să ia măsuri tehnice și organizatorice deosebite pentru a evita „deranjairea” acestor rețele purtătoare de apă și a nu perturba viața normală a zeci de mii de cetățeni.

Mulți ingineri, maistri, șefi de brigadă de la Exploatarea pentru lucrări de construcții subterane (inginer-șef Corin Suditu) au apelat adeseori la experiența lor de la Bicăz și Argeș, de la hidrocentralele unde și-au făcut ucenia. Însăși titulatura funcției lor ne vorbește de un specific oarecum neobișnuit în vîlmășagul vieții citadine: îi întîlnim pe inginerii șefi de revir Titus Vlădoiu și Martin Alexandru, pe șeful de sector minier Ion Gogu, care au condus lucrările la tunelurile noului tronson. Maistrul Gheorghe Măceșanu „s-a mutat” temporar la întreprinderea „23 August” pentru a urmări realizarea scuturilor pe care tot el și tovarășii săi le-au montat și pus în lucru. Om de inimă și pasionat de tehnică, el nu s-a mulțumit să execute, ci a inovat, aducînd o serie de îmbunătățiri funcționale. Să nu-i uităm nici pe Vasile Rusu, pe șeful de echipă Gheorghe Nedelea și pe ceilalți mineri care au muncit în „abatamentele” din bulevardul Armata Poporului.

Tronsonul 3 a reprezentat un nou examen tehnic și pentru industria noastră electrotehnică și electronică, pentru automatiști. Trutul de instalații și automatizări București (inginerii Oprea Florea, Ion Frunză, omniprezentul șef de șantier Ion Maria) a executat în premieră o serie de instalații de forță, de iluminat, de ventilații. Astfel, instalațiile de ventilație produse special pentru tronsonul 3 sînt unice în țară.

Despre întreprinderea „Marmura”, la metro se glumește astfel: „Cînd pleacă ei, e ceară pe jos!” Figură de stil, simplă glumă, dar cu un graunte de adevăr: ei vin ultimii, sînt primiți dar și cei din urmă la finisaje. Pentru a devansa cu patru luni terminarea lucrărilor, această întreprindere (director inginer Ion Lăzărescu, șef de șantier inginer Dumitru Mihai) a trebuit să asigure materialul și montajul în paralel cu desfășurarea altor

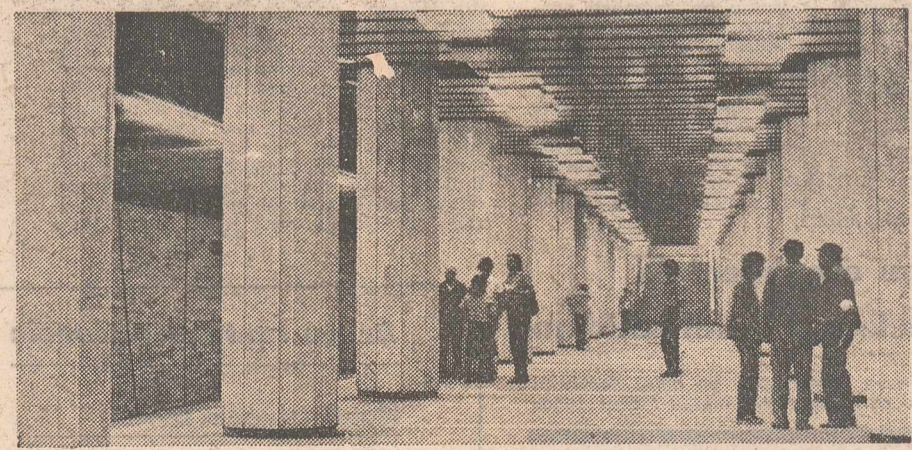
operații, pe schelele suprapuse. Nu a fost totdeauna foarte simplu. Deci și operativității celor de la „Marmura” bucureștenii le datorează bucuria de a nu fi fost nevoiți să aștepte pînă la iarnă pentru a lua metroul în Militari.

Relevam mai înainte cit de nedrept ar fi să nu stăruim și asupra a ceea ce nu vede călătorul grăbit, din goana metroului. Oricît de zorit și de preocupat ar fi, el va putea desigur admira marmura de Moneasa sau de Rușchița, treptele de granit garantate pentru sute de ani, dar va ignora probabil că pentru a se asigura exploatarea magistralei, și în special a tronsonului care face obiectul reportajului de față, a fost necesar ca trutul „Energoc construcția” și Centrala de construcții căi ferate să devanseze și unele obiective din complexul depoul Militari (proiectant inginer Eugen Opreșinescu, arhitect Ileana Papina). Ne referim la depoul propriu-zis, atelierelor de întreținere și reparații, hala de parcare, linia de probă de 1,8 km pentru vagoanele modernizate de la fabrica din Arad (concepție de inginerii Caius Miculescu, Dan Hanganu și Dumitru Teodorescu), dotările corespunzătoare de cale de rulare și echipamentele de comandă — un întreg triaj pentru manevrarea, parcare și întreținerea vagoanelor de metro. Un parcaj... nevăzut, dar nu mai puțin prezent, o parte integrantă a noii artere subterane a Capitalei.

În momentul scrierii reportajului constructorii se pregătesc să părăsească cu unelte și bagaje șantierele de pe Armata Poporului, unde au trădit de la 1 ianuarie 1980. Ani de viață și de luptă muncitorească. Aci s-au înecat și specializat în lucrări de metro — pentru prima oară — formațiile conduse de Marin Nedea, Ion Brănețu, Marin Florea, Nicolae Petriță, Stanciu Ene și mulți, mulți alții, pe care nu j-am mai putut numi. Vă rugăm să vă gândiți și la ei și să le mulțumiți pe tăcute atunci cînd, pentru prima oară, veți urca în metroul din acest colț al Bucureștiului. Aci s-au înecat colective muncitorești și tot aci, ca pe tot întinsul țării, unde oamenii se luptă pentru înnoirea patriei, se desăvirșește tipul de constructor de care vorbea cu atîta căldură tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Consfătuire de lucru: „Nu profesionist, un tehnician îngust care lucrează într-un loc sau altul, ci un revoluționar...” Ei ne vorbesc cu mindrie și însuflețire despre noile lor fronturi de lucru, îi urmăm cu ochii minții spre viitoarele trasee ale metroului, aflăm că vor lucra la realizarea tronsonului de legătură cu Gara de Nord, repartizat integral Centralei de construcții căi ferate. (În paranteză fie spus, el va aduce bucureșteanului premiere tehnice și de execuție absolute.) În perspectivă, atacarea lucrărilor în zona Gara de Nord — Titulescu — Piața Victoriei. S-au deschis fronturile de lucru pe magistrala II Berceni-Pipera.

Și acum, în vagoane! Bulevardul Armata Poporului nu mai este undeva hăt-departat, ci doar la cîteva stații depărtare, adică la doi pași de inima Capitalei.

LIONEL NIȚESCU
Fotografii de ELENA GHERA
și GEORGE CHIREA

Flacăra, Redacția, București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: secția reportaj, social-politic și economic (Ilie Purcaru, Dumitru Constantinescu, Mihai Pelin, Cornel Nistorescu — 26 00, Ion D. Goia — 25 66); secția cultură-învățămînt (George Arion, Adrian Dohotaru, Victor Niță, Horia Pătrașcu, Tania Radu — 14 57); secția probleme cetățenești, scrisori (Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Emanuel Valeriu — 25 42, Dorin Sălăjan, Mihai Stănescu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu, Alexandru Șerban — 21 30); audiențe — 25 58; sector știință istorie (N. Grigore Mărășanu, Liviu Timbus, Lionel Nițescu, Cici Iordache-Adam — 25 66); secția urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ioanitoaia, Oprea Georgescu, Constantin Balaciu, Margareta Mureșan — 21 28, Sorin Postolache, Elena Ghera — 14 53, Dan Birlădeanu, Constantin Dragomir, Dumitru Graur — 21 23, Mircea Popp — 25 69, 20 72, Vasile Mănean — 25 28); Flacăra-REBUS (Tudor Octavian, secretar responsabil de redacție, Alexandru Păsărin, Adrian Mitu, Maria Bogdan, Victor Rădulescu — 20 36); secretar responsabil de redacție — Nicolae Cristache — 21 43; redactor șef adjunct — Nicolae Arsenie — 21 24; redactor șef — 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136-137, telex 11226, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU